

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu

Bakalářská práce

Autor: Ondřej Ulek

Vedoucí práce: Mgr. Jaromír Fuchs

Jihlava 2011

Anotace

Cílem mé bakalářské práce je prohloubení znalostí v oboru fotografie u široké veřejnosti formou poznávacího zájezdu po významných a fotogenických místech jihovýchodní Moravy. Účastníkům bude nabídnuta možnost profesionálního vedení při práci s (vlastní i se zapůjčenou) nejmodernější fotografickou technikou, to vše bude probíhat v prostředí kulturně a historicky významných center tří národopisných oblastí jihovýchodní Moravy.

V první části své práce se zabývám historií vzniku, vývojem a nejnovějšími trendy v oboru fotografie. Dále zde pohlížím na fotografii jako na prostředek sloužící k vlastnímu vzdělávání a seberealizaci. Na závěr první části připojuji i podrobný popis týkající se historické a geografické charakteristiky národopisných oblastí Hané, Valašska a Slovácka.

Ústředním bodem druhé, prakticky zaměřené části mé bakalářské práce je dotazník s vyhodnocením a analýzou. Vyústěním vyhodnoceného dotazníku je vytvoření variabilního poznávacího zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“. Na závěr jsem se pokusil o popis nejvhodnějších forem propagace, celkovému zhodnocení a přínosu práce pro cestovní ruch.

Klíčová slova

Fotografie, Slovácko, Haná, Valašsko, Poznávací zájezd

Summary

The aim of my thesis is to expand the photographic knowledge and skills of the general public through a sightseeing tour around the most important and photogenic places of South – east Moravia. Tour participants will be offered the possibility of a professional supervision in working with the latest (own or loaned) photographic equipment, all this within the setting of culturally and historically significant centres of three ethnic regions of South – east Moravia.

In the first part of my thesis I deal with the history of beginning, development and latest trends in photography. Here I look at photography as the means of self-education and self-realisation. The first part ends with a detailed description of historical and geographical characteristics of ethnic regions of Haná, Valašsko and Slovácko.

The second, practical part of my thesis is centred around the questionnaire with evaluation and analysis. Using this evaluated questionnaire, I have designed a flexible sightseeing tour “South – east Moravia through a camera lens“. At the end of my thesis I have considered the most appropriate forms of the tour’s publicity, as well as the overall evaluation and contribution of my work for the tourism industry.

Key words

photography, Slovácko, Haná, Valašsko, sightseeing tour

Na tomto místě bych chtěl poděkovat především vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Jaromíru Fuchsovi za odborné vedení práce a za ochotu, trpělivost a neúnavnost při konzultacích. Dále bych chtěl poděkovat Ústřední knihovně v Praze za umožnění přístupu k odborné literatuře a za zapůjčení materiálů k domácímu samostudiu.

Rovněž děkuji pracovníkům a pracovnícím CK, CA a prodejen s fotografickou technikou za aktivní přístup k dotazníkovému šetření, za odpovědi na mé všetečné dotazy a věnování propagačních materiálů. Dále pak společností poskytujícím průvodcovské, ubytovací, stravovací a zábavní služby za poskytnutí informací nezbytných k vytvoření kalkulace zájezdu a zvláštní poděkování věnuji paní inženýrce Marcele Horákové za profesionální pomoc s překladem anotace do anglického jazyka.

V neposlední řadě bych rád poděkoval také své partnerce a rodině, jejichž silná podpora a trpělivost mi byly v průběhu tvorby celé práce velkou oporou.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace předložených pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, též dále „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a jejím využitím k výuce nebo vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení, apod..)

Jsem si vědom toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutí licence.

V Jihlavě dne

.....

podpis

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Teoretická část.....	10
2. 1. Vznik a vývoj fotografie	10
2. 1. 1. Starověk – Optické jevy	10
2. 1. 2. Renesance – Camera obscura	12
2. 1. 3. Novověk – Chemie.....	13
2. 1. 4. 19. století – Vědeckotechnická revoluce.....	14
2. 1. 5. Otcové fotografie.....	15
2. 1. 5. 1. Joseph Nicéphore Niépce – První fotografie.....	15
2. 1. 5. 2. Louis Jacques Mandé Daguerre – Daguerrotypie	16
2. 1. 5. 3. Sir William Henry Fox Talbot – Talbotypie	18
2. 1. 5. 4. Hannibal Goodwin a George Eastman – První fotoaparát	19
2. 1. 6. 19. století – Barevná fotografie	19
2. 1. 6. 1. Maxwell a Hauron – Aditivní a subtraktivní míchání barev	20
2. 1. 6. 2. Auguste a Louis Lumière – Autochrom	20
2. 1. 6. 3. Karel Schinzel – Katachromie.....	22
2. 1. 7. 20. století – Digitální fotografie	23
2. 1. 7. 1. CCD čip.....	25
2. 1. 7. 2. Analogový fotoaparát	25
2. 1. 7. 3. Digitální fotoaparát	26
2. 1. 7. 4. Digitální zrcadlový fotoaparát.....	26
2. 1. 7. 5. Budoucnost digitálních fotoaparátů	27
2. 2. Technika fotografie	28
2. 2. 1. Kompozice a perspektiva	29
2. 2. 1. 1. Kompoziční techniky	29
2. 2. 1. 2. Skladebné principy	31
2. 2. 1. 3. Linie	32
2. 2. 2. Expozice	32
2. 2. 2. 1. Expoziční doba	33
2. 2. 2. 2. Clona	34
2. 2. 2. 3. ISO citlivost.....	34

2. 2. 3. Osvětlení a barvy.....	35
2. 2. 3. 1. Klíčové světlo.....	36
2. 2. 3. 2. Spodní výplňové světlo	36
2. 2. 3. 3. Horní výplňové světlo	36
2. 2. 3. 4. Zadní světlo neboli protisvětlo	37
2. 3. Stručná charakteristika Zlínského kraje a národopisných regionů.....	38
2. 3. 1. Haná	38
2. 3. 2. Valašsko	39
2. 3. 3. Slovácko	41
3. Praktická část.....	43
3. 1. Dotazníky a jejich analýza	43
3. 1. 1. Vyhodnocení dotazníků.....	44
3. 1. 2. Shrnutí výzkumu	62
3. 2. Návrh zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“	62
3. 2. 1. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 1. den – Příjezd účastníků	64
3. 2. 2. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 2. den – Haná	65
3. 2. 3. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 3. den – Valašsko	67
3. 2. 4. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 4. den – Slovácko	70
3. 2. 5. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 5. den – Odjezd účastníků	71
3. 3. Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu – stručná charakteristika a popis navštívených míst.....	72
3. 3. 1. Arcibiskupský zámek v Kroměříži.....	72
3. 3. 2. Květné zahrady (Libosad) v Kroměříži.....	74
3. 3. 3. Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci	75
3. 3. 4. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm	77
3. 3. 5. Radhošť	80
3. 3. 6. Lednicko-valtický areál	81
3. 4. Kalkulace nákladů zájezdu.....	83
3. 4. 1. Nepřímé náklady	83
3. 4. 1. 1. Náklady na průvodce.....	83
3. 4. 1. 2. Náklady na dopravu	84
3. 4. 1. 3. Náklady na fotografické vybavení	85
3. 4. 1. 4. Náklady na pronájem výukových prostor	86
3. 4. 1. 5. Náklady na doprovodný program (žonglérská skupina Ardor Viridis).....	87

3. 4. 1. 6. Celkové nepřímé náklady	87
3. 4. 2. Přímé náklady	87
3. 4. 2. 1. Náklady na ubytování	87
3. 4. 2. 2. Náklady na stravování	88
3. 4. 2. 3. Náklady na vstupy do objektů	88
3. 4. 2. 4. Náklady na tvorbu fotoknihy	89
3. 4. 2. 5. Celkové přímé náklady	89
3. 4. 3. Návrh ceny zájezdu	89
3. 4. 4. Návrh způsobů propagace zájezdu	90
3. 4. 4. 1. Internet	90
3. 4. 4. 2. Tisk	90
3. 4. 4. 3. Rádio, televize	91
4. Závěr	92
Přílohy	Chyba! Záložka není definována.
A Mapy národopisných regionů	Chyba! Záložka není definována.
B Dotazník	Chyba! Záložka není definována.
C Obrázková příloha: navštívené památky	Chyba! Záložka není definována.

1. Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybral zaměření na volnočasové aktivity pro CK. S přihlédnutím ke svým zájmům, v průběhu studia získaným vědomostem a v neposlední řadě po konzultacích s vedoucím bakalářské práce panem Mgr. Jaromírem Fuchsem jsem se rozhodl pro vytvoření poznávacího zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“. Hlavními důvody výběru právě tohoto tématu je mé přesvědčení o jedinečnosti, kráse a turistickém potenciálu jihovýchodní Moravy a také skutečnost, že činností souvisejícím s fotografováním se věnuji již dlouhou řadu let. Spojením těchto dvou faktorů jsem se snažil o vytvoření přínosného a hlavně zajímavého námětu na poznávací zájezd, který bude určen pro širokou veřejnost, žáky základních škol počínaje, přes studenty, osoby v produktivním věku a lidmi v důchodovém věku konče.

V první části své práce jsem se za pomoci odborné literatury a četného množství elektronických informačních zdrojů pokusil o sestavení chronologického historického přehledu těch nejvýznamnějších vědeckých objevů, jež vyústily až v dnešní digitalizovanou podobu fotografie. Několik vět jsem také zaměřil směrem k cestám, kterými se tento obor bude ubírat v budoucnu. Srovnatelný prostor jsem se rozhodl věnovat také pohledu na fotografii jako na umění. Svou práci jsem obohatil o popisy základních kompozičních a expozičních pravidel a zásad, jejichž využití přispívá k umělecké hodnotě fotografie.

Druhou část mé práce tvoří dotazníkové šetření zaměřené na zájem veřejnosti o fotografování a oblast jihovýchodní Moravy. Následuje jeho vyhodnocení a z něj vycházející návrh poznávacího zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“. Součástí návrhu zájezdu je harmonogram, kalkulace nákladů a detailní popis jednotlivých navštívených památek. V úplném závěru své práce jsem se pokusil o návrhy nejvhodnějších možností propagace zájezdu.

Pro nové znalosti a dovednosti, jež jsem nabyt v průběhu tvorby bakalářské práce, nacházím četné možnosti uplatnění nejen při své zálibě ve fotografování, ale také pro účely dalšího studia. Byl bych velmi potěšen, kdyby má práce byla obdobnou inspirací a přínosem i dalším studentům a fotografickým nadšencům.

2. Teoretická část

Již od pradávných dob, kdy jeskynní člověk vyrýval do stěn svého kamenného příbytku obrazy přírody, lidí a božstev, můžeme v průřezu celými dějinami vnímat úpornou snahu člověka o pokud možno co nejvěrnější zaznamenání reality. Neodvážuji se soudit, je-li to jakýsi druh chlubivé ješitnosti, dětinské hravosti, nostalgie či ušlechtilé zodpovědný smysl pro dokumentární záznam důležitých událostí, pravděpodobně se však bude jednat o kombinaci všech těchto vrozených aspektů lidského charakteru. Co však může být lepším zaznamenáním reality než téměř „magická“ schopnost, která nám, lidstvu, umožňuje zachytit pomíjivou jedinečnost místa/světa a prchavou krásu každého okamžiku? Snad jen ještě více magická dovednost, umožňující nám podobné okamžiky uchovat v nezměnné podobě navěky. K tomu, aby se stalo kouzlo, je údajně nezbytné mít kouzelnou hůlku, k tomu, aby vznikla fotografie nám stačí „kouzelná skříňka“, které se říká fotoaparát.

Je neoddiskutovatelným faktem, že k tomu, aby člověk jako tvor, vytvořil záznam reálného obrazu, potřebuje mít nějaký nástroj. Ke vzniku takového nástroje je zapotřebí určitého potenciálu ve formě prostředků k jeho výrobě a využití, tedy materiálu a člověka. A tímto se dostáváme na půdu vědy, která, zabývající se mimo jiné i magickými zákonitostmi přírody, musela urazit nepředstavitelně dlouhou cestu, než světlo světa spatřila první fotografie, tedy onen „kouzelný“ nosič, umožňující nám zhmotnění a uchování reality na věky věků.

2. 1. Vznik a vývoj fotografie

2. 1. 1. Starověk – Optické jevy

Mluvíme-li o samotném vzniku oboru fotografie, je nutno přenést se v čase nazpět, do věků dávno minulých a míst velmi vzdálených. Dle použitých informačních zdrojů (FAIRBANK, 2004) a [1] [2] [3] [4], zmiňujících se o prvních dochovaných pramenech, to byl totiž čínský filosof Mo Ti (470 př.n.l. – 391 př.n.l.), kdo se začal věnovat ranným experimentům se světlem a optickými jevy. Údajný potomek otroků, si vlastní pílí vypracoval velmi prominentní postavení v tehdejší společnosti. Ostře vystupoval proti taoismu a konfuciánství a snažil se vnést do povědomí lidí první zmínky o demokratickém zřízení společnosti [13].

Odsuňme nyní jeho filosofické postoje poněkud do pozadí a zaměřme se na skutečnost, že pohnutému historickému Období válčících států zajistil i pověst éry vědeckého rozvoje. Jako prvním se mu totiž podařilo zaznamenat základní principy optického jevu, v důsledku něhož dochází k převrácení obrazu při průchodu malým otvorem ze světlého do tmavého prostředí. Mo Ti si díky dosud nevídanému popsání svých průkopnickým pokusům vysloužil naprosté prvenství na cestě za zaznamenáním skutečného obrazu.

Patrně jen shodou okolností se o sto let později, tedy ve 4. stol.př.n.l., podobnými pokusy zabýval také řecký myslitel a vynálezce Aristoteles, jak uvádí zdroj [4]. Ve svém díle *Problémy* se Aristoteles zaobírá popisem průchodu světla otvorem, nenabídl zde však žádné uspokojivé vysvětlení a omezil se na pouhý popis svých pozorování [12]. V obou těchto případech můžeme rozpoznat dnes již známý fyzikální jev, na jehož anatomickém principu funguje i lidské oko. Při průchodu světla čočkou totiž dochází k převrácení obrazu dopadajícího na sítnici. Ve 2.stol.př.n.l. se v díle *Optika v pěti knihách* Klaudios Ptolemaios neúspěšně zabývá zákonem lomu světla. Informace obsažené v tomto i následujících odstavcích jsem vyhledal a volně převzal z informačních zdrojů [1] [6] [7] [12] [13] [14].

Prvními podobnými pokusy se v průběhu následujících staletích jistě zabývalo nesčetné množství vědců, ale mezi ty, jež, dle zdrojů [4] [6], nejvýznamněji přispěli k prohloubení znalostí optiky, patří především velký Ptolemaiov obdivovatel Abu Ali Mohammed Ibn al-Hasan, v Evropě známý pod jménem Alhazen (965 – 1038). Tento arabský astronom, matematik, fyzik a filozof se narodil ve městě Basra na území dnešního Iráku. Po studiích, jemuž se mu dostalo, strávil většinu svého života pobytem v domě káhirského kalifa al-Hákima v al-Khandaqu, kde mu byl po předchozím slyšení o jeho schopnostech svěřen důležitý úkol, a sice vypracování projektu na regulaci řeky Nilu. Po vyslání skupiny vědců na předpokládané místo realizace přehrady a následném zjištění, že regulace takto mohutné řeky je technicky nemožná, byl s ostudou odvolán ze svého prominentního místa a mohl vykonávat už jen obyčejnou úřednickou práci. Po smrti káhirského kalifa se Alhazen vrátil zpět do Káhiry, odkud byl po údajném předstírání šílenství odsunut z dosahu svého bývalého zaměstnavatele. Začal se věnovat přepisování spisů řeckých filosofů Euklida a Klaudia Ptolemaia, které se mu staly velkou inspirací při provádění vlastních pokusů s optikou. Mimo jiná svá vědecká bádání v oborech anatomie a matematiky se věnoval kupříkladu lomu a odrazu světla, studiu čoček a zrcadel. Na základě vlastních pokusů s plamenem svíčky procházejícím skrze optickou čočku dokázal, že světlo se šíří přímočaře. Mimochodem, tento

pokus se dodnes provádí na základních školách v hodinách fyziky. Přístroj, který fungoval na principu později pojmenovaném jako camera obscura a který se vedle lupy a konkávního zrcadla řadí mezi Alhazenovi vynálezy, byl od 10. stol.n.l. hojně využíván také pro astronomická pozorování. Četné znalosti a pozorování nejen z oboru optiky shrnuje ve svém uceleném díle s názvem *Optika v sedmi knihách*. Již v prvním svazku této publikace můžeme najít na svou dobu vskutku velmi detailní popisy a nákresy lidského oka. Další informace použité ke zpracování životopisu Alhazena jsem volně převzal z elektronických zdrojů [15] a [16].

2. 1. 2. Renesance – Camera obscura

Vzhledem k všeobecně známému širokému spektru zájmů není zase tak velkým překvapením, že pokusy se zaznamenáváním obrazu se na počátku 15. století věnoval i italský vynálezce Leonardo da Vinci, jak uvádějí zdroje [1] a [7]. Tento italský učenec ve svém spisu známém pod názvem *Codex Atlanticus* [12] velmi detailně popsal své pokusy i samotný jev, díky němuž bylo možno zachytit reálný obraz na rovné ploše, velké využití tohoto jevu spatřoval Leonardo především pro studium perspektivy. Přístroj, jenž používali už jeho předchůdci pojmenoval jako “camera obscura”, nebo-li temná místnost. Díky dochovaným nákresům a opravdu velmi detailním popisům víme, že dnešní fotoaparáty mají s camerou obscurou, tak jak ji zkonstruoval da Vinci, nemálo společného [9]. Popsané principy, na kterých toto zařízení fungovalo, se staly výchozím bodem pro mnoho dalších, kteří se vydali na cestu za dokonalou fotografií.

Již několikrát zmíněná camera obscura (z lat. temná komora nebo dírková komora) je, podle definice uvedené v elektronickém zdroji [17], „jednoduché optické zobrazovací zařízení ve tvaru uzavřené skříňky či prostoru, v jehož jedné stěně je malý otvor, který na protilehlé stěně vytváří obraz vnějšího prostoru na základě přímočarého šíření světla“. Výroba takovéto skříňky není v zásadě nic složitého. Pro samotnou schránku dírkové komory je možno využít jakékoliv světlotěsné krabičky s velmi malým otvorem na jedné její stěně. V dřívějších dobách byly k tomuto účelu využívány dokonce celé místnosti (temné komory), ve kterých byl jediným zdrojem světla velmi malý otvor umístěný v jedné ze stěn místnosti. Tento otvor sloužil k průchodu světelných paprsků a ve své podstatě tak plnil funkci dnešních fotografických objektivů. Velkou výhodou takto přenášeného obrazu, o které věděl a hojně ji

využíval i Leonardo da Vinci, je velká realističnost a zachování perspektivy. Promítal-li se tedy obraz na list papíru či malířské plátno, neměl zkušený malíř nejmenší problém s obkreslením promítaného objektu. Nevýhodou, kterou tato technika obsahovala, však bylo zmenšení obrazu oproti skutečným rozměrům objektu a jeho převrácení [12].

K velmi významnému zlepšení promítaného obrazu došlo roku 1550 zásluhou francouzských vědců Girolama Cardana a Gemmiho Frisiuse, kteří jako vůbec první vybavili vstupní otvor dírkové komory čočkou. Tento technický zásah, dle informací uvedených ve zdrojích [4] [6], velmi pozitivně ovlivnil ostrost a světelný kontrast přenášeného obrazu. Možná to byl právě jejich technický zásah do camery obscury, který inspiroval novou řadu dalších pokračovatelů k nápadu, že by bylo velmi užitečné takto dokonalý obraz skutečnosti nejen promítnout, ale i zachytit a uchovat na delší dobu než jenom na několik málo prchavých okamžiků. Vynález přenosné camery obscury Johanesem Keplerem v roce 1620, o němž se mimo jiné zmiňuje i internetová encyklopedie [6], zapříčinil nebývalé rozšíření tohoto prozatím jen promítacího přístroje nejen mezi uměleckou společnost, kde ji hojně využívali kupříkladu malíři krajín, ale počali se s ní setkávat i obyčejní lidé. Zejména pro příslušníky chudších vrstev plnila technologie camery obscury funkci placené zábavní turistické atrakce, tedy jakéhosi předchůdce pozdějších biografů, o čemž se zmiňuje i použitý informační zdroj [7].

2. 1. 3. Novověk – Chemie

Nezbytným prostředkem k uchování úspěšně promítaného potenciálně kvalitního obrazu bylo vynalezení jakéhosi „média“, tedy předmětu na němž bude promítaný obraz mechanicky zachycen a na stálo uchován. V dnešní době je k takovýmto účelům využíván fotografický film a negativ, v případě digitálních fotoaparátů se jedná o elektronický čip a fotografický papír, tedy záležitosti na počátku 16. století naprosto nepředstavitelné. A právě tehdy, na přelomu 16. a 17. století, přichází na řadu téměř magický obor s názvem chemie, kterému bylo předurčeno vyřešit tento problém.

Prvním krokem, jenž předznamenal vznik nejranějších negativů, byl objev Angela Sály, který v roce 1614 zjistil, že chemická sloučenina dusičnanu stříbrného zčerná po osvětlení slunečními paprsky. Nebylo to však způsobeno ani oxidací na vzduchu ani ohřevem této látky, jak se, dle informačních zdrojů [4] [6], Sála původně domníval.

Na tuto skutečnost údajně přišel až v roce 1725 Johann Heinrich Schulz, jenž zjistil, že u stříbrných solí dochází k jejich zabarvení v reakci na vystavení světelnému záření [8] [9]. V následujících dvou letech, kdy navázal na své četné výzkumy, vytvořil sloučeninu složenou z křídly, naředěné kyseliny dusičné a dusičnanu stříbrného, kterážto směs se začala po vystavení světelnému záření zbarvovat do fialova. Jednalo se o reakci sloučeniny na dopadajícím světelné UV paprsky [6].

2. 1. 4. 19. století – Vědeckotechnická revoluce

V 18. století došlo na území „moderních“ států Evropy k velmi dramatickým společenským, kulturním a technickým změnám. Domnívám se, že k samotnému vzniku osvícenství a počátkům průmyslové revoluce, jejichž kořeny sahají právě do tohoto historického období, přispělo především uvolnění poměrů ve společnosti následkem postupného upadání absolutistických vlád. Díky neustále se zvyšujícímu technologickému pokroku byly především v rozvíjejících se oborech fyziky, chemie či biologie tvořeny stále dokonalejší prostředky sloužící k průzkumu technických a přírodních zákonitostí tohoto světa. Vznikla tak situace připomínající určitý lavinový efekt, situace, kdy ruku v ruce se změnami politických a společenských nálad dochází ke zvětšující se míře volnosti jednotlivce, větší chuti po poznání, které zapříčinilo technický pokrok, jehož důsledkem byl vznik prostředků umožňujících prohloubení znalostí lidí.

Je nutno podotknout, že právě technický pokrok bývá zpravidla zásluhou jen několika málo konkrétních jedinců. Průkopníků, vědců a vynálezců, kteří zasvětili celé své životy danému oboru a mnohdy nepochopení nebo zcela zatracování, vydali se dosud neprozkoumanou cestou za věděním a poznáním dosud neprobádaného. Úspěchy těchto jedinců v jednotlivých oborech lidské činnosti byly zveřejňovány zásluhou tzv. encyklopedistů v čele s francouzským filozofem Denisem Diderotem, který se společně s dalšími 27 dalšími filozofy a vědci aktivně podílel na vydávání, doposud nevídané *Encyklopedie aneb Racionálního slovníku věd, umění a řemesel*. Tato kolektivně sestavovaná publikace se za 21 let svého vydávání mezi lety 1751 až 1772 rozrostla na 28 svazků. Úkolem takto uceleného a neustále aktualizovaného díla bylo především poskytnutí potřebných informací široké veřejnosti.

Za nesporný symbol celé průmyslové revoluce je všeobecně považován vynález parního stroje. V době, kdy rychlost a kapacita koňských potahů byla již zcela v nesouladu s požadavky lidstva přichází anglický konstruktér James Watt s tak radikálním vylepšením parostrojů Thomase Saveryho a Thomase Newcomena, že způsobí naprostou revoluci v téměř všech výrobních odvětvích. Vynález vůbec první parní lokomotivy Angličana George Stephensona a první loď poháněné parou vynalezenou Američanem Robertem Fultonem, byly jen logickým využitím této na svou dobu dosud nevídané síly.

Využití klíčových znalostí v nově rozvíjejících se vědních oborech a touha člověka zachytit a zvětšit svůj nebývalý úspěch; pravděpodobně to byly právě tyto dva faktory, které vedly ke vzniku první fotografie. Zamyslíme-li se nad fotografií jedná se v podstatě o kousek papíru, na kterém je zachycen, ustálen a uchován reálný obraz, je však nutno si uvědomit především způsob, technika chcete-li, jakou byl daný snímek vytvořen. Počátkem 19. století totiž došlo zásluhou skupiny několika vynálezců ke vzniku rozdílných způsobů tvorby fotografie. Každá z těchto jedinečných technik byla sice vytvořena na stejných fyzikálních principech, ale k jejímu dokončení bylo v jednotlivých případech využíváno jiných chemických sloučenin. Mezi muže, jež jsou mimo jiné i v informačních zdrojích [18] [19] [20] [21] [22] všeobecně označováni jako „otcové moderní fotografie“, patří v první řadě Joseph Nicéphore Niépce, těsně stíhaný Louisem Jacques Mandé Daguerrem (1787 – 1851), dále sir William Fox Talbot (1800 – 1877), Hippolyte Bayard (1801 – 1887) a Antoine Hercule Romuald Florence (1804 – 1879). Naprosté prvenství, tedy vytvoření vůbec první fotografie na světě, připadlo roku 1826 prvně jmenovanému, francouzskému vynálezci Josephu Nicéphoru Niépcemu [18].

2. 1. 5. Otcové fotografie

2. 1. 5. 1. Joseph Nicéphore Niépce – První fotografie

Joseph Nicéphore Niépce (7. března 1765 - 5. července 1833) po řadě inspirujících pokusů se Senefelderovou litografií (kamenotiskem) vytvořil svou vlastní techniku, pojmenovanou heliografie. Heliografická reprodukce se sice vyznačovala naprostou přesností, jejím obrovským nedostatkem však byla skutečnost, že snímky nebyly ustáleny a reprodukováný obraz postupem času jednoduše vymizel. Nutnost ustálit fotografii vedla Niépceho k vytvoření ještě dokonalejší techniky.

„Camerou obscurou vybavenou předsádkou snímal Niépce obraz na asfaltovou vrstvu, která v osvětlených částech tvrdla a vytvořila bílé plochy. Stíny jsou tmavé plochy cínové podložky po smytí neosvětleného asfaltu roztokem levandulového oleje a terpentýnu.“ Doslovně citováno z informačního zdroje [8].

Výsledná fotografie, pořízená touto metodou, pochází z roku 1826 a byla pořízena z okna Niepceho bytu. Na snímku o rozměrech 20 × 25 cm, výstižně pojmenovaném *La cour du domaine du Gras* (česky Pohled z okna v Le Gras), je zachycen dvůr u Niepceho domu, dále sousedící budovy a strom. Osmi hodinová expozice (osvětlování) snímku způsobila, že slunce přesouvající se od východu k západu osvětlilo obě dvě části fotografovaného dvora [5].

Do nedávné doby, konkrétně do roku 2002, byl právě tento snímek považován za nejstarší dochovanou fotografii na světě. V roce 2002 byla v soukromé sbírce francouzského sběratele objevena dosud neznámá fotografie. Na základě vědeckých výzkumů bylo s jistotou potvrzeno, že nově nalezená heliografická rytina s vyobrazením mladého chlapce vedoucího koně pochází již z roku 1825 a je tedy zhruba o rok starší než *Pohled z okna v Le Gras*. Snímek byl po představení veřejnosti vydražen v aukci za 450 000 EUR a dnes jej má ve svých vlastních sbírkách Francouzská národní knihovna, která pravděpodobně již opravdu nejstarší fotografii světa označila za „národní poklad nevyčíslitelné hodnoty“. Ke shrnutí údajů o životě a díle Nicéphoreho Niepceho jsem použil informace uvedené v (MRÁZKOVÁ, 1986) a (ŠMOK, 1984) a elektronických zdrojích [1] [3] [6] [9] [11] [18].

2. 1. 5. 2. Louis Jacques Mandé Daguerre – Daguerrotypie

Druhým francouzským průkopníkem v oboru fotografie byl Louis Jacques Mandé Daguerre. I přesto, že Daguerrovo jméno je v souvislosti s fotografií mnohem známější, prvenství či větší úspěchy mu nepatří. Daguerre se vyučil malířem divadelních kulis, v kterémžto oboru byl velmi úspěšný. Právě tato činnost jej v roce 1820 inspirovala k tvorbě projektu určenému zvláště pro zábavu veřejnosti. Kulisy, které tvořilo několik průsvitných vzájemně se překrývajících pláten nazval, díky vzájemnému se překrývání, dioráma. Funkce tohoto díla byla čistě zábavní a neměla valnou vědeckou hodnotu. O několik let později však dochází k setkání Daguerra a Niepceho a od roku 1829 se tyto dva francouzští myslitelé společnými silami a vědomostmi věnují vylepšení fotografického procesu. Smluvně zpečetěná spolupráce

ale netrvala příliš dlouho. O čtyři léta později, v roce 1833 Joseph Nicéphore Niépce náhle umírá. Veškeré jeho poznámky a celá vědecká pozůstalost připadá, na základě smlouvy Daguerrovi, který i přes nepříliš velké zkušenosti s vědeckou prací, pokračuje ve společně započatém výzkumu [3]. První plody jeho, nyní již zcela samostatné, práce počal sklízet v roce 1839, kdy za pomoci svého přítele, tajemníka francouzské akademie věd Dominiquea Araga, zveřejnil naprosto nový způsob pořizování fotografií, ten pojmenoval daguerrotypie.

Tato nová technika byla postavena na chemických reakcích jež vznikaly po vystavení postříbřené měděné destičky jódovým parám. Po exponování destičky a opětovnému vystavení parám, tentokrát rtuťovým a ponoření do solného roztoku, jež později nahradil vhodnější thiosíran sodný, vznikl ustálený a viditelný obraz. Podobný princip je dodnes používán i v případě fotografování světoznámým přístrojem Polaroid [11]. Velmi zajímavým je však původ této metody a způsob jejího objevení, ke kterému došlo naprostou náhodou. Roku 1837 si Louis Daguerre ve skříni ve své pracovně všimnul odložené měděné destičky. Jeho pozornost zaujala tím, že ač zapomenutá a ke svému účelu nikdy nevyužitá, byl na ní ostře vykreslený a lehce rozpoznatelný obraz. Vzhledem k tomu, že Daguerre ihned nenapadl pravý důvod tohoto jevu, rozhodl se svou dedukci ověřit. Po výměně za destičku prokazatelně novou a opakování tohoto pokusu se stejným výsledkem, jal se Daguerre vyjímat vždy po jedné chemické látce ve skříni uložených. Jak se později ukázalo, pravým „viníkem“, jež způsobil ono nebyvale kvalitní vykreslení obrazu na světločivě destičce, byla rozbitá karafa se rtutí. Tuto skutečnost mu potvrdily i další pokusy, jimiž se počal Daguerre zabývat [2] [9]. Jak můžeme pozorovat, mnohdy bývá osud velkého vynálezu zcela v rukou náhody. Nebo se jednalo o zásah něčeho úplně jiného? V každém případě se jednalo o metodu natolik přelomovou, že se stala základním kamenem kvality Daguerrova fotografického procesu.

Historické prameny uvádějí, že to byl právě zásah Dominiquea Araga, který zapříčinil úspěšnost a slávu daguerrotypie. Ta byla po představení na zasedání Francouzské akademie věd shledána naprostou senzací, patentní postup daguerrotypie byl neprodleně odkoupen francouzskou vládou a věnován k využití široké veřejnosti. Louisi Jacques Mandé Daguerrovi byla zákonně zaručena doživotní renta ve výši 6 000 francouzských franků a synu Josepha Nicéphore Niépceho byla, na základě již zmíněného smluvního vztahu mezi dvěma vědci, doživotně vyplácena renta ve výši 4 000 francouzských franků. Jediný, kdo nedostal vůbec nic byl Hippolyte Bayard, který údajně na „dobrou“ radu tajemníka francouzské akademie věd Dominiquea Araga pozdržel zveřejnění svého vlastního fotografického procesu, metodu

přímého pozitivního tisku. Ke shrnutí života a díla Louise Daguerra jsem využil informačních zdrojů (MRÁZKOVÁ, 1986) [3] [5] [6] [8] [9] [10] [19] uvedených v seznamu použitých zdrojů.

2. 1. 5. 3. Sir William Henry Fox Talbot – Talbotypie

Poměrně kontroverzní dosažení úspěchu daguerrotypie ještě více vyhrotila skutečnost, patentování této metody pouze na území Anglie, k němuž došlo 12. srpna 1839 i přes oficiální oznámení francouzské vlády, ve kterém přislíbila vynález k volnému užití celému lidstvu. Tento krok značně zpomalil práci anglických vědců. Přímo konkurencí daguerrotypie se stala tzv. kalotypie. Jejím vynálezcem je britský matematik, absolvent prominentní Trinity College v Cambridge, lingvista, fotograf a vynálezce sir William Henry Fox Talbot. Pokusy sira Henryho Foxe Talbota se vyznačovaly především velkou samostatností v oblasti vědeckých výzkumů. Nemalé finanční zdroje, jež měl k dispozici, umožnily tomuto anglickému šlechtici vydat se samostatnou cestou v oblasti tvorby fotografie. Svou vlastní metodu kalotypie (někdy označovanou i jako talbotypii), vyznačující se naprosto revolučním principem použití negativu a pozitivu, ohlásil vzápětí po Daguerrovi, domnívající se, že obě metody musejí fungovat na podobném principu a tedy i on má svá práva související s užíváním této metody. Odmítavá odpověď od francouzských představitelů Jeana Araga a Jean-Baptisty Biota jej vedla ke zveřejnění a patentování vlastní metody na území Velké Británie. Dne 25. ledna 1839 ohlásil Michael Faraday při zasedání Královské společnosti novou, ryze anglickou metodu fotografování. Již zmíněný přelomový princip negativu a pozitivu se vyznačoval větším kontrastem snímků, ostrým obrazem, ale především kratší dobou expozice v rozmezí několika málo minut a možností vytvořit libovolné množství kopií originálního fotografovaného obrazu. Právě tento princip, jež byl v roce 1841 patentován v Anglii, se stal základním procesem při fotografování na příštích více než sto let. Nástupcem neustále se vylepšující metody kalotypie byl vznik digitální fotografie k němuž došlo až koncem 20. století. K volnému sepsání důležitých kroků v životě a díle sira Henryho Foxe Talbota jsem využil literatury (MRÁZKOVÁ, 1986) a informačních zdrojů [2] [3] [5] [6] [8] [9] [10].

2. 1. 5. 4. Hannibal Goodwin a George Eastman – První fotoaparát

Když v roce 1887 přišel Američan Hannibal Goodwin, se svým vynálezem svitkového filmu a uzavírá spolupráci s krajanem Georgem Eastmanem, spatřil světlo světa první fotoaparát značky Kodak určený pro širokou civilní veřejnost, o čemž se zmiňují informační zdroje [6] [8] [9]. Rozšíření černobílé fotografie mezi širokou veřejnost už nestálo v cestě zhola nic [11].

Vzhledem k faktu, že vědci ve valné většině případů zakládaly své výzkumy na poznámkách o pokusech svých kolegů, případně na pokusech společných jako v případě Niepceho a Daguerra či Goodwinna a Eastmana, bylo by v rámci naprosté objektivity asi nejvhodnější mluvit o vzniku fotografie jako o kolektivním úspěchu skupiny vědců, všeobecně označovaných jako „otcové fotografie“ z poloviny 19. století. Zdokumentované a nepochybné prvenství však Josephu Nicéphore Niépcemu nikdo neupře.

2. 1. 6. 19. století – Barevná fotografie

Od 5. stol.př.n.l. a prvních zdokumentovaných pokusů prováděných se světlem a optikou, urazilo lidstvo vskutku dlouhou cestu, než se mu podařilo v polovině 19. stol. dorazit k již téměř dokonalé Talbotově kalotypii. Je nesporné, že k tomuto umu, kromě podnikavých a zapálených jedinců, přispěla největší měrou úroveň technické vyspělosti lidské civilizace. Po předlouhých 2 300 letech tedy lidstvo dosáhlo onoho nebývalého úspěchu a konečně bylo schopno trvale zachytit skutečný obraz reality a na kousku papíru jej v černobílém provedení, respektive v několika odstínech šedi, uchovat k užítku, zábavě a k poučení dalších generací. Odpověď na řečnickou otázku „Co dál?“ je však nasnadě, a sice barvy. Je naprosto logické, že natolik zvědavý a vynalézavý tvor, kterým člověk bezesporu je, byl přímo vyzýván využít do posledního zbytku i tento nově objevený potenciál, který s sebou fotografie přinášela. Dalším úkolem lidského bádání v oblasti fotografie se tedy stalo zachycení nepřeberného množství přírodou nabízených barev a tím i prohloubení realističnosti člověkem zachyceného obrazu.

2. 1. 6. 1. Maxwell a Hauron – Aditivní a subtraktivní míchání barev

Netrvalo dlouho a světlo světa spatřila první barevná fotografie. Abych byl naprosto přesný, dle elektronických zdrojů [5] [6] [8] [10] [11] [40], k této události došlo 17. května 1861 v Londýně a jednalo se pouze o teoretický nástin tvorby barevné fotografie. I přes to, že metoda aditivního míchání barev založená na promítání černobílých snímků přes různobarevné filtry, kterou James Clerk Maxwell předvedl, byla v praxi nepoužitelná, jednalo se o významný posun k barevné fotografii.

Z velkého množství badatelů, jež nacházeli praktické využití pokusů tohoto anglického šlechtice a profesora na King's College v Londýně, patřil k nejvýraznějším především Francouz Louis Ducos du Hauron, pozdější průkopník v oboru barevné fotografie. Maxwellovu metodu aditivního míchání barev, tedy snímku exponovanému přes červený (R), zelený (G) a modrý (B) filtr, obohatil ještě navíc o vlastní subtraktivní barevný systém skládající se ze žlutého (A), azurového a purpurového (M) filtru. V praxi to znamenalo, že kombinace těchto navzájem se překrývajících různobarevných filtrů umožňovala zachycení snímku v naprosto nových barevných odstínech. Tento způsob míchání barev k vytvoření barev jiných, k jehož volnému popisu jsem použil internetových informačních zdrojů [25] [26] [27] [28] [29] [40], je dodnes běžně využíván například v tiskařství. Patent své metody, která Louisi Ducosi du Hauronovi zajistila své nezpochybnitelné místo mezi revolucionáři fotografického oboru, byl ohlášen roku 1868, nicméně první barevná fotografie s názvem *Pohled na Agen* byla pořízena až roku 1877. Dalším příspěvkem tohoto vědce k oboru patří odborná publikace s názvem *Les Couleurs en Photographie* (česky Barvy ve fotografii) k jejímuž vydání došlo v roce 1869. [5] [6] [10]

2. 1. 6. 2. Auguste a Louis Lumière – Autochrom

Dalšími revolucionáři, jež se významně zasloužili nejen o rozvoj barevné fotografie, ale stáli také u zrodu nového odvětví kinematografie, byli Auguste Marie Louis Nicholas Lumière (1862 – 1954) a Louis Jean Lumière (1864 – 1948), jež díky aktivní spolupráci vešli ve všeobecnou známost jako bratři Lumièreové. Nutno podotknout, že samotné práci na zdokonalení barevné fotografie předcházely právě ambice filmařské. Dne 28. prosince roku 1895 dokonce zorganizovali v pařížské kavárně Grand Café první veřejné filmové promítání

na světě. Na programu bylo promítání ani ne minutu dlouhého filmu s názvem *Sortie de l'usine Lumière à Lyon* (Dělníci odcházející z Lumièrovy továrny) pořízeného tzv. kinematografem, jehož vynález si bratři Auguste a Louis Lumièrové nechali patentovat předchozího roku. Vzhledem k tomu, že kinematografie byla, alespoň podle mínění obou bratrů, oborem v němž nemělo docházet k žádnému dalšímu vývoji či pokroku, zaměřili svá bádání směrem k fotografickému médiu. Oba dva již zmíněné obory spolu přímo souvisí, nebyl tedy jejich příklon k fotografii, po odvrhnutí kinematografie jako oboru který již dosáhl svého vrcholu, nikterak překvapivý. Dnes už můžeme jen polemizovat, zda by jejich další příspěvky v oboru kinematografie byly pro svět přínosnější než ty, jichž dosáhli v oboru fotografie, neoddiskutovatelným faktem ale zůstává, že jejich vlastní převratná technika autochromatického procesu, zkráceně autochromu, dosahující dosud nevidaného zkvalitnění fotografických snímků, se mezi lety 1907 až 1935 stala nejrozšířenější masově vyráběnou metodou vůbec.

Základním stavebním kamenem celé metody byl bramborový škrob. Navzdory skutečnosti, že bramborový škrob je látka naprosto běžná a dobře dostupná byl proces výroby autochromové destičky velmi složitý a tím pádem i velmi nákladný. Skleněné destičky, potřené směsí stromové mízy a šelaku (včelího vosku), byly pokryty zrníčky bramborového škrobu. Bylo nezbytné, aby každé zrníčko bylo nabarveno jinou základní barvou, tedy buď červenou, modrou nebo žlutou, což při jejich velikosti v rozmezí 5 až 10 mikrometrů nebylo vůbec snadné. Pomocí vysokotlakého přístroje, jenž působil silou až pět kilogramů na centimetr čtvereční a který sloužil k zahlazení případných nerovností vzniklých rozdílnými velikostmi zrnek bramborového škrobu, došlo k výraznému zlepšení jasu u výsledného snímku. Zbylé mezery byly strojově zarovnány sazemi a celá destička nakonec ještě jednou potřena emulzí.

Každá nová fotografická technika, jež spatřila světlo světa, spolu s výhodami zpravidla přinášela i řadu nevýhod. V případě autochromu se snoubila jednoduchost fotografického procesu, umožňující tvorbu vlastních fotografií stále většímu počtu lidí, s poměrně vysokou pořizovací cenou jak samotného aparátu, tak i skleněných destiček k vytvoření fotografie nezbytných. K volnému převzetí informací o životě a díle Augusta a Louise Lumièrových jsem využil údajů uvedených v elektronických informačních zdrojích [5] [6] [10] [23] [27] [30] [31].

2. 1. 6. 3. Karel Schinzel – Katachromie

Údaje uvedené v informačních zdrojích [11] [25] [26] [27] [32] [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39], jež jsem využil k volnému převzetí následujících odstavců zabývajících se českým příspěvkem k oboru fotografie, se shodují na tom, že u zrodu fotografických filmů Agfacolor a Kodachrome, jež se v roce 1935 stali přímými následovníky autochromových skleněných destiček, stál rýmařovský rodák, chemik a vynálezce, inženýr Karel Schinzel (1886 – 1951). Po dostudování dvouleté obchodní školy v Opavě, kam se celá rodina z finančních důvodů přestěhovala, se roku 1902 poprvé začal hlouběji zajímat o vyvolávání fotografií chemickým procesem. Nastoupení do zaměstnání, byť na pozici účetního, u opavské továrny na léky a chemikálie Hell & Co., Apotheke, bylo jen logickým důsledkem jeho stále více se prohlubujícího zájmu o fotografii a vědu s ní neodmyslitelně spjatou. Ve stejné době, tedy kolem roku 1903 si zařizuje svou vlastní pracovnu, ve které zabývající se aktivními vědeckými pokusy tráví veškerý svůj volný čas. Dne 8. 4. 1905, tedy již ve svých devatenácti letech, slaví Karel Schinzel první úspěchy na poli fotografie, když si ve Vídni nechal patentovat metodu postupu zhotovení barevných fotografií, kterou pojmenoval katachromie.

Poměrně jednoduchým principem, se kterým metoda katachromie pracuje, je užití materiálu sloužícího k zaznamenání snímaného obrazu, později běžně označovaného jako film, složeného ze tří různě citlivých vrstev. Každá z těchto vrstev zachycuje snímaný obraz vždy jen v jedné ze tří základních barev. Výsledná fotografie a jednotlivé barevné odstíny jsou pak výsledkem překrývání těchto různě barevných snímků. Souběžně s přihlášením patentu publikoval Karel Schinzel své první pojednání o výrobě třívrstvého citlivého materiálu.

Firma Gustava Hella v Komárově se rozhodla využít nepřehlédnutelný potenciál svého zaměstnance a díky pracovnímu místu, jež mu zajistila ve své vídeňské pobočce, dala Karlovi příležitost k doplnění jeho vzdělání. Ten, po přestěhování se do rakouské metropole, beze zbytku této příležitosti využil, v roce 1908 maturoval na vídeňském gymnáziu a roku 1912 dokonce získal titul inženýra na místní Vysoké škole technické. Po promoci se vrací zpátky domů, do Opavy. V období první světové války, jejíž část strávil také jako válečný fotograf, byl jako chemik nasazen do chemické továrny Wetzler et Co. v Brucku-Kyrálhydě, jež sloužila k výrobě výbušnin. Svou činnost v oboru chemie završil opět na Vysoké škole technické, kde byl dne 23. 12 1919 promován na doktora technických věd. Četné výsledky svých pokusů, jimž se po návratu do Opavy v roce 1922 věnoval ještě usilovněji, počal po

řádném patentování zveřejňovat v odborných periodikách. Klíčovým se stal článek otištěný v německém časopise Das Lichtbild.

Na pozvání společnosti Eastman Kodak se inženýr Karel Schinzel vypravil nejprve do Velké Británie a později do Spojených států amerických. Po odkoupení práv na 27 Schinzelových patentů, patrně na základě skeptického přijetí odbornou veřejností prodaných hluboce pod cenou, a několikaleté práci pro firmy Kodak a Agfa vznikl fotografický barevný reverzní film, celosvětově známý pod názvem Kodachrome.

V roce 1938, po zavedení masové výroby Kodachromu přetrvávající až do definitivního vytlačení digitální fotografií v roce 2009, se Karel Schinzel usazuje v Badenu. Jeho další výzkumy v oblasti fotografie přerušila druhá světová válka. Během pohnutých válečných let jej po dvou letech soužití opustila manželka a jeho vědecká laboratoř včetně veškerých poznámek byla naprosto zdevastována v důsledku spojeneckého bombardování. Náhlá slepota, způsobená zřejmě celoživotní prací s chemickými látkami, byla v roce 1951 poslední ranou jež mu osud uštědřil. Ještě téhož měsíce inženýr Karel Schinzel umírá na náhlou srdeční příhodu zanechávající po sobě 250 patentů celosvětového významu. Na počest tohoto českého vědce bývá každý rok vyhlašována soutěž „O cenu Karla Schinzela“, ve které mohou být amatérští fotografové za svou tvorbu v oblasti barevné fotografie oceněni finanční odměnou.

K definitivnímu zastavení výroby filmu Kodachrom, produktu využívaného pro své jedinečné schopnosti zachycení barev zejména v tištěné fotografii a dokonce zvěčněného i v písni Paula Simona, došlo až po předlouhých 75 letech v roce 2010. Firma Kodak se na základě vyhodnocení zákaznické poptávky zcela zaměřila na nové, dynamicky se rozvíjející odvětví digitální fotografie.

2. 1. 7. 20. století – Digitální fotografie

Osmdesátá léta 20. století, tedy období vyznačující se přelomovými objevy v oblasti výpočetní techniky, jsou chápána jako další zásadní historický mezník ve vývoji lidské civilizace. Vynález prvního funkčního počítače by se, vzhledem k důsledkům z něj vyplývajících, dal bezesporu přirovnat k vynálezu spalovacího motoru či parního stroje a to

proto, že zmíněný objev v oblasti výpočetní techniky měl obdobně radikální dopad na veškeré odvětví lidské činnosti. Pojem „počítačová revoluce“ dle mého názoru zcela jasně vystihuje dobu, jež zcela uvrhla člověka v náruč moderní techniky a umožnila mu postoupit o další krok vpřed na cestě k většímu komfortu a snad i dokonalosti. Vzhledem k tomu, že dynamický rozvoj počítačů ještě stále nedosáhl a zřejmě jen tak nedosáhne svého vrcholu a každoročně jsou konstruovány dokonalejší a dokonalejší součástky, můžeme o současné době mluvit jako o jakési „zlaté expanzivní éře počítačů“. Doba, kdy úroveň a kapacita jednotlivých počítačových komponentů dosáhne svého maxima, dojde-li k němu vůbec někdy, je vzdálenou hudbou budoucnosti a nám zatím nezbyvá nic jiného než s ohleduplností a užitek využívat prostředky, tedy potenciál, jež nám neustále se zdokonalující obor výpočetní techniky nabízí.

Samotný zrod digitální fotografie je nevyhnutelným důsledkem stále razantnějšího trendu elektronizace a společně s kupříkladu televizním vysíláním či mezilidskou komunikací se i fotografie vydala na novou cestu prostřednictvím elektronických impulsů. Rychlost vývoje digitálních fotoaparátů odpovídá rychlosti vývoje počítačů a je tedy velmi těžké zachytit všechny její jednotlivé inovace, rád bych se tedy opět zaměřil pouze na nejzásadnější objevy v oboru digitální fotografie a na její nejvýznamnější přispěvatele.

Máme-li skutečně začít od úplného prvopočátku, je nutno zdůraznit, že samotný zrod digitálního obrazu byl výsledkem především dvou vzájemně propojených skutečností. Tou první skutečností byl onen zmíněný počítačový boom přetrvávající od 80. let až po současnost, který poskytnul široké veřejnosti neodmyslitelnou součást tvorby, zpracování a archivace digitální fotografie, tedy počítač. Druhou skutečností byl revoluční vynález tzv. CCD čipu, který převádí reálný obraz do digitální, chcete-li binární, podoby [41].

Prvním člověkem, jež přišel se samotným nápadem vědeckého využití fotografie v digitalizované podobě byl Eugene F. Lally. Za účelem navigace vesmírných raketoplánů měla být již v horizontu několika málo let zaznamenávána poloha a vzájemná vzdálenost jednotlivých kosmických těles. Článek zabývající se novými technologiemi sloužícími k objevování vesmíru byl zveřejněn v odborném americkém tisku v roce 1961 [42].

2. 1. 7. 1. CCD čip

Charge-Coupled Device, tedy česky něco jako zařízení s vázanými náboji, umožňující realizovat vizi Eugena F. Lallyho, vzniklo v roce 1969 zásluhou Willarda Boyleho a George E. Smithe, dvou vědců společnosti Bell Labs. Vynález snímače pracujícího na fyzikálních zákonech fotoefektu, jež v dnešní době můžeme najít v široké škále přístrojů pracujících s obrazem, digitálními fotoaparáty počínaje a kupříkladu hvězdářskými dalekohledy konče, byl mimo jiné roku 2006 oceněn Americkou národní akademií a o tři léta později, v roce 2009, i Nobelovou cenou. Vynález čipu CCD vytyčil směr, kterým se po několik následujících desetiletí ubíralo digitální zaznamenávání obrazu [44] [45].

První zmínka o předchůdci digitálních fotoaparátů pochází z roku 1972. Inženýr Willis Adcock si nechal patentovat návrh fotoaparátu, který pořizoval a zaznamenával snímky bez použití jakéhokoliv fotografického filmu. Problém Adcockova prvenství ovšem spočívá v tom, že jeho fotoaparát ve fyzické podobě nikdy nikdo neviděl. Právě z toho důvodu je prvenství přisuzováno spíše společnosti Kodak a jejímu zaměstnanci Stevenu Sassonovi. První zkonstruovaný fotoaparát tohoto druhu pochází z roku 1973 a byla v něm využita metoda zaznamenání obrazu čipem CCD. Přístroj samotný vážil více než 4kg a k uchovávání černobílého obrazu v rozlišení 0,01 mega pixelů, využíval magnetofonové pásky. Jednalo se však jen o pouhý prototyp, který nebyl určen pro sériovou výrobu [42].

2. 1. 7. 2. Analogový fotoaparát

Vůbec prvnímu přístroji, který byl, dle využitých informačních zdrojů [5] [11] [42] [45], určen k sériové výrobě a následné běžné distribuci na trhu, dala roku 1981 vzniknout japonská firma Sony. Název Mavica, jež byl předchůdci digitálních fotoaparátů udělen, byl složeninou prvních písmen anglického názvu Magnetic Video Camera. Nejedná se však o digitální fotoaparát ve svém pravém smyslu, jelikož analogově zaznamenávaný obraz, ze kterého bylo možno vyzískat i fotografie, pracoval spíše na principech kamery. Médium, jež posloužilo k ukládání pořízených dat, byla klasická 3,5“ disketa s kapacitou 1,44MB. K analogovým přístrojům, jež se od čistě digitálního odlišovali již jen zcela nepatrně, pocházejících z tohoto období se řadí i Canon RC-250 Xapshot a Nikon QV-1000C, kteréžto přístroje byly uvedeny na trh v roce 1988. Poslední jmenovaný se proslavil zejména díky své úloze primárně

reportážního fotoaparátu. Celkové prodané množství těchto fotoaparátů se však, především díky astronomicky vysoké ceně a dalším problémům souvisejícím s nezbytným příslušenstvím, počítá na pouhých několik tisíc po celém světě [42].

2. 1. 7. 3. Digitální fotoaparát

Rok 1988 se stal vskutku přelomovým především uvedením na trh prvního již zcela digitálního fotoaparátu, byl jím Dycam Model 1 od firmy Logitech. Tento převratný přístroj, někdy přezdívaný též Logitech Fotoman, byl schopen zachytit až 256 odstínů šedi, celková kapacita interní paměti dosahovala na svou dobu horentního 1 MB a uživatel mohl využít i funkci blesku. Jedinečnou, od zrcadlových fotoaparátů se lišící technologií snímání objektů a pro své vhodné rozměry se stal prvním komerčně využívaným digitálním kompaktem v historii [46].

Ruku v ruce s vývojem technologií pro snímání obrazu šel logicky i vývoj technologií sloužících k jeho zobrazování, zpracování a následnému uchování. Pevně zabudovaný displej ve fotoaparátu značky Casio QV-10 se poprvé objevil až v roce 1995, tedy ve stejném roce, kdy firma Ricoh uvedla na trh fotoaparát s 2,5 palcovým LCD displejem, ale navíc umožňující zaznamenávat i video sekvence. V roce 1996 dosud hojně využívanou interní paměť přístroje nepřímo nahradilo vyvinutí paměťové karty a jejího využití ve fotoaparátu Kodak DC-25 [42].

2. 1. 7. 4. Digitální zrcadlový fotoaparát

Na základě zákona nabídky a poptávky v roce 1999 musel fotografický průmysl reagovat na neustále se zvyšující potřeby nejen těch několika málo profesionálních, ale i na potřeby rostoucího počtu civilních fotografů. Odpovědí firmy Nikon byla první jednooká digitální zrcadlovka D1, která se při poměrně dostupné zaváděcí ceně 6 000 amerických dolarů stala velmi populární u široké škály uživatelů. Zřejmě nejvíce oceňovanou byla kompatibilita Nikonu D1 s výměnnými objektivy starších fotoaparátů Nikon řady „F“. Tato funkce, kromě dalších informací zmíněných a volně převzatých z informačních zdrojů [42] a [43], totiž uživatelům umožnila plné využití stávajícího vybavení bez nutnosti dalšího finančně

nákladného nákupu objektivů nových. V průběhu 12 let svého vývoje, který zřejmě nejlépe reflektuje zákaznickou spokojenost s tímto typem přístroje, se fotoaparáty Nikon řady „D“ dočkaly četné řady obměn a dle výrobního plánu by v prvním čtvrtletí roku 2011 měl světlo světa spatřit nejnovější high-endový Nikon D7000 [48] [49].

2. 1. 7. 5. Budoucnost digitálních fotoaparátů

A právě tímto přístrojem se dostáváme na pomyslný a nepochybně jen velmi dočasný konec naší cesty historickým vývojem fotografie. Současným firmám, zabývajícím se tímto odvětvím, dominují značky jako jsou Olympus, Nikon, Canon, Sony, Casio, Panasonic, BenQ, Konica Minolta či Fujifilm. Odlišné filosofie a zaměření jednotlivých firem se na tržním „bojišti“ střetávají ve společném zájmu o všestranné uspokojení potřeb náročných klientů. Trendem poslední doby by se mohly stát kupříkladu technologie umožňující výměnu miniaturních objektivů, díky nimž lze kombinovat jak výhody kvalitního snímání obrazu zrcadlovými fotoaparáty, tak i výhody plynoucích z uživatelsky příjemných rozměrů fotoaparátů kompaktních. Naprostou novinkou ve fotografii dosud nevídanou je potom produkt společnosti Fujifilm, která již v roce 2008 na výstavě Photokina veřejně představila svůj fotoaparát vybavený Real Photo 3D Processorem umožňující tvorbu 3D snímků. Tento jedinečný koncept pojmenovaný FinePix Real 3D, založený na snímání obrazu dvěma objektivy simulující tak lidský zrak, přinese uživatelům řadu dalších funkčních vylepšení. Cena fotoaparátu se v současnosti pohybuje okolo 9 000,- V souvislosti s vývojem snímání trojrozměrného obrazu pracuje prý firma Fujifilm i na vývoji speciální metody 3D tisku [42].

2. 2. Technika fotografie

Jak jsem se zmínil již v úvodu své práce, jednou z přirozených lidských potřeb, kterou vnímáme v průřezu celými dějinami, je snaha člověka o co možná nejvěrnější zachycení reality. V předchozí kapitole týkající se historického vývoje fotoaparátů jsem se pokusil nastínit a popsat jednotlivé druhy technických prostředků, jimiž byl v průběhu let člověk vybavován a jejichž prostřednictvím mohl být schopen uspokojit svou odvěkou potřebu. Je zřejmé, že v průběhu celého vývoje docházelo a stále dochází ke zdokonalování těchto prostředků. Mohlo by se tedy zdát, že ono dokonalé zaznamenání je jen pouhou otázkou času a stádia technického vývoje. V žádném případě tomu tak ale není.

Musíme si uvědomit skutečnost, že na *dokonalost*, ke které se s lepším vybavením člověk opravdu neustále přibližuje, je možno nahlížet z řady různých pohledů a to v závislosti na momentálním kontextu tohoto pojmu. Všeobecně se za dokonalost považuje taková skladba jednotlivých prvků, jež tvoří bezchybný celek a o její dosažitelnosti se vedou lité debaty na poli filosofických diskusí. V případě dnešního fotografa se ona dokonalost týká nejen jeho technického vybavení, ale především, a to bych velmi rád zdůraznil, teoretických znalostí a osvojení si konkrétních zákonitostí týkajících se tohoto oboru. Je totiž známým faktem, že k pořízení opravdu dobré fotografie není bezpodmínečně nutné použít těch nejmodernějších prostředků. I když je pravdou, že jejich potenciál je nepopiratelnou výhodou.

Pohled fotografa je, dle mého názoru, nejbližší pohledu výtvarného umělce, malíře, jež stojíce před čistým plátnem a s paletou v ruce, láme si hlavu myšlenkou, jakým způsobem vykreslit konkrétní objekt svého zájmu. Tento pohled na danou problematiku mimo jiné potvrzuje i uměleckou hodnotu fotografie jako takové. Dalšími společnými znaky oborů malířství a fotografie jsou mnohdy podobná, v některých případech dokonce zcela identická pravidla, která nám poskytují teoretické znalosti nezbytné k přiblížení samotného díla dokonalosti.

Za všeobecně uznávané prvky, jejichž vyváženost může daný snímek k dokonalosti přinejmenším přiblížit a jejichž znalost a využití by každý fotograf měl ovládat, jsou považovány expozice, kompozice a perspektiva a v neposlední řadě jsou to barvy a světlo. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně rozsáhlou problematiku lišící se mnohdy přístroj od přístroje, která se neobejde bez názorných ukázek, rád bych se zmínil alespoň o těch skutečně

nejzákladnějších pravidlech a zásadách, které mají nejmarkantnější vliv na zmíněné prvky utvářející svou skladbou kvalitu výsledné fotografie.

2. 2. 1. Kompozice a perspektiva

Inklinují-li některé z prvků fotografie k uměleckým oborům, jsou to především kompozice a perspektiva. Pravidla, podle nichž by se každý obraz, socha či snímek měl tvořit, se totiž řídí veskrze společnými zákonitostmi a slouží ke zdůraznění hlavního motivu či naopak eliminaci elementů a prvků rušivých. Uspořádanou skladbou jednotlivých prvků na fotografii lze snímku vtisknout osobitost, náladu či dynamiku a odměnou za vynaložené úsilí může být snímek bezeslovně promlouvající jen konkrétními dojmy, jež v každém pozorovateli zanechá pouhé jeho shlédnutí.

Harmonizace prvků zachycených na fotografii nemá, v důsledku individuality každého snímku, jednoznačná pravidla a nelze tedy stanovit žádný instantní recept k jejímu optimálnímu vytvoření. Určitou náповědou nám však mohou být všeobecné zásady perspektivu a kompozici ovlivňující, jež se po staletích utvářela společně s kulturním vývojem lidstva. K jejich tvorbě a specifikaci pravděpodobně přispěl svou měrou jednotlivě každý z umělců, kteří se zasloužil o obohacení kulturního života. Právě podle jednotlivých revolučních uměleckých děl a způsobů jejich provedení, jež zaujaly divákovu oko, byly totiž jednotlivá pravidla optimální kompozice utvářena. Pravidla týkající se kompozičních technik a skladebných principů, popsaných níže, jsem volně převzal od (FREEMAN, 1998), (HEDGECOE, 2003) a (ŠMOK, 1984) a dále z internetových zdrojů [51] [52] [53].

2. 2. 1. 1. Kompoziční techniky

O jakémisi „zlatém řezu“ či pravidle třetin už někdy slyšel snad každý, ať už to bylo v souvislosti s uměním či vědou. Čím přesně se zabývají a podle jakých zákonitostí se řídí tyto a řada dalších pravidel, které se společně nazývají tzv. kompoziční techniky?

Divina proportio aneb pravidlo zlatého řezu

Pravděpodobně nejstarším kompozičním pravidlem, používaném již ve Starém Egyptě při stavbě Cheopsovi pyramidy, je tzv. zlatý řez. Užívání pravidla, matematicky vyjádřeného přibližnou hodnotou 1,618, jež udává ideální proporci mezi různými délkami a zdůrazňuje estetičnost hlavního motivu optickém středu, pak můžeme vnímat napříč historií a uměleckou sférou. Egyptský matematik Rhind, antický učenec Euklides, renesanční vědci Leonardo da Vinci a Luca Pacioli, německý malíř Albrecht Dürer, fyzik, psycholog a filozof Gustav Theodor Fechner nebo třeba dr. Miroslav Tyrš, ti všichni, z nichž někteří se zasloužili také o rozvoj oboru fotografie, zasvětili studiu božské proporce značnou část svého života a věnovali mu i místo ve své tvorbě.

Odvěká instinktivní inklinace umělců k zakomponování zlatého řezu do uměleckých děl je, na základě nejnovějších vědeckých poznatků, pravděpodobně způsobena mimořádně příznivou informační rezonancí v mozku, jež prokazatelně vzniká pozorováním předmětů obsahujících právě poměry zlatého řezu. Malířství, architektura, typografie, fotografie, matematika, design, do těchto, ale i do množství dalších oborů si pravidlo zlatého středu našlo svou cestu a dodnes jeho problematika vyvolává určitý nádech mysticismu a tajemna. Jako zdroj informací pro zpracování problematiky tzv. „zlatého řezu“ jsem, kromě literatury uvedené v úvodu kapitoly, využil elektronických zdrojů [54] [55] [56].

Pravidlo třetin

Dalším, avšak neméně významným kompozičním pravidlem, je pravidlo třetin. V roce 1797 George Field, za pomoci pomyslné mřížky rozdělující obraz na devět shodných dílů, poprvé přesně definoval pravidlo o umístění jednotlivých objektů zájmu do průsečíků třetinových linií. Hlavní objekty je doporučeno situovat do blízkosti jedné ze tří linií za účelem zachycení emocí a energie. Společně se zlatým středem tvoří pravidlo třetin dvojici nejstarších a nejvýznamnějších kompozičních pravidel, díky nimž je možno správným umístěním objektů zvýšit estetičnost celého díla a zvýšit divácký zájem, jak ve své knize uvádí (HEDGECOE, 2003) a jak se můžeme dočíst i ve využitém internetovém zdroji [57].

Plán

Poslední z kompozičních pravidel, o němž bych se z důvodu jeho častého praktického využití, rád zmínil podrobněji, je tzv. plán. Toto pravidlo, k jehož popisu jsem využil především elektronického informačního zdroje [52], bylo nejprve využíváno v malířství při malování

krajin a své uplatnění si později našlo i v oboru fotografie. Metoda plánů je založena na rozdělení krajiny do tří částí, z nichž každá plní jinou kompoziční úlohu a zdůrazňuje odlišné prostorové prvky. Na prvním plánu bývá zpravidla zachycen objekt, který má za úkol zdůraznit prostorovou hloubku a jako první tak zaujmout diváckou pozornost, od něj se poté zrak plynule přesouvá do plánu druhého, ve kterém jsou umístěny dominantní prvky včetně hlavního motivu celé fotografie. Oblast třetího plánu je vesměs využívána pro zachycení vzdálenějších objektů, které mají za úkol dotvořit hloubku a náladu celého snímku.

Výčet a detailní popis všech používaných kompozičních pravidel by svou obsáhlostí vydal minimálně na jednu samostatnou publikaci, z toho důvodu jsem se rozhodl se o těchto zásadách a pravidlech zmínit jen heslovitě. Dalšími hojně využívanými kompozičními technikami může být kupříkladu pravidlo lichého počtu, pravidlo o vyjádření prostoru, pohled a nadhled a pravidlo zdůraznění hloubky ostrosti.

2. 2. 1. 2. Skladebné principy

Nepřebernému množství skladebných principů vévodí několik základních pravidel, jejichž pamětlivostí můžeme dopomoci k zachycení onoho pověstného „genia loci“, ducha toho kterého místa.

Princip role kupříkladu propůjčuje jednotlivým objektům na snímku určitou míru důležitosti, princip rytmu se zabývá opakováním se stejných prvků, jejich souhrou či nepravidelností, princip symetrie vyjadřuje dojem klidu a souhry rozmístěním jednotlivých prvků v závislosti na osách, princip kontrastu popisuje význam a obsah černobílého i barevného kontrastu fotografie a konečně princip proporce slouží ke správnému zachycení poměrů velikostí mezi jednotlivými objekty. Vzájemnou skladbou těchto principů, k jejichž pochopení není zapotřebí nic víc než několik názorných ukázek a trochu cviku, pak dochází k mnohem lepšímu zachycení požadovaného dojmu z fotografie [58].

2. 2. 1. 3. Linie

Přirozenou součástí každého prostředí jsou linie, starostí každého fotografa je správná lineární kompozice. Tendencí lidského oka a mozku je linie podvědomě vyhledávat, je-li fotograf pořizující snímek obeznámen s tímto faktem, nic mu nebrání začít s liniemi pracovat. Sbíhajícími liniemi je možno velmi jednoduše zdůraznit hloubku či majestátnost a upoutat divákovo oko k místu, kde se sbíhají. Diagonální linie potlačují prostorový dojem a navozují celkový dojem klidu. Vizuálně příjemnými zakřivenými liniemi, které se nejčastěji vyskytují ve volné přírodě, je možno vyjádřit dynamiku, jejich vhodným zakomponováním pak i dojem klesání nebo stoupání (LANGFORD, 1996).

2. 2. 2. Expozice

Expozice je faktorem, který je zdrojem vůbec prvního celkového dojmu z každé vzniklé fotografie. Je to totiž právě expozice, která nám z nočních snímků vytváří fotografie tmavé a z denních světlé. Expozice, uváděná v jednotkách EV (exposure value), nám určuje celkové množství světla dopadajícího na film, v moderních přístrojích nahrazeného senzorem a utváří tak světelnost výsledné fotografie. Expozici snímků můžeme z pozice fotografa ovlivňovat upravováním tří hodnot, expozičního času, někdy nesprávně označovaného také jako rychlost závěrky, velikostí otvoru clony a citlivostí senzoru (ISO). Jak už to tak bývá, při používání každého z těchto tří prvků je ovšem nutno počítat jak s určitými výhodami, tak i nevýhodami. Jejich optimalizace však umožňuje dosáhnout požadovaného osvětlení fotografie a tuto možnost běžný uživatel uvítá zejména u těch snímků, s nimiž si automatické nastavení fotoaparátu nikdy neporadí.

Naprosto nelogickou se jeví zavedená uživatelská praxe, spočívající v zarytém nevyužívání četného množství funkcí, kterými jsou v dnešní přetechizované době standardně vybavovány i ty nejjednodušší fotoaparáty. Málokterý uživatel ví, jak pro jím požadovaný snímek příslušné funkce nastavit a často tak sahá po tom nejjednodušším, avšak značně degenerujícím způsobu, tedy funkci AUTO. Je to právě funkce automatického nastavení, jež dělá z fotografie pouhé mačkání tlačítka spouště bez jakékoliv individuální hloubky a povětšinou i kvality. Každý takovýto uživatel se navíc již nespočetněkrát zcela zbytečně dostal do situací, kdy pořízení snímku automatikou naprosto selhalo.

2. 2. 2. 1. Expoziční doba

Informace zabývající se jednotlivými expozičními hodnotami a zásadami jejich použití popsány níže, jsem volně převzal od (FREEMAN, 1998), (HEDGECOE, 2003) a (ŠMOK, 1984) a z internetových zdrojů [59] [60] [61] [62] [63].

Expoziční doba, mnohdy nesprávně nazývaná rychlostí závěrky, nám číselnou hodnotou vyjadřuje dobu, během níž světlo působí na film či senzor umístěný ve fotoaparátu. Prakticky se jedná o dobu, mezi stisknutím spouště a samotným vyfotografováním snímku, přičemž po celou tuto dobu dochází k zachycování světla odrážejícího se od fotografovaných předmětů. Je poměrně logické, že je-li doba působení světla delší, výsledný snímek se nám přeexponuje do světlejších odstínů než v případě opačném, kdy nám světlo na senzor působí po dobu kratší, v tomto případě mluvíme o podexponování fotografie.

Osvojení si schopností pro praktické využívání pod anebo přeexponování snímku, tedy jakéhosi „hraní si se světlem“, může fotografovi dopomoci nejen ke správnému zachycení obrazu v nevyhovujících světelných podmínkách, ale navíc může být využito i ke zdůraznění toho správného objektu tvořící ústřední motiv celé scény. Například v případech fotografování v silném protisvětle, hlubokých stínech nebo v silně kontrastním prostředí nás, na rozdíl od automatického nastavení, manuální úprava expozičního času nenechá na holičkách.

V určité nevýhodě, bavíme-li se o praktickém využívání expozičního času, jsou majitelé kompaktních digitálních fotoaparátů. Tyto přístroje povětšinou nenabízejí funkci manuálního nastavení expoziční doby a jejich uživatelé tedy musejí pracovat s dobou expozice nastavovanou automaticky na základě konkrétní snímané scény. Její rozmezí navíc zpravidla nebývá natolik široké, jako je tomu kupříkladu u fotoaparátů zrcadlových. Určitou útěchou však může být funkce tzv. expoziční kompenzace, jejíž prostřednictvím může být regulováno množství světla dopadajícího na snímač. Výsledný snímek tak může být digitálně ztmaven či zesvětlen na základě požadavků fotografa. Onoho efektního rozmazání reflektorů jedoucích automobilů či démonických siluet spěchajících chodců klasickým kompaktem s možností expoziční kompenzace bohužel z technických důvodů nikdy nedosáhneme. Je to zkrátka jen taková kompenzace... [65].

2. 2. 2. 2. Clona

Druhým prvkem, jež umožňuje regulaci množství dopadajícího světla a který přímo souvisí i s dobou expozice, je velikost clonového otvoru označovaná f . V případě clony platí velmi podobné logické pravidlo, tedy že čím větší je otvor clony, tím více světla odráženého od snímaných předmětů dopadá na film či senzor a o to více světlejší snímek vznikne. Regulací otvoru clony a s ním souvisejícím osvitem pak můžeme přímo nahrazovat dobu expozice snímku. V závislosti na potřebě fotografa může být pro zesvětlení obrazu použita buď delší expoziční doba nebo právě větší otvor clony.

Úskalím této „substituce“ je však optický jev, který je nedílně spjat s každou změnou otvoru clony a tím je hloubka ostrosti obrazu. Rozhodne-li se tedy fotograf za účelem zesvětlení snímku nahradit delší dobu expozice větší velikostí clonového otvoru, musí počítat s tím, že zaostřen bude jen cílový objekt nacházející se povětšinou uprostřed fotografované scény, zbytek snímku bude naopak velmi silně rozostřen. S postupným zmenšováním otvoru clony dochází ke zostřování okolních detailů a při příslušném nastavení můžeme bez problémů zaostřit scénu celou. Schopnost clony rozmazávat nebo naopak zostřovat jednotlivé části snímku je vítaným a hojně využívaným prostředkem ke zdůraznění ústředního motivu fotografie.

Můžeme-li v případě expoziční doby s trochou štěstí natrefit na kompaktní fotoaparát umožňující její manuální nastavení, v případě nastavení clony se jedná o vyložené rarity. Touto funkcí totiž bývají vybaveny především zrcadlové fotoaparáty, majitelé kompaktních přístrojů nemají příliš možností se clonou manipulovat a jsou tedy odkázáni na její automatické nastavení.

2. 2. 2. 3. ISO citlivost

Třetím a posledním prostředkem regulace světelných podmínek, je citlivost filmu nebo senzoru na dopadající světlo. Běžně je označována zkratkou ISO a s její rostoucí hodnotou se zvyšuje i světelnost snímku. V praxi se užívá zejména v kritických okamžicích, kdy naprosto nevyhovující světelné podmínky již neumožňují další prodloužení expozičního času ani větší otevření clony.

Nevyhnutelným jevem je v případě nastavení citlivosti filmu zrno, jehož kvalita se s rostoucí hodnotou citlivosti rapidně zhoršuje. V případech, kdy je citlivost nastavena na svou maximální hodnotu, může toto zrnění zapříčinit i naprosté znehodnocení pořízeného snímku a proto je nutné vždy volit pokud možno co nejmenší citlivost, jež nám umožňuje aktuální situace.

Současné trendy umožňují volbu manuálního nastavení citlivosti ISO u naprosté většiny fotoaparátů bez rozdílu druhu. Znalému uživateli je tak poskytován větší prostor při nastavení přístroje a umožňuje i využití vlastní kreativity.

Všeobecným výchozím orientačním bodem při nastavování jednotlivých hodnot se můžeme řídit pravidlem, že pro fotografování za plného slunce jsou optimální hodnoty citlivostí stanoveny na 100 ISO, clona f/16 a expoziční čas 1/125 s. Úprava a optimalizace těchto tří veličin umožňuje zkušenějšímu uživateli dosáhnout stejně plnohodnotné kvality snímku i v prostředí s rozdílnými světelnými podmínkami [64].

2. 2. 3. Osvětlení a barvy

Posledním ze základních faktorů dotvářejících výslednou fotografii k absolutní dokonalosti je právě osvětlení a s ním související barvy. Pominu nyní skutečnost, že naprosto dokonalé nasvícení scény je privilegiem ateliérových fotografů a zaměřím se na praktické využití osvětlení, jež každému fotografovi zprostředkovává sama příroda, respektive sluneční paprsky. Ať už fotografujeme v domácím ateliéru či venku v přírodě, měl by každý fotograf být schopen rozeznávat čtyři základní druhy osvětlení, těmi jsou klíčové světlo, spodní výplňové světlo, vrchní výplňové světlo a zadní světlo. Rozlišením a efektivním využitím jednotlivých druhů osvětlení, tohoto klíčového faktoru fotografie, umožňuje obohatit výsledný snímek o příslušný emocionální nádech dotvářející celkovou atmosféru místa. Informace ke zpracování problematiky osvětlení a barev ve fotografii jsem volně převzal od (FREEMAN, 1998), (HEDGE COE, 2003), (LANGFORD, 1996), (NEFF O., BŘEZINA J., PODHAJSKÝ P. a kolektiv, 2002) a (ŠMOK, 1984) a také z internetových zdrojů [66] [67] [68] [69].

2. 2. 3. 1. Klíčové světlo

V terénu je klíčovým zdrojem světla, sloužícím k hlavnímu osvětlení fotografované scény, logicky využíváno Slunce. Denní doba, počasí a další povětrnostní vlivy tak nekontrolovatelně mění směr nasvícení objektů a intenzitu světelných podmínek. Jak už jsem se zmiňoval výše, manuální úpravou expozičních hodnot lze do značné míry ovlivňovat kvalitu a množství produkovaného světla, při nutnosti změny směru či pro eliminaci nevyhovujícího osvětlení či naopak stínů, je však nutno sáhnout k úpravě světelných zdrojů. Změnou pozice, fotografováním v odlišnou denní dobu nebo při jiných povětrnostních podmínkách můžeme identickému snímku dodat naprosto odlišnou dynamiku a barvy. Všeobecně se pro zdůraznění prostoru a jednotlivých detailů pomocí stínů doporučuje fotografovat co nejdříve zrána nebo navečer, tzv. ploché polední osvětlení dává naopak vyniknout fotografované scéně jako celku.

2. 2. 3. 2. Spodní výplňové světlo

Spodní výplňové světlo se používá k redukci stínů způsobených silným světlem klíčovým. Jeho zdrojem obvykle bývá speciální blesk napojovaný k tělu silnějších fotoaparátů. Redukce intenzity určitých stínů může dopomoci k lepšímu kontrastu, bez jeho využití se však běžný fotograf obejde.

2. 2. 3. 3. Horní výplňové světlo

Ke zvýraznění křivek horním výplňovým osvětlením nám v terénních podmínkách nejlépe poslouží klasický vestavěný blesk, tím jsou v současnosti vybaveny téměř všechny dostupné fotoaparáty. Naopak jeho absencí můžeme využít předností jak tvrdého, tak měkkého osvětlení, které ovlivňují především ostrost a rovnoměrnost vrhaných stínů.

2. 2. 3. 4. Zadní světlo neboli protisvětlo

Divácky velmi zajímavými jsou snímky, jež byly pořízeny fotografováním v protisvětle. To spočívá v osvětlení fotografovaného objektu sluncem v přímém směru proti objektivu fotoaparátu. V takovýchto případech je nejvhodnější příslušné expoziční hodnoty nastavit dle pozadí, čímž dojde k potlačení barev a struktury povrchů. Takto vzniklá dramatická silueta má v řadě případů pro diváka mnohem větší vypovídající informační hodnotu než přehnaně přeexponovaný snímek. V dřívějších dobách byla z technických důvodů tato metoda doménou majitelů finančně nákladných zrcadlovek s vyměnitelnými filtry a manuálně nastavitelnými expozičními hodnotami, v současnosti její využití umožňují i jednoduché kompaktní fotoaparáty.

2. 3. Stručná charakteristika Zlínského kraje a národopisných regionů

Z hlediska cestovního ruchu patří zlínský region, na jehož území se bude mnou vytvořený zájezd konat, k velmi zajímavým a poměrně hojně vyhledávaným oblastem České republiky. Jak už jsem se zmiňoval, oblast se nachází na rozhraní tří moravských národopisných oblastí Slovácka, Valašska a Hané. A právě ona strategická poloha je velkou výhodou, ze které může tento kraj, potažmo samotné statutární město Zlín, těžit. Každý ze jmenovaných moravských národopisných regionů se totiž vyznačuje svou vlastní osobitostí – jedinečnou přírodou, tradiční kulturou, pěstovanými plodinami, bohatými kroji i odlišnými charaktery svých obyvatel – a je tedy pro turisty velmi zajímavou a lákavou destinací.

2. 3. 1. Haná

Začneme kupříkladu národopisným regionem Haná, jehož návštěva je v rámci zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“ naplánována jako vůbec první. Tuto etnografickou oblast je možno nalézt ve střední Moravě, především v nížinách podél řeky Moravy a rozkládá se na území tří krajů, Olomouckého, Jihomoravského a Zlínského. Haná je známa nejen jako zemědělská oblast, ale rovněž i jako kraj rybníků a porostů lužního lesa. Mezi nejvýznamnější místní rodáky patří kupříkladu král Ječmínek či kubista Emil Filla. Samotný cestovní ruch Hané stojí na třech nejvýznamnějších pilířích. Tou první je cykloturistika, jejíž rozvoj je podmíněn budováním sítě moderních cyklistických stezek. Rovinatý terén v oblasti je rovněž pozitivním předpokladem k rozvoji této sportovní aktivity. Druhým pilířem je četné množství kulturních a historických památek v kraji. Je jich zde vskutku velké množství a ještě o nich bude řeč. Třetím pilířem pro rozvoj cestovního ruchu je vybudování pozitivních podmínek pro rozvoj kulturních a společenských akcí.

Vraťme se ale k pilíři druhému, jež tvoří již zmíněné množství kulturních a historických památek na Hané se nacházejících. Je to totiž právě Haná, jediný z moravských regionů, na jehož území můžeme najít hned dvě památky zapsané na seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Tou první je Arcibiskupský zámek a květné zahrady v Kroměříži, jež byly na seznam zapsány v roce 1998 a druhou je Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci, jež byl zapsán o dva roky později, v roce 2000. Obě dvě tyto celosvětově

významné památky jsou přirozeně rovněž součástí programu poznávacího zájezdu a detailnější informace o těchto objektech uvedené níže mohou být použity i pro účel průvodcovského výkladu, jež je v rámci programu zájezdu nabízen.

Zdrojem informací použitých při zpracování údajů o národopisné oblasti Slovácko mi byly elektronické informační zdroje [70] [71] [72] a [80].

2. 3. 2. Valašsko

Valašský region, rozprostírající se na území Moravskoslezských Beskyd a Vsetínského vrchoviny, byl osídlen rumunskými pasteveckými kmeny již kolem 13. století našeho letopočtu. Na mapě jej dnes můžeme hledat na území okresů Vsetín a Zlín. Tato oblast je ceněna především pro své jedinečné zachovalé přírodní poměry, k čemuž přispěl především hornatý ráz a historicky velmi řídké osídlení oblasti. V období druhé světové války na území hůře přístupného Valašska působilo četné množství partyzánských jednotek, na jejichž přítomnost doplácelo především civilní obyvatelstvo. Vypalování celých osad a vyvražďování rodin nacisty zde nebylo ničím neobvyklým. Milovníci vojenské historie zde mohou najít množství bunkrů a památníků z tohoto období. Valašsko, to je ale především řada významných kulturních památek, které by turista neměl při své návštěvě v žádném případě vynechat.

Historické pojmenování Valach, jež se poprvé objevuje společně s prvními rumunskými přistěhovalci ve 14. století, je původně počeštěným germánským názvem Walhs a starověcí Gótové tak označovali romanizované Kelty. Ve stejném období jako rumunští pastevcí, usadivší se u úrodných údolích velkých řek, na Moravu přicházejí i obyvatelé dalších východních zemí, především ze Slovenska. Usadili se na kopcovitém území Karpat a smíšením těchto dvou přistěhovaleckých vln a českého obyvatelstva došlo ke vzniku svébytné kultury Valachů. Svobodný valašský lid měl zpočátku velmi dobré vztahy s vrchností, jež si údajně zajišťoval tzv. valašskou daní, kterou tvořil každý desátý kus dobytka. V roce 1620 ale došlo k prvnímu a v polovině 18. století k druhému valašskému povstání. V průběhu druhé světové války došlo v důsledku napomáhání partizánskému odboji k vypálení dvou valašských osad Prlov a Ploština. Ještě v polovině 19. století se na svazích Beskydských hor

páslo údajně až 15 tisíc ovcí. Jejich typická architektura a kulturní zvyky zde přetrvávají dodnes.

Z nejznámějších památek bych rád jmenoval především Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, které ve svých třech areálech - Dřevěné městečko, Mlýnská dolina a Valašská dědina – poskytuje ucelený přehled o historii, kultuře a tradicích původních obyvatel. Valašské muzeum v přírodě je druhým nejstarším muzeem v přírodě na území střední Evropy. O jeho založení se nejvíce zasloužili bratři Bohumír a Alois Jaroňkové, kteří pocházeli z vesničky Malenovice u Zlína. Okouzlení architekturou již zmiňovaného architekta Dušana Jurkoviče na Národopisné výstavě československé v Praze roku 1909 a výprava do Skanzenu u Stockholmu byly vjemy natolik silné, že je motivovaly k vytvoření vlastního projektu. Ten se dočkal realizace krátce po první světové válce v roce 1925. V průběhu celého roku probíhají v areálu muzea rozličné folklorní a kulturní akce, odkaz svých zakladatelů kteří vyslovili přání, aby byl skanzen živým muzeem, je tedy plněn i nadále. Areál a blízké okolí Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm je druhou kulturně-historicky významnou památkou, jež účastníci navštíví v průběhu mnou vytvořeného poznávacího zájezdu. Detailní informace o tomto reprezentativním místě, jež mohou být využity pro účely průvodce, jsem umístil do praktické části mé bakalářské práce.

Mluvíme-li o Valašsku nemůžeme než zmínit významný poutní vrch Hostýn. Podle archeologických objevů bylo místo obydleno již ve starší době kamenné. Okolo roku 100 před naším letopočtem zde bylo vybudováno pravěké keltské hradiště. Vrchol kopce Hostýna byl ohrazen mohutnými valy v celkové délce 1800 metrů, jejichž zbytky dodnes dosahují výšky až 10 m. Celková plocha hradiště je odhadována na necelých 20 hektarů.

V současnosti se na vrcholu 718 metrů vysokého kopce nachází již od roku 1748 chrám Nanebevzetí Panny Marie. Pro potřeby putníků zde byl již v 18. století zbudován hostinec, jenž funguje i nyní. V roce 1898 byla na vrcholu, za přítomnosti Františka Josefa II. v roce 1897, postavena rozhledna. Stojí zde dodnes a bedlivý pozorovatel může z jejího vrcholu dohlédnout až na Slovensko. Turistickou zajímavostí je i křížová cesta vedoucí na samotný vrchol. Byla zbudována roku 1903 a jejím autorem je Dušan Jurkovič.

Samotné srdce Valašska, téměř třicetitisícové město Valašské Meziříčí, se nachází na soutoku dvou řek Vsetínské a Rožnovské Bečvy. Z pohledu geografie České republiky je situováno

velmi strategicky, a sice necelou hodinu jízdy automobilem od hranic se Slovenskem a dvě hodiny jízdy od severní hranice s Polskou republikou a jižní hranice se Spolkovou republikou Rakouskem. První zmínka o osadě v těchto místech se datuje k roku 1297, o městě jako takovém pak roku 1377. O rozvoj města se nejvíce zasloužil rod Žerotínů, jejichž renesanční zámek využívaný jako ženská věznice či válečný lazaret, je dodnes dominantou města. Ve městě se nachází také muzeum regionu Valašsko. Naučné stezky Tomáše Garrigue Masaryka a Jana Karafiáta vedoucí z náměstí jsou vhodnou volbou k výletu nejen celé rodiny.

Zdrojem informací použitých při zpracování údajů o národopisné oblasti Slovácko mi byly elektronické informační zdroje [73] [74] a [75].

2. 3. 3. Slovácko

Posledním, avšak neméně výrazným, národopisným regionem nacházejícím se na území Zlínského kraje je Slovácko. Tuto oblast nám umožňují poměrně přesně lokalizovat přírodní hranice. Ty na severu a severozápadě tvoří pohoří s názvem Chřiby, na jihovýchodě, poblíž hranic se Slovenskem, je region ohraničen hřebeny Bílých Karpat a na jihu je potom oblast ohraničena tokem řeky Dyje. Z hlediska zeměpisného se slovácký region rozkládá ve samosprávných okresech Hodonín a Uherské Hradiště, částečně pak zasahuje i do okresů Zlín a Břeclav. Region Slovácko se dále jako samostatný celek člení na dalších 6 menších, kulturně jedinečných podoblastí. Jejich jádro tvoří Dolňácko, Podluží, Hornácko a Moravské Kopanice, za přechodové jsou označovány Hanácké Slovácko a Luhačovské Zálesí.

Ze všech míst, jež jsou turisty nejčastěji vyhledávány, bych zde rád zmínil tři nejnavštěvovanější. První touto destinací je Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě. Toto nejstarší cisterciácké opatství na Moravě, nacházející se nedaleko Uherského Hradiště, je považováno za jedno z nejvýznamnějších poutních míst v České republice. Každoročně zde 5. července končí tzv. Národní pouť na Velehradě konaná u příležitosti svátku sv. Cyrila a Metoděje, které se pravidelně účastní na tisíce věřících.

Druhou turistickou destinací Slovácka, jež není možno vynechat, jsou Lázně Luhačovice. Toto proslulé lázeňské město se nachází jen několik kilometrů od statutárního města Zlína a

díky autobusovému i vlakovému spojení je velmi dobře přístupné nejen lázeňským hostům, ale i turistickým návštěvníkům. Osobitost tohoto místa má na svědomí architekt Dušan Jurkovič, jehož stavby je možno najít po celém městě a jeho okolí a které dodávají největším moravským lázním takřka pohádkový ráz. Se svými šestnácti hydrogen-uhličitanyovými léčebnými prameny jsou Luhačovice čtvrtými nejnavštěvovanějšími lázněmi v České republice.

Třetím nejvyhledávanějším turistickým centrem je Zoo Zlín. Areál, jenž se rozprostírá na 52 ha historickém pozemku zámku Lešná, je řazen na třetí příčku v návštěvnosti zoologických zahrad v celé České republice. V roce 2009 ji navštívilo 507 330 a od jejího založení v roce 1948 počet návštěvníků každoročně stoupá. V roce 2010 byla překonána očekávaná hranice 14 milionů návštěvníků, 16. červnu 2010 ji navštívilo celkem 14 076 524 lidí. Samotný areál zoologické zahrady, který tvoří celkem 30 expozic v šesti pavilonech, je koncipován formou jednotlivých světadílů a návštěvník má tedy možnost prohlížet si zvířata jednotlivých částí světa v jejich přirozeném domácím biotopu.

Jako student cestovního ruchu však nemohu jinak než zmínit i památku, jež má bezesporu celosvětový význam. V roce 1996 byl na seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsán Lednicko-valtický areál. Právě toto místo, nacházející se asi 50 km od města Brna a nabízející svým návštěvníkům celodenní pobyt na nejrozsáhlejším uměle vytvořeném území v celé Evropě, je součástí programu mnou vytvořeného poznávacího zájezdu popsaného v praktické části mé práce. Detailní popis této památky, který je možno využít i pro účely průvodce, jsem umístil tamtéž.

Zdrojem informací použitých při zpracování údajů o národopisné oblasti Slovácko mi byly elektronické informační zdroje [76] [77] a [78].

3. Praktická část

3. 1. Dotazníky a jejich analýza

Na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce jsem v rámci praktické části provedl dotazníkové šetření, které mělo za úkol především zmapování znalostí, dovedností a zájmu široké veřejnosti o obor fotografování (čím, jak často a co nejraději fotografuji). Součástí dotazníku byly rovněž i otázky, jež měly prověřit alespoň ty nejzákladnější znalosti respondentů o cílových destinacích (památky UNESCO), kterou v mém případě reprezentují národopisné regiony Haná, Valašsko a Slovácko nacházející se na jihovýchodní Moravě. Třetí pomyslnou část dotazníku jsem věnoval zjišťování požadovaných standardů týkajících se ubytovacích a doplňkových služeb (kategorie ubytování, druh dopravy v místě pobytu), jež by potenciální účastníci v průběhu zájezdu využívali, orientační ceně zájezdu a nakonec i demografickým údajům jednotlivých respondentů (pohlaví, věk, dosažené vzdělání). V následující kapitole se budu věnovat podrobnému rozboru odpovědí respondentů, jejich vyhodnocení a nakonec i celkovému shrnutí prováděného dotazníkového výzkumu.

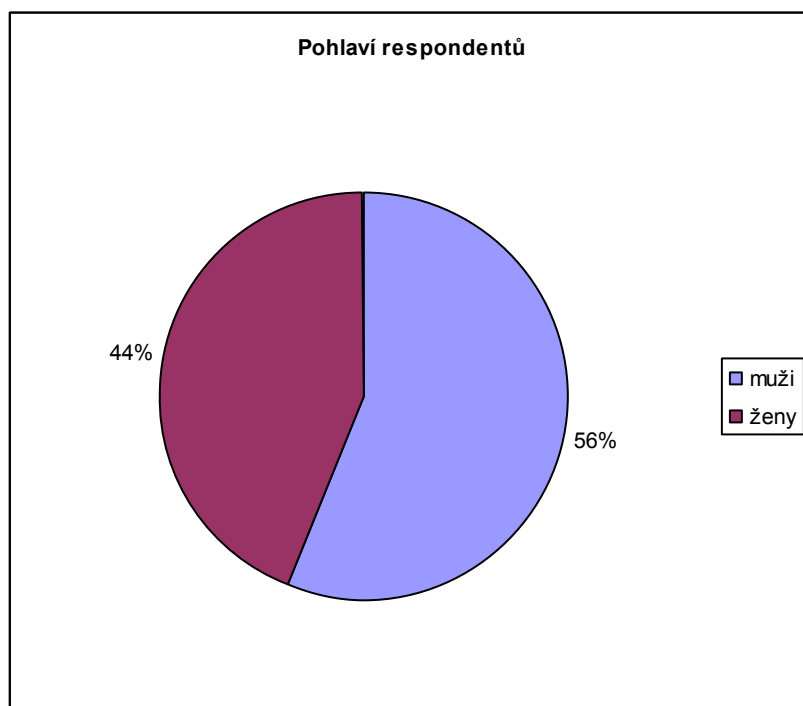
S malou pomocí mých přátel, internetové korespondence a vlastních nohou jsem vytvořené dotazníky, po jejich schválení vedoucím bakalářské práce, rozeslal na předem domluvená i nově vytipovaná cílová místa. Těmi byly především lokální cestovní kanceláře a agentury, tedy především ty, jejichž nabídka zájezdů se specializuje buď na poznávání mnou zvolených turistických oblastí nebo na tematicky zaměřené výukové pobyty určené pro širokou veřejnost. O vyplnění další nemalé části dotazníků se zasloužili mí rodinní příslušníci, přátelé a známí, na základě osobního dotazování. Třetí část dotazníků jsem se rozhodl pomocí e-mailu rozeslat na adresy profesionálních i amatérských fotografických klubů a v neposlední řadě také do firem, které se zaměřují na poskytování nejrozličnějších fotografických kurzů a workshopů.

Mám-li být upřímný, musím říct, že odezva mnou oslovených institucí ani návratnost dotazníků nebyla taková, jak jsem si původně představoval. Samozřejmě zcela respektuji vytíženost každého zaměstnaného jedince, nicméně odpověď na 16 jednoduchých otázek nepovažuji za nic namáhavého. Jak už jsem naznačoval, realita se od mých očekávání naprosto lišila a více než polovina rozeslaných dotazníků zůstala nevyplněna nebo se zcela

ztratila neznámo kde. Prostředek, jenž mě doslova na poslední chvíli zachránil od nedostatku použitelného materiálu, byl internetový portál www.vyplnto.cz umožňující tazateli zveřejnění libovolně zaměřeného dotazníku a respondentům následně jeho anonymní vyplnění. Odpovědi pocházející právě z tohoto zdroje tvoří nemalou část údajů použitých při vyhodnocování mého dotazníkového průzkumu, kterému bych se rád věnoval nyní. Na základě uvedených odpovědí jsem tazatele rozdělil do jednotlivých demografických skupin podle pohlaví, věku a dosaženého vzdělání.

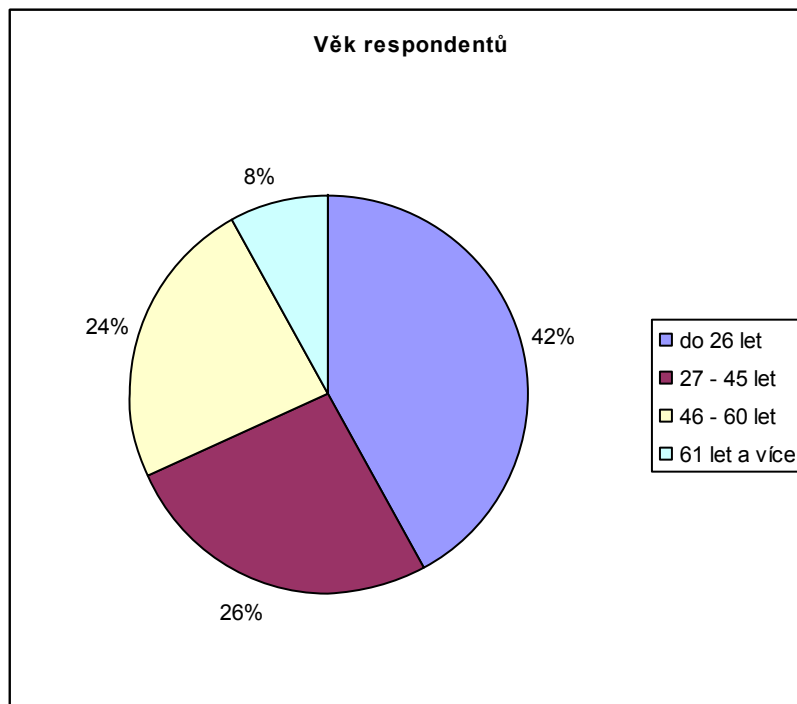
3. 1. 1. Vyhodnocení dotazníků

Z celkového počtu 141 vyplněných dotazníků jsem na základě pokynů vedoucího mé bakalářské práce vybral 100 dotazníků, které dle mého názoru mohli nejlépe přispět k objektivnímu a plnohodnotnému vyhodnocení celého výzkumu. Ze 100 těchto dotazníků bylo 56% vyplněno muži a zbylých 44% ženami.

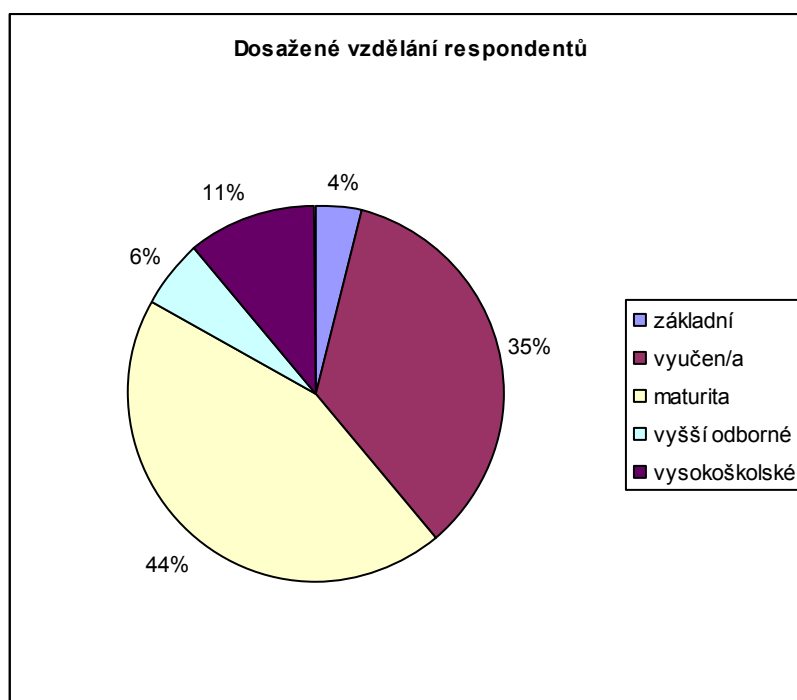
Obr. 1: Pohlaví respondentů (zdroj: vlastní výpočty)

Věkové skupiny byly zastoupeny následovně: do 26 let 42 osob, ve věku 27 – 45 let bylo 26 osob, do věkové skupiny 46 – 60 let patřilo 24 respondentů a 8 respondentů bylo ve věku 61 let nebo starší.

Obr. 2: Věk respondentů (zdroj: vlastní výpočty)

Z hlediska dosaženého vzdělání byly jednotlivé skupiny zastoupeny tímto počtem respondentů: základní vzdělání 4 osoby, vyučen(a) 35 osob, maturita 44 osob, vyšší odborné vzdělání mělo 6 respondentů a vysokoškolské 11.

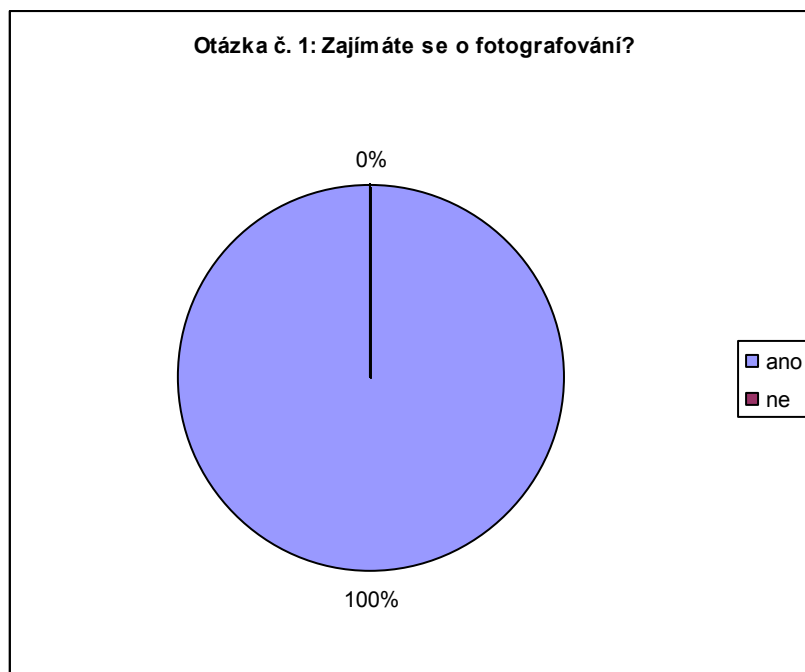

Obr. 3: Dosažené vzdělání respondentů (zdroj: vlastní výpočty)

V následující části své práce bych se rád zaměřil na rozbor jednotlivých otázek obsažených v dotazníku a grafické zpracování zpracovaných odpovědí respondentů.

Otázka č. 1: Zajímáte se o fotografování?

V případě první otázky, která zní „Zajímáte se o fotografování?“ a která na první pohled může znít poněkud banálně, jsem se snažil o jednoduché rozdělení respondentů na dvě skupiny v závislosti na jejich odpovědích. Byla-li odpověď respondenta „ne“, poděkoval jsem mu za jeho čas a sdělil, že dotazník je určen pro osoby, které se o fotografování alespoň okrajově zajímají. V případě odpovědi opačné, tedy zvolil-li respondent „ano“, pokračoval jsem ve vyplňování dotazníku.

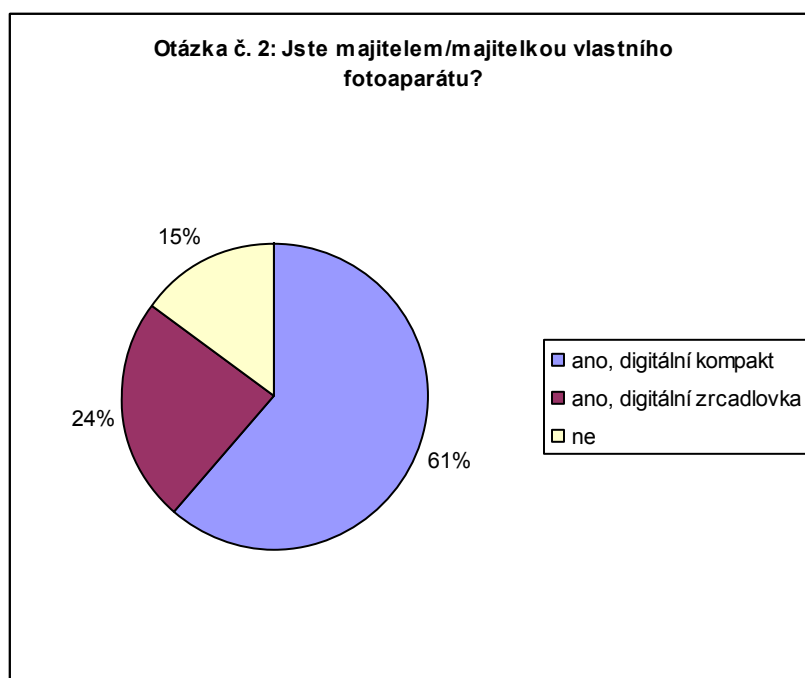

Obr. 4: Zajímáte se o fotografování?

Otázka č. 2: Jste majitelem/majitelkou vlastního fotoaparátu?

Druhá otázka mého dotazníku se týkala vlastnictví fotografického vybavení toho kterého respondenta. Do dotazníku jsem ji zařadil z toho důvodu, že na základě vyhodnocených odpovědí poskytuje údaje o druhu používaného fotografickém příslušenství. Za předpokladu, že tento dotazník bude rozeslán každému potenciálnímu účastníku, odpovědi respondentů na tuto otázku alespoň zhruba nastíní minimální potřebné množství pronajaté fototechniky pro účely samotného zájezdu.

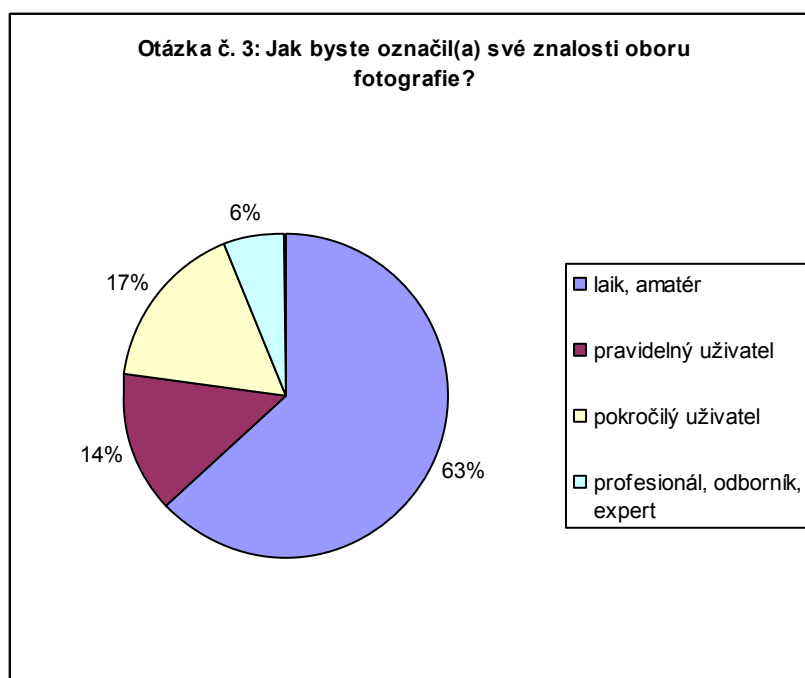
Naprostá většina respondentů uvedla, že jsou majiteli vlastního fotoaparátu, jednalo se však o kompaktní přístroj (61%), fotoaparát vybavený zrcadlem vlastnila necelá čtvrtina dotazovaných osob (24%) a zbytek respondentů (15%) uvedl, že vlastní fotoaparát nemá vůbec.

Obr. 5: Jste majitelem/majitelkou vlastního fotoaparátu?

Otázka č. 3: Jak byste označil(a) své znalosti oboru fotografie?

Otázku č. 3 jsem do svého dotazníkového šetření zařadil proto, abych získal alespoň orientační představu o individuálních zkušenostech a úrovni znalostí respondentů v oboru fotografování. Je známým faktem, že většina lidí má přirozenou tendenci své znalosti a dovednosti při sebehodnocení spíše podceňovat než přeceňovat, nicméně si myslím, že vezmeme-li tuto skutečnost v potaz, vyhodnocení odpovědí na tuto otázku poskytuje poměrně objektivní přehled o úrovni znalostí potenciálních účastníků zájezdu. Údaje získané z odpovědí na tuto otázku ocení především lektori fotografování, kterým poslouží při přípravě teoretických přednášek i praktických lekcí.

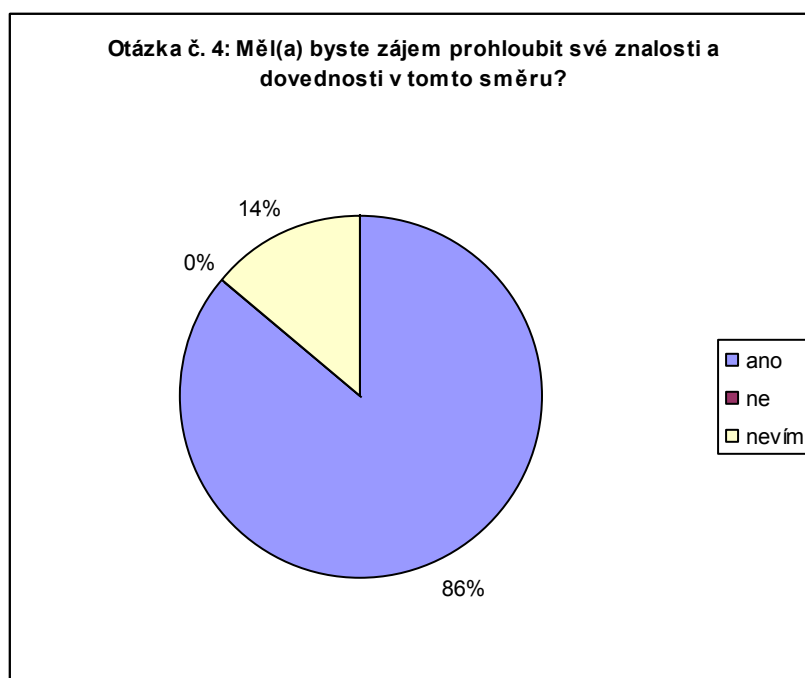

Obr. 6: Jak byste označil(a) své znalosti oboru fotografie?

Otázka č. 4: Měl(a) byste zájem prohloubit své znalosti a dovednosti v tomto směru?

Další otázka sloužila k opětovnému vyřazení nevhodných respondentů z mého dotazníkového šetření. Odpověděl-li respondent, že o prohloubení znalostí v oboru fotografování nejeví žádný zájem, poděkoval jsem mu za jeho čas a rozloučil se. Třetí varianta „možná“ mi posloužila k získání představy o množství doposud nerozhodných osob, které považuji za potenciální zájemce. K prohloubení jejich zájmu aktivně se zúčastnit mého zájezdu by měly posloužit způsoby propagace, které jsou rozvedeny v poslední kapitole mé práce.

Drtivou převahou 86 hlasů vyjádřila veřejnost svou chuť prohloubit své znalosti a dovednosti v oboru fotografování, zbylých 14 respondentů by o této nabídce uvažovalo.

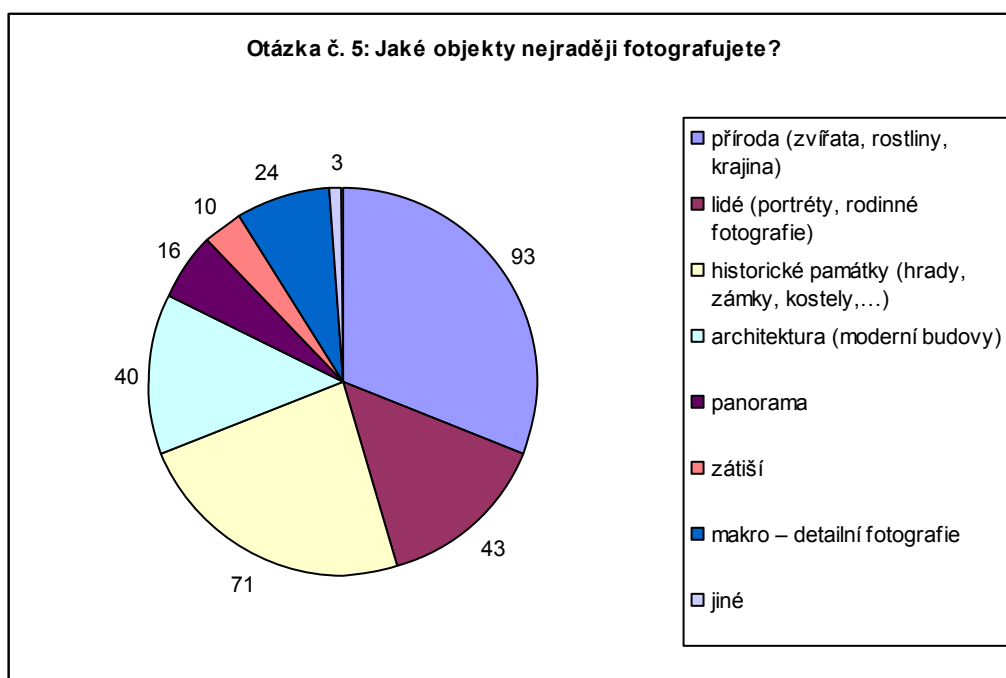

Obr. 7: Měl(a) byste zájem prohloubit své znalosti a dovednosti v tomto směru?

Otázka č. 5: Jaké objekty nejraději fotografujete?

V páté otázce měli respondenti za úkol označit tři objekty, jejichž fotografování se věnují nejraději. Na výběr měli ze sedmi odpovědí zahrnující nejběžnější druhy fotografií, součástí byla rovněž možnost osmá, v rámci které mohl dotazovaný uvést i odpověď zcela jinou. Z následného vyhodnocení odpovědí jsem získal určitý přehledu zobrazující ty vůbec nejoblíbenější druhy fotografií. S ohledem na nejčtenější odpovědi na tuto otázku jsem následně vytvořil i program celého zájezdu.

Mezi jednoznačně nejfrekventovanější fotografické náměty patří příroda (93 hlasů), historické památky (71 hlasů), o třetí pomyslnou příčku se poté dělí společenská fotografie (43 hlasů) a moderní architektura (40 hlasů). Další poměrně frekventovanou odpovědí byla makro fotografie (24 hlasů). Ze 3 respondentů, kteří si vybrali možnost „jiné“ uvedli 2, že se věnují fotografování aktů a 1 osoba, že se věnuje tvorbě koláží.

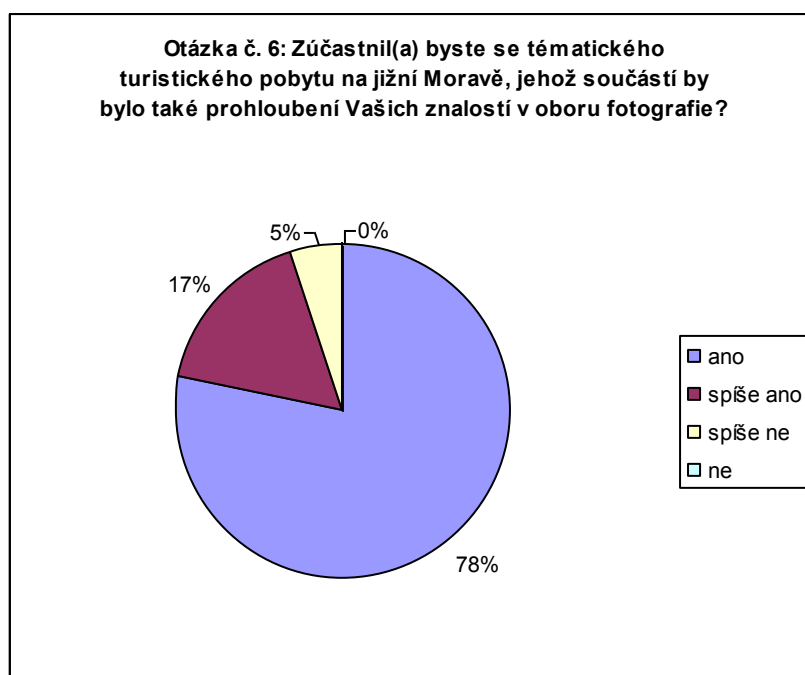

Obr. 8: Jaké objekty nejraději fotografujete?

Otázka č. 6: Zúčastnil(a) byste se tématického turistického pobytu na jihovýchodní Moravě, jehož součástí by bylo také prohloubení Vašich znalostí v oboru fotografie?

Při zodpovídání otázky č. 6 měli respondenti na výběr ze čtyř možných variant odpovědí. Naprostými a zcela srozumitelnými protiklady byly odpovědi „ano“ a „ne“, přičemž záporná odpověď mi opět posloužila k vyřazení nežádoucích respondentů. Odpovědi znějící „spíše ano“ a „spíše ne“ byly určeny především váhajícím respondentům a sloužili ke zmapování počtu nerozhodnutých účastníků, které by bylo možno přesvědčit vhodně volenou reklamní kampaní.

Naprostá většina tvořená 78 osobami uvedla, že by se podobného zájezdu zúčastnila, 17 osob uvedlo, že by se podobného pobytu „spíše zúčastnilo“ a 5 osob by se „spíše nezúčastnilo“. Odpověď „ne“, tedy kategorické odmítnutí účasti na podobném zájezdu, byla vyřazovací a není tedy na níže uvedeném grafu zastoupena.

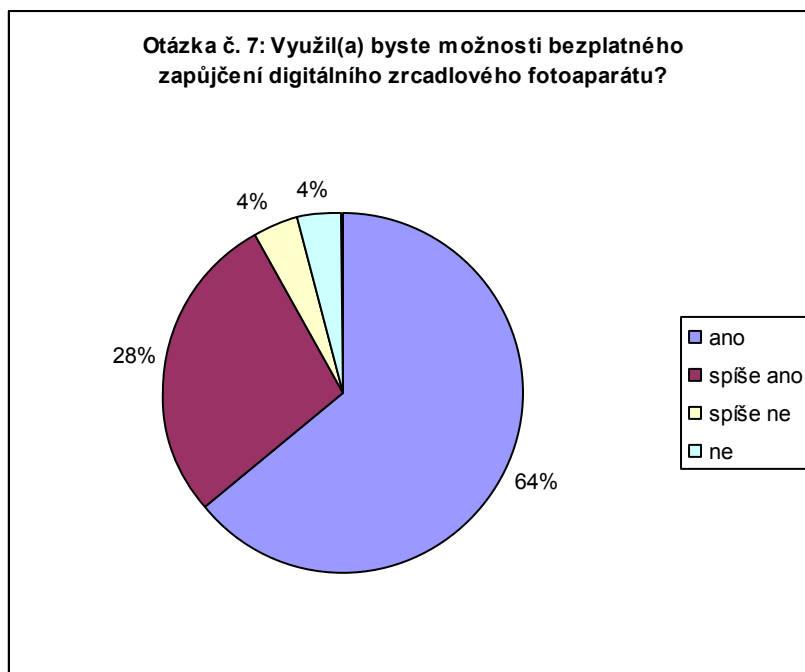

Obr. 9: Zúčastnil(a) byste se tématického turistického pobytu na jihovýchodní Moravě, jehož součástí by bylo také prohloubení Vašich znalostí v oboru fotografie?

Otázka č. 7: Využil(a) byste možnosti bezplatného zapůjčení digitálního zrcadlového fotoaparátu?

Důvod zařazení otázky č. 7 do mého dotazníkového šetření je naprosto zřejmý. Jak jsem již předesílal dříve, v rámci zájezdu bude účastníkům nabídnuta možnost práce s profesionální fotografickou technikou. Částka vynaložená na její pronájem není zanedbatelná a proto si myslím, že je velmi důležité získat co možná nejlepší představu o počtu zájemců, kteří jsou rozhodnutí nebo alespoň uvažují o využití možnosti se zapůjčenou technikou pracovat. Odpovědi „spíše ano“ a „spíše ne“ jsou opět určeny doposud váhajícím respondentům, kteří o práci se zapůjčenou technikou uvažují. V reálu pak bude zapotřebí toto vybavení pronajmout i pro nerozhodnuté účastníky zájezdu, při nejmenším pro větší část z nich.

Možnost pracovat se zapůjčenou profesionální fotografickou technikou by využila nadpoloviční většina respondentů (64%), o této možnosti by uvažovalo dalších 32% dotazovaných a 4 osoby by této možnosti nevyužili.

Obr. 10: Využil(a) byste možnosti bezplatného zapůjčení digitálního zrcadlového fotoaparátu?

Veškeré doposud zmíněné otázky se primárně týkaly uživatelským zkušenostem a znalostem, jimiž respondenti vládou v oboru fotografie. Tato část dotazníkového šetření měla za úkol zmapovat přístup široké veřejnosti k fotografování a zájem o tuto činnost. Hned v úvodu jsem využil tří otázek vyřazovacích (otázky č. 1, 4 a 6), které měli za úkol eliminovat nevhodné respondenty z dotazníkového šetření.

Otázka č. 8: Jaký typ ubytování by vám nejlépe vyhovoval?

Další otázkou, jejíž účel je zcela zřejmý, je otázka č. 8. Dotazovaní, měli možnost volby ze čtyř variant ubytování. Varianta a) nabízela možnost ubytování v zařízení poskytujícím nejnižší ubytovací standard, varianta d) nabízela ubytování v moderním 4* hotelu a tedy ubytovací standard nejvyšší. Rád bych zdůraznil také skutečnost, že veškeré typy ubytování, z nichž respondenti vybírali ten, který je pro ně nejvhodnější, odpovídají reálné nabídce ubytovacích kapacit v místě konání zájezdu, v Otrokovicích.

Konečná volba padla na tříhvězdičkový hotel Společenský dům, po jehož ubytovacím standardu toužila polovina dotazovaných, téměř stejné množství respondentů pak uvedlo, že

by jim vyhovovalo ubytování na ubytovně (20%) či ve dvouhvězdičkovém hotelu (23%). 6% uvedlo, že by požadovali ubytování odpovídající čtyřhvězdičkovému standardu.

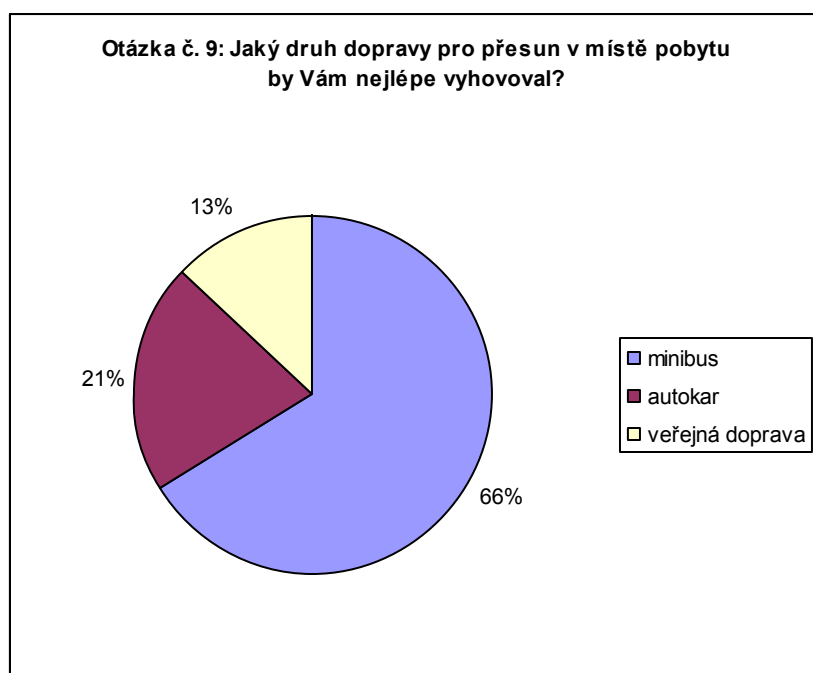

Obr. 11: Jaký typ ubytování by vám nejlépe vyhovoval?

Otázka č. 9: Jaký druh dopravy pro přesun v místě pobytu by Vám nejlépe vyhovoval?

K zakomponování této otázky do dotazníkového šetření mne vedla potřeba zjistit, který z dopravních prostředků pro přesun mezi jednotlivými navštívenými destinacemi by uspokojil potřeby největšího počtu účastníků zájezdu.

Nejčastěji požadovaným (66%) byl dopravní prostředek nejmobilnější a nejpohodlnější, tedy minibus. Autokarem by se chtělo dopravovat 21% respondentů a pro veřejnou dopravu bylo 13% z dotazovaných osob.

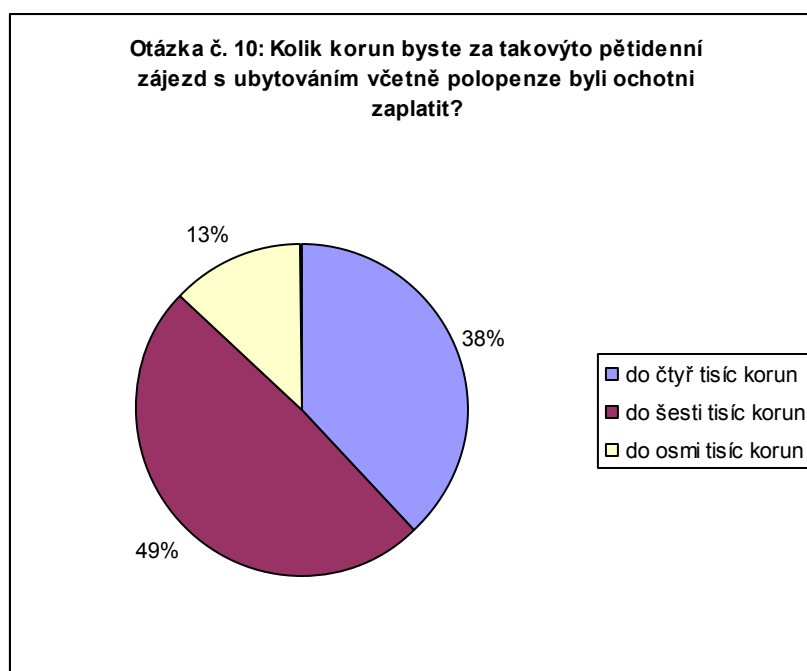

Obr. 12: Jaký druh dopravy pro přesun v místě pobytu by Vám nejlépe vyhovoval?

Otázka č. 10: Kolik korun byste za takovýto pětidenní zájezd s ubytováním včetně polopenze byli ochotni zaplatit?

Vyhodnocení odpovědí uvedených u otázky č. 10 mi poskytlo představu o orientační ceně celého zájezdu. Nutno podotknout, že při samotném dotazování se většina respondentů velmi dlouho rozmýšlela, která z uvedených finančních částek by za pětidenní vzdělávací zájezd s polopenzí a mnou nabízený program, byla adekvátní. Po tomto rozhodování se řada z nich klonila k co nejmenší možné ceně zájezdu. Inu, šetrnost...

Do šesti tisíc korun by za zájezd byla ochotna zaplatit téměř polovina (49%) všech účastníků dotazníkového šetření, cenu do čtyř tisíc korun by požadovalo 38% z dotazovaných a do osmi tisíc korun by zaplatilo pouze 13 ze 100 (13%) respondentů.

Obr. 13: Kolik korun byste za takovýto pětidenní zájezd s ubytováním včetně polopenze byli ochotni zaplatit?

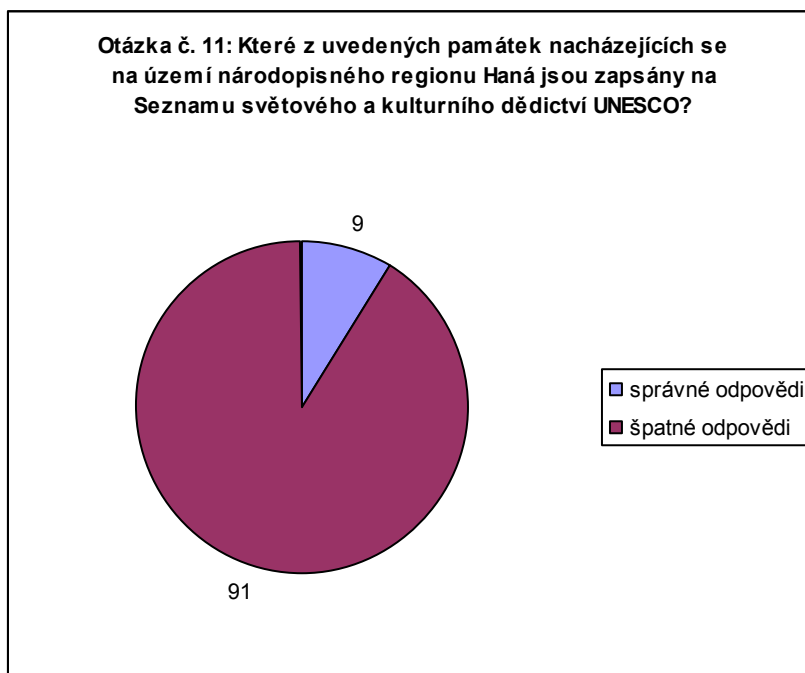
Výše uvedené otázky č. 8, 9 a 10 byly zaměřeny na individuální potřeby a přání každého z potenciálních účastníků zájezdu. K zařazení těchto otázek do dotazníkového šetření mě vedl záměr upravit množství a typ využívaných služeb tak, aby byl výsledný celek atraktivní pro tu nejširší část veřejnosti.

Otázka č. 11: Které z uvedených památek nacházejících se na území národopisného regionu Haná jsou zapsány na Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO?

Následující tři otázky měly posloužit k vytvoření přehledu znalostí, jež má široká veřejnost o nejdůležitějších památkách celosvětového významu nacházejících se na území České republiky. Z důvodu využití získaných údajů pro potřeby zájezdu (program, úroveň a podrobnost průvodcovského výkladu, atd.) jsem se zaměřil na památky UNESCO nacházející se na území národopisných regionů Hané, Valašska a Slovácka.

Rád bych podotknul, že v rámci průkaznosti jsem se u jednotlivých otázek uchýlil k menším listem. V případě otázky č. 11 zmiňovaná lest spočívá v tom, že na Hané a současně i v nabídce mnou uvedených možností se vyskytují dvě památky zapsané na Seznamu

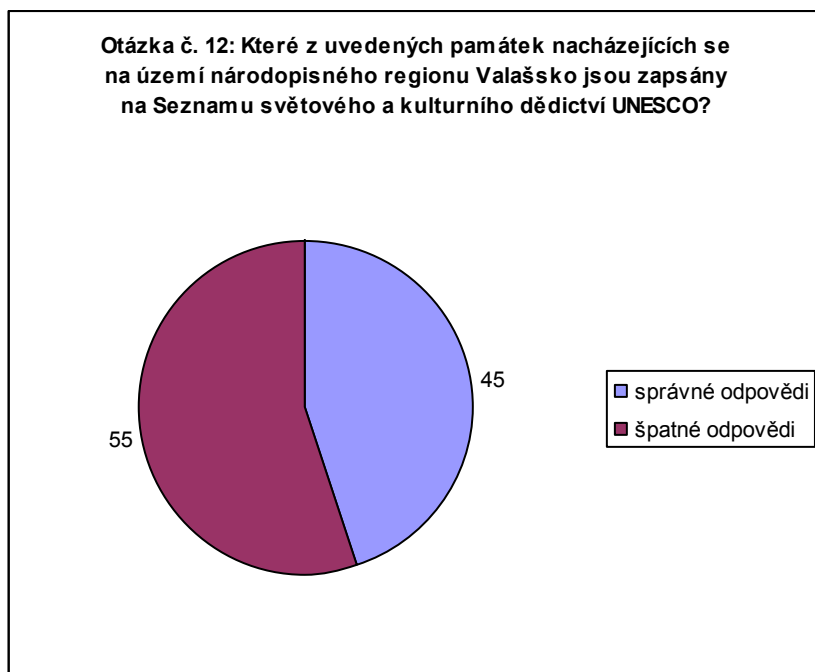
světového a kulturního dědictví UNESCO. Ke správnému zodpovězení bylo tedy nutno uvést obě dvě správné možnosti. Na tuto eventualitu jsem žádného z respondentů nikterak neupozorňoval, nicméně jsem nikdy neopomněl zdůraznit, aby pozorně přečetl jak zadání otázky, tak i každou z možností.

Obr. 14: Které z uvedených památek nacházejících se na území národopisného regionu Haná jsou zapsány na Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO?

Otázka č. 12: Které z uvedených památek nacházejících se na území národopisného regionu Valašsko jsou zapsány na Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO?

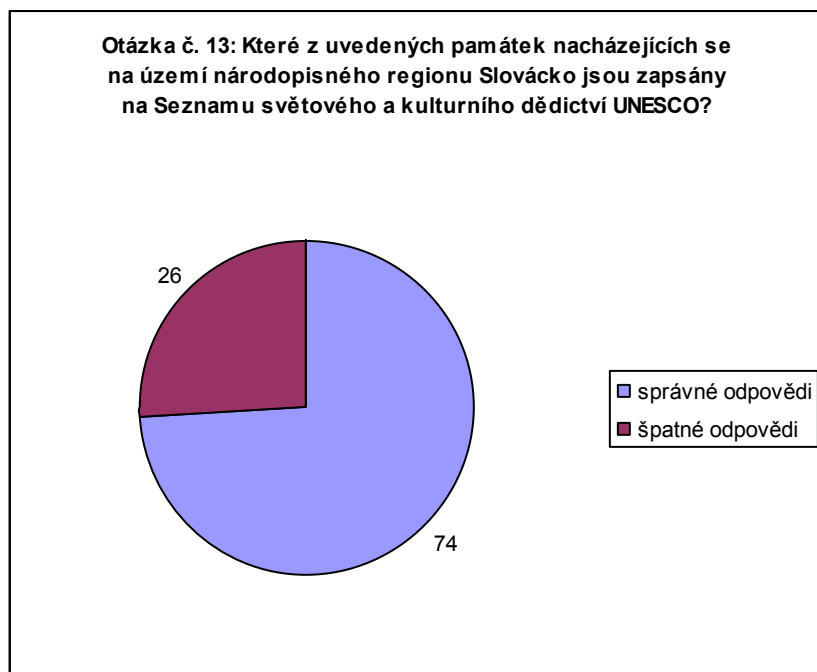
Onou výše zmíněnou lstí je v případě otázky č. 12 ta skutečnost, že na území národopisného regionu Valašsko se nenachází žádná z památek zapsaných na Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO.

Obr. 15: Které z uvedených památek nacházejících se na území národopisného regionu Valašsko jsou zapsány na Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO?

Otázka č. 13: Které z uvedených památek nacházejících se na území národopisného regionu Slovácko jsou zapsány na Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO?

Lednicko-valtický areál je, dle mého názoru, památkou velmi známou, takže naprostá většina respondentů neměla problém s označením správné odpovědi.

Obr. 15: Které z uvedených památek nacházejících se na území národopisného regionu Slovácko jsou zapsány na Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO?

Otázka č. 14: Jste . . . muž nebo žena?

Otázka č. 14 vyobrazená na obrázku č. 1, je stejně jako dvě poslední otázky zaměřena na demografické údaje. Údaje zjištěné jejich prostřednictvím mi následně umožnily rozdělit jednotlivé respondenty do příslušných skupin.

Otázka č. 15: Je vám ... let.

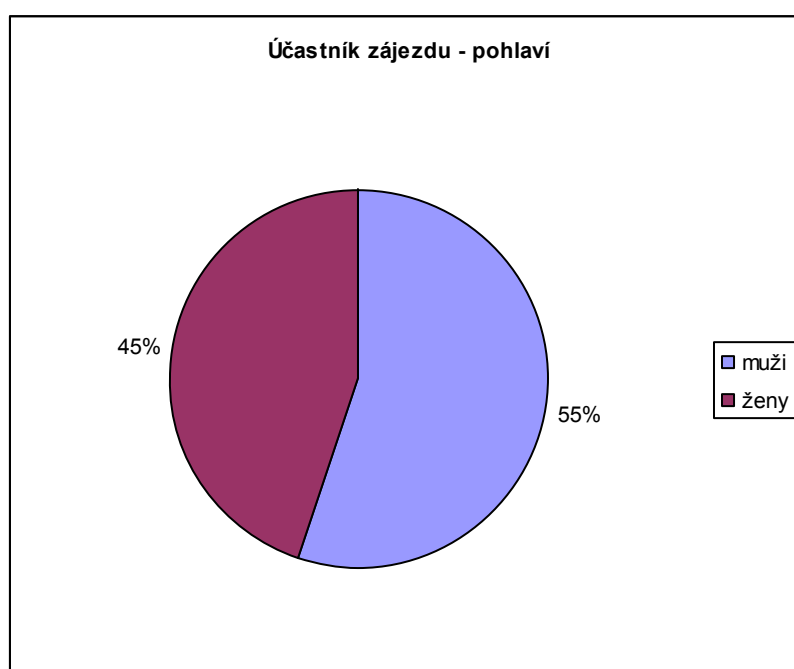
Otázka č. 15 vyobrazená na obrázku č. 2 je zaměřena na věk respondentů. Odpovídání probíhalo označením jedné ze čtyř uvedených věkových kategorií.

Otázka č. 16: Vaše nejvyšší dosažené vzdělání je . . .

Závěrečná otázka dotazníku, jež je vyobrazena na obrázku č. 3 sloužila ke zjištění dosaženého vzdělání každého z dotazovaných respondentů.

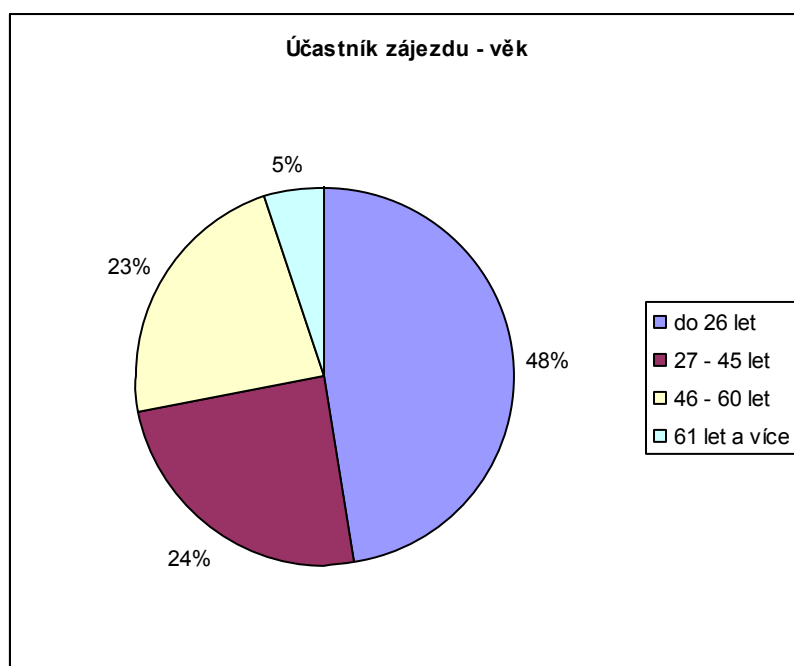
Po získání celkových výsledků zveřejněných výše jsem odpovědi respondentů rozčlenil do skupin podle uvedených demografických údajů (pohlaví, věk a dosažené vzdělání). Tímto způsobem se mi podařilo získat poměrně objektivní profil účastníka, pro nějž bude vytvořený zájezd nejatraktivnější a který o něj projeví největší zájem. Takovouto osobu je tedy možno označit termínem „cílový zákazník“.

Na následujícím grafu lze vidět procentuelní poměr mužských a ženských kladných odpovědí na otázku, která se přímo týkala jejich zájmu o aktivní účast na vzdělávacím zájezdu jehož součástí je prohloubení teoretických znalostí a praktických dovedností v oboru fotografování.

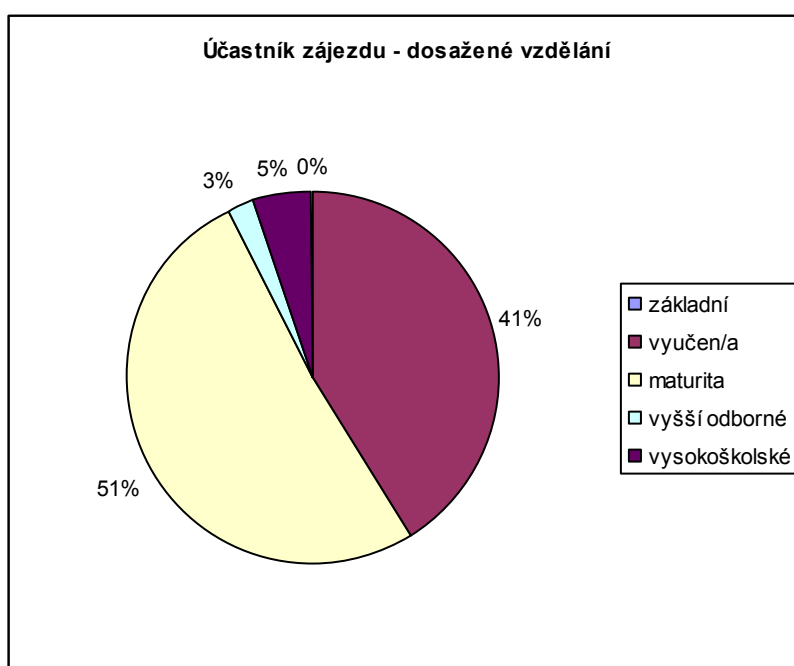
Obr. 16: Procentuelní podíl účastníků zájezdu z hlediska pohlaví

Na grafu č. 17 jsou zobrazeny kladné odpovědi respondentů na stejnou otázku, v tomto případě jsem odpovědi rozčlenil podle jednotlivých věkových kategorií uvedených v dotazníku.

Obr. 17: Procentuelní podíl účastníků zájezdu z hlediska věku

Graf č. 18 vyobrazuje kladné odpovědi respondentů na otázku, zda by měli zájem o aktivní účast na vzdělávacím zájezdu jehož součástí je prohloubení teoretických znalostí a praktických dovedností v oboru fotografování. Odpovědi jsem rozdělil podle nejvyššího dosaženého vzdělání odpovídajících respondentů.

Obr. 18: Procentuelní podíl účastníků zájezdu z hlediska dosaženého vzdělání

Na základě údajů vyplívajících z obrázků č. 16, 17 a 18 lze konstatovat, že největší počet účastníků vzdělávacího zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“ budou tvořit muži (55%) či ženy (45%) spadající do věkové skupiny do 26 let (48%), kteří získali maturitní (51%) nebo střední odborné vzdělání (41%). Další významná část pak bude zastoupena osobami spadajícími do věkových skupin 27 – 45 let (24%) a 46 – 60 let (23%).

3. 1. 2. Shrnutí výzkumu

Celkové výsledky dotazníkového šetření pro mne nebyly příliš překvapivé. Ze získaných údajů vyplývá, že podobně zaměřený zájezd je nejatraktivnější především pro nejmladší skupinu z dotazovaných respondentů rozumějících si s moderní technikou, kteří sice již mají nějaké zkušenosti s fotografováním, nicméně sami sebe označují jako občasné či amatérské uživatele fotoaparátu.

Poměrně zarážející výsledky však přineslo vyhodnocení otázek č. 11, 12 a 13 týkajících se památek UNESCO. V některých případech se naprostá neznalost střídala jen s velmi mlhavým povědomím o nejvýznamnějších českých kulturně-historických památkách a správné odpovědi byly doménou velmi malého počtu jedinců především z řad osob s vyšším stupněm vzdělání. Po odeznění počátečního šoku, nahlížím na tuto skutečnost spíše jako na další příležitost cestovního ruchu přispět k osvětě a vzdělání účastníků zájezdu.

Závěrem shrnutí výzkumu bych rád zdůraznil, že dle mého názoru je obor fotografie nedílnou součástí a užitečným doplňkem celého cestovního ruchu. Zisk poměrně velkého množství vyplněných dotazníků v poměrně krátkém časovém období mi nepřímou potvrdil nejen tuto skutečnost, ale také to, že široká veřejnost má o podobné projekty zájem.

3. 2. Návrh zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“

Hlavním úkolem poznávacího zájezdu s názvem „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“ je, kromě návštěvy a poznání kulturně a historicky významných center národopisných regionů Hané, Valašska a Slovácka, především prohloubení znalostí v oboru

fotografie u široké veřejnosti. Záměrně jsem zájezd sestavoval a jednotlivé body programu volil tak, aby termín konání zájezdu byl velmi variabilní a zájezd bylo možno uskutečnit v pokud možno co největším možném počtu termínů. Z důvodů finanční nákladnosti a značné křehkosti fotografického vybavení, jež budou v průběhu celého zájezdu případní účastníci používat, je však termín konání omezen příznivými povětrnostními podmínkami, které mohou být k dispozici zhruba v období od poloviny měsíce března do poloviny měsíce listopadu. Jako nejvhodnější pro pořádání podobného zájezdu vůbec se poté jeví období od začátku května do konce října. Orientační termín jsem se proto rozhodl umístit právě do tohoto nejlépe vyhovujícího období a konkrétní datum konání zájezdu je stanoven na 18. července 2011.

Vzhledem k tomu, že mým úmyslem bylo pomocí cílené propagace zaujmout co nejširší škálu laické i část odborné veřejnosti napříč věkovými skupinami, musela tomu odpovídat i koncepce samotného programu. Ten jsem účelně sestavil tak, aby byl atraktivní jak pro jedince tíhnoucí k oboru fotografie, tak i pro ty, jež se více zajímají o kulturu a historii navštívených míst. Z toho vyplývá, že i přes značnou část programu, která je vyhrazena právě pro zdokonalení a prohloubení znalostí v oboru fotografie, je tento zájezd vhodný pro účastníky i z důvodu návštěvy a poskytnutí velmi dobrého přehledu a podání informací týkajících se charakteristických znaků, kulturních zvyků a bohaté historie jihomoravských regionů Hané, Valašska a Slovácka. Každému z účastníků navíc umožňuje svobodnou volbu, zda-li se rozhodne svůj týdenní pobyt na jihovýchodní Moravě pojmout formou vzdělávacího zájezdu sloužícího ke zdokonalení svých fotografických dovedností, anebo jako zájezd poznávací, který mu bude zdrojem poučení a poznání navštívených destinací. Optimálním výsledkem konání takového zájezdu by měl být účastník, který navštívil a nenásilnou formou získal základní informace o národopisných oblastech a významných památkách jihovýchodní Moravy a navíc si přinejmenším alespoň tzv. „ohmata“ práci s profesionální fotografickou technikou.

Pomineme-li vlastní chuť a vůli, nemalou motivací k aktivnímu zapojení se do všech organizovaných činností bude pro každého účastníka také tvorba vlastní fotoknihy. Tato publikace složená z fotografií, jež byly dotyčným účastníkem v průběhu zájezdu vlastnoručně pořízeny, bude totiž jako marketingový prvek ponákupevního chování, ale především jako milá vzpomínka a pozornost na pobyt na jihovýchodní Moravě, neprodleně po skončení zájezdu vytvořena, doplněna o základní údaje a charakteristiku objektů na snímcích se nacházejících a následně odeslána každému účastníku. Ten poté bude moci lehce dokumentární avšak velmi

profesionálně zhotovenou publikaci na speciálně vyčleněných místech obohatit o vlastní popisy jednotlivých snímků a potěšit se s ní ve společnosti rodinných příslušníků, přátel a známých. Každému účastníku bude poskytnut potenciál nejmodernější fotografické techniky, odborného vedení a zprostředkována fotogeničnost kulturně a historicky významných míst za účelem svépomocného vytvoření zábavně poučné publikace, která bude moci hrdě zaujmout čelní místo mezi rodinnými fotografickými alby či v knihovně.

3. 2. 1. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 1. den – Příjezd účastníků

12:00 – 15:00 příjezd a ubytování účastníků zájezdu

16:00 – 18:30 1. úvodní přednáška

18:30 – 19:30 večeře v prostorách hotelové restaurace Moravský pivní šenk

19:30 - ... volný program

Hlavním bodem programu prvního dne zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“ je 1. úvodní dvouhodinová přednáška, která se uskuteční v časovém rozmezí 16:00 až 18:30. Náplní přednášky bude uvítání účastníků v místě jejich pobytu, představení organizátorů, průvodce a lektora, popis organizačních záležitostí, ale především podrobné seznámení s plánovaným programem a průběhem celého pobytu. Účastníkům zájezdu bude pochopitelně poskytnut prostor pro jejich dotazy, které budou ihned zodpovězeny přítomnými organizátory. Dalším bodem programu bude první teoretická lekce z fotografování, v rámci které se účastníci seznámí se základními funkčními prvky zapůjčených anebo vlastních fotoaparátů a dále obdrží vytištěné „studijní“ materiály obsahující podrobné informace týkající se konkrétní fotografické problematiky. Přednášku bude vést odborník, lektor fotografie, který se bude aktivně podílet i na tvorbě zmíněných „studijních“ materiálů. V těchto bude podrobně popsána, vysvětlena a názorně ukázána daná problematika přímo související s programem příštího dne využitelná pro fotografování předem naplánovaných objektů. Hlavním úkolem první teoretické přednášky bude seznámení účastníků s tím, jakým způsobem bude probíhat jejich aktivní fotografická činnost v terénu, dále se základními funkčními principy fotoaparátu a v neposlední řadě s teorií základních expozičních, kompozičních a světelných pravidel a zásad pro fotografování nejen historických budov, jejichž praktický nácvik a osvojení bude na programu následujícího dne.

Po skončení úvodní přednášky a zodpovězení dalších případných dotazů, budou hosté pozváni ke společné večeři, která se bude podávat v přízemí hotelu Společenský dům v prostorách hotelové restaurace Moravský pivní šenk. K večeři si budou moci hosté vybrat ze dvou různých jídel, přičemž jedno menu bude připraveno výhradně ze surovin rostlinného původu a bude tedy vhodné pro vegetariány, makrobiotiky i nemocné celiakii.

Od 19:30 budou mít účastníci zájezdu volný program, který budou moci využít dle svého vlastního uvážení například prohlídkou města a místních pamětihodností, či ke studiu obdržených „studijních“ materiálů.

3. 2. 2. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 2. den – Haná

7:30 – 8:30 snídaně formou rautu v hotelové restauraci Flora

8:30 – 9:00 odjezd minibusem od budovy hotelu Společenský dům směr Kroměříž (27km)

9:00 – 9:10 přesun od parkoviště k objektu Arcibiskupského zámku

09:10 – 10:15 tématické fotografování jednotlivých objektů zámeckého areálu pod vedením odborného lektora

10:15 – 10:45 prohlídka nejbližšího okolí a přesun směr Velké náměstí

10:45 – 11:30 rozchod, oběd

11:30 – 11:45 sraz morového sloupu na Velkém náměstí v Kroměříži

11:45 – 12:00 přesun z Velkého náměstí do Květných zahrad (Libosadu) v Kroměříži

12:00 – 13:30 tématické fotografování objektů areálu Květných zahrad pod vedením odborného lektora

13:30 – 13:40 přesun od Květných zahrad směr parkoviště

13:40 – 14:30 odjezd minibusem z Kroměříže do Olomouce (73 km)

14:30 – 15:00 přesun z parkoviště ke sloupu Nejsvětější Trojice na Horní náměstí v Olomouci

15:00 – 16:00 tématické fotografování sloupu Nejsvětější Trojice pod vedením odborného lektora

16:00 – 16:45 prohlídka nejbližšího okolí Horního a Dolního náměstí v Olomouci

16:45 – 17:15 přesun z historického centra Olomouce na parkoviště

17:15 – 18:00 odjezd minibusem z Olomouce zpět před budovu hotelu Společenský dům v Otrokovicích (63km)

18:00 – 19:00 večeře v prostorách hotelové restaurace Moravský pivní šenk

19:15 – 20:30 2. přednáška

20:30 - ... volný program

Po snídani, která bude v hotelové restauraci Flora podávána od 7:30 do 8:30 formou samoobslužného rautu, se skupina nejpozději v 8:35 shromáždí před hlavním vchodem do hotelu Společenský dům v Otrokovicích. Odtud se do přistavených minibusů nastoupivší účastníci přesunou do 27 km vzdáleného okresního města Kroměříže, kam by měli dorazit v 9:00. Z parkoviště vzdáleného necelých deset minut pohodlné chůze se skupina přesune k historickému objektu Arcibiskupskému zámku, kde bude probíhat vůbec první praktická lekce fotografování pod vedením odborného lektora. Náplň a podrobný průběh této části programu, jež bude odpovídat problematice detailně probírané na přednášce a dále rozebrané ve „studijních“ materiálech rozdaných předešlého dne, bude vždy probíhat čistě v režii lektora a jak už jsem naznačil dříve, není tato část programu bezpodmínečně povinná pro každého účastníka. Zájemcům o historii stejně jako zdatnějším fotografům bude namísto této úvodní praktické lekce poskytnuta služba průvodce i s odborným výkladem.

Po skončení lekce v 10:15 se celá skupina hromadně přesune směrem k Velkému náměstí v Kroměříži, kde je naplánován rozchod za účelem prohlídky města či oběda v jedné z četných malebných hospůdek či kvalitních restaurací. Místo opětovného srazu bude stejné jako místo rozchodu, tedy Velké náměstí a do harmonogramu jsem zakalkuloval i časovou rezervu počítající s nenasytnými či zbloudilými opozdilci. Po kompletaci a spočítání všech účastníků se celá skupina přesune do kroměřížských Květných zahrad, neboli Libosadu, kde se od 12:00 hodin bude opět pod odborným vedením lektora pořádat druhá praktická lekce fotografování. Zájemcům bude stejně jako v předchozím případě k dispozici nabídka služby průvodce s odborným výkladem. Po skončení fotografování ve 13:30 se skupina přesune z kroměřížského Libosadu zpět na parkoviště, kterážto cesta by ani velmi pomalou chůzí neměla trvat déle než 10 minut. Zde účastníci zájezdu nastoupí do připravených minibusů, které je přepraví do 73 km vzdáleného krajského města Olomouc.

Na veřejném parkovišti, ze kterého se bude vycházet do historického centra města by skupina měla dorazit ve 14:30. Dalších 30 minut jsem vyčlenil pro pěší přesun z parkoviště do historického centra města Olomouce, kde se nachází Horní náměstí se sloupem Nejsvětější trojice. Právě ten bude od 15:00 hlavním fotografovaným objektem další, v pořadí již třetí praktické lekce fotografování probíhající pod vedením odborného lektora. Konec této lekce jsem s ohledem na následující téměř hodinovou prohlídku malebné historické části města

Olomouce stanovil na 16:00. Po prohlídce uliček nacházejících se v okolí obou náměstí se účastníci přesunou zpět na parkoviště, odkud budou minibusy přepraveni 63 km před budovu hotelu Společenský dům v Otrokovicích.

Po příjezdu před budovu hotelu, nejpozději však po příchodu do hotelové haly bude skupina informována o dalším průběhu tohoto večera. Od 18:00, tedy ihned po plánovaném příjezdu zpět do hotelu, budou moci kdykoliv v průběhu jedné hodiny navštívit hotelovou restauraci Moravský pivní šenk, v salonku bude servírována večeře dle jejich výběru ze dvou možných jídel. Po skončení vydávání večeří v 19:00 budou mít hosté 15 minutovou pauzu, takovou malou „siestu“ na vytrávení, či na digestiv cigaretku, aby v 19:15 mohli zasednout do rezervovaného Malého konferenčního sálu a účastnit se zde druhé teoretické přednášky o fotografování. Konkrétní problematika opírající se o nově rozdaná skripta, jež zde bude zhruba 2 hodiny probírána, bude opět v režii samotného lektora. Dle mého názoru by se probíraná látka měla týkat rekapitulace a shrnutí fotografování stávajícího dne, většinová část této přednášky, popsaná a názorně vysvětlená v rozdaných skriptech, by pak měla účastníky seznámit s problematikou, jež bude využívána následující den. Vzhledem k plánovanému programu by účastníci měli porozumět fotografování v přírodě a práci s liniemi, dále by měli hlouběji proniknout do základů kompozice (zlatý střed, pravidlo třetin, plán, atd.) a v neposlední řadě by měli být seznámeni s technikou fotografování panoramatických snímků. Po skončení přednášky, připomenutí času podávání snídaně a zdůraznění času setkání před budovou hotelu v 8:30, bude účastníkům pochopitelně poskytnut prostor pro jejich dotazy a připomínky. Od 20:30 je volný program, ve kterém se účastníci mohou věnovat vlastním aktivitám dle individuálních potřeb a chutí.

3. 2. 3. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 3. den – Valašsko

7:30 – 8:30 snídaně formou rautu v hotelové restauraci Flora

8:30 – 10:00 odjezd minibusem od budovy hotelu Společenský dům v Otrokovicích směr areál Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (73km)

10:00 – 10:10 přesun od parkoviště do Dřevěného městečka v areálu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

10:10 – 11:30 tématické fotografování objektů v areálu Dřevěného městečka pod vedením odborného lektora

11:30 – 12:15 rozchod anebo prohlídka objektů v areálu Dřevěného městečka
12:15 – 12:30 sraz u východu z areálu Dřevěného městečka
12:30 – 14:30 přesun směr vrchol hory Radhošť, cestou prohlídka areálů Mlýnské doliny a Valašské dědiny
14:30 – 15:30 tématické fotografování na vrcholu hory Radhošť pod vedením odborného lektora
15:30 – 16:30 sestup z vrcholu Radhošť zpět na parkoviště do Rožnova pod Radhoštěm
16:30 – 18:00 odjezd minibusem zpět k budově hotelu Společenský dům v Otrokovicích (73km)
18:00 – 19:00 večeře v prostorách hotelové restaurace Moravský pivní šenk
19:15 – 20:30 3. přednáška
20:30 - ... volný program

Po skončení času vyhrazeného snídani, se v 8:30 shromáždí účastníci před budovou hotelu. Po nástupu do minibusů budou přepraveni k areálu Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Zde by měli být nejpozději v 10:00. Cesta z parkoviště k hlavnímu vstupu do areálu trvá nejdéle 5 minut, v programu je pro ni pro jistotu vyhrazeno 10 minut. Po vstupu do areálu a nejbližším obeznámení s prostory a objekty v okolí ujme celé skupiny lektor, jež bude mít od 10:10 do 11:30 prostor pro praktickou lekci fotografování. Jako již tradičně, zájemcům, jež dají přednost detailnější prohlídce areálu, bude opět nabídnuta služba průvodce s odborným výkladem. Od 11:30 do 12:30 je plánován rozchod účastníků, kdy se členové skupiny budou moci věnovat zevrubné prohlídce areálu, či obědu v některém z místních stravovacích zařízeních. Jako místo opětovného srazu jsem z důvodu praktičnosti určil východ z areálu Dřevěného městečka a časové rozmezí počítající i s opozdilci jsem stanovil na 12:15 až 12:30.

Po opuštění areálu se celá skupina vydá na pěší túru, jejímž cílem bude vrchol kopce Radhošť. Asi 5 km dlouhá cesta na vrchol, vedoucí přes areály Mlýnská dolina a Valašská dědina náležejících k přístupným expozicím Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, skýtá velmi lákavou příležitost k poznání charakteristické architektury, bohaté regionální historie a místních přírodních podmínek. Dosažení vrcholu nacházejícího se 1129 m n. m. je naplánováno na 14:30. Po krátkém odpočinku sloužícímu k opětovnému znovunabytí sil, proběhne další praktická lekce fotografování pod dohledem odborného lektora. Ta bude zaměřena především na pořizování panoramatických fotografií.

Vrchol hory NPR Radhošť se díky své okrajové poloze, jež zaujímá v rámci Moravskoslezských Beskyd, vyznačuje především možnostmi opravdu velmi kvalitních výhledů do dalekého okolí. Město Rožnov pod Radhoštěm, ze kterého výprava vycházela, stejně jako nejnavštěvovanější vrchol Moravskoslezských Beskyd Pustevny, budou mít fotografové doslova jako na dlani. Vrchol hory Radhošť byl navíc z důvodu ochrany vrcholových porostů na severních svazích vyhlášen v roce 1955 národní přírodní rezervací. Mimo to se přímo na vrcholu hory nachází kříž pocházející již z roku 1805, kaple sv. Cyrila a Metoděje z roku 1898 a sousoší obou věrozvěstů z roku 1931. Lekci fotografování na vrcholku hory Radhošť jsou vyhrazeny celé dvě hodiny času, v průběhu nichž by účastníci zájezdu měli bez problému být schopni shlédnout a zaznamenat veškeré zajímavosti a krásy, jež toto místo svým návštěvníkům poskytuje.

Sestup je plánován na 15:30 a nejpozději v průběhu jedné hodiny bude dosaženo místa, kde budou účastníci moci nastoupit do přistavených minibusů. Časové rozmezí 16:30 až 18:00 je pak vyhrazeno pro zpáteční cestu do hotelu Společenský dům v Otrokovicích, kde, stejně jako předešlého dne, již bude připravena večeře podávající se v salonku hotelové restaurace Moravský pivní šenk od 18:00 do 19:00. Od 19:00 do 19:15 budou mít účastníci opět chvíli na odpočinek, vytrávení či cigaretku. V 19:15 započne v pořadí již třetí teoretická přednáška o fotografování pod vedením odborného lektora. Po již tradiční rekapitulaci a shrnutí fotografických technik využitých v průběhu stávajícího dne, obdrží účastníci přednášky skriptu s novou problematikou zabývající se problematikou a technikami využitelných pro den příští. S přihlédnutím k navštíveným místům a plánovanému programu by se nová problematika měla týkat zejména hlubšího proniknutí do pravidel správné kompozice s použitím doprovodných prvků (linie, skladebné principy, atd.), pochopení provázanosti kvalitní expozice a nově také pravidel správného osvětlení. Z technických záležitostí by měl být kladen důraz na expoziční dobu, někdy nesprávně označovanou jako rychlost závěrky a funkci a způsob použití clony při fotografování v odlišných světelných podmínkách. Předpokládaný konec přednášky, jež se může mírně lišit v závislosti na četnosti a charakteru dotazů, jsem stanovil na 20:30. Zbytek večera je pak opět vyhrazen individuálním aktivitám účastníků.

3. 2. 4. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 4. den – Slovácko

7:30 – 8:30 snídaně formou rautu v hotelové restauraci Flora

8:30 – 10:00 odjezd minibusem od budovy hotelu Společenský dům v Otrokovicích směr Lednicko-valtický areál (130km)

10:00 – 10:10 přesun z parkoviště k hlavnímu vchodu do Lednicko-valtického areálu

10:10 – 12:00 1. část tématického fotografování v prostorách Lednicko-valtického areálu pod vedením odborného lektora se zaměřením na přírodní zajímavosti

12:00 – 13:30 rozchod a prohlídka Lednicko-valtického areálu

13:30 – 14:00 sraz před objektem zámku Lednice

14:00 – 16:00 2. část tématického fotografování v prostorách Lednicko-valtického areálu pod vedením odborného lektora zaměřená na historické objekty

16:00 – 17:00 prohlídka reprezentačních sálů a skleníku v interiéru zámku Lednice

17:00 – 17:10 přesun od zámku Lednice na parkoviště

17:10 – 18:30 odjezd minibusem od Lednicko-valtického areálu do Halenkovic (138km)

18:30 – 19:30 vystoupení žonglérské skupiny Ardor Viridis spojené s tématickým fotografováním pod vedením odborného lektora

19:30 – 19:45 odjezd minibusem zpět k budově hotelu Společenský dům v Otrokovicích (9,5km)

20:00 – 21:00 večeře v prostorách hotelové restaurace Moravský pivní šenk

21:00 - ... volný program

Snídaně formou samoobslužného rautu v hotelové restauraci Flora bude k dispozici v již tradičním časovém rozmezí mezi 7:30 a 8:30, neprodleně po jejím skončení se hosté shromáždí před hlavním vchodem do budovy hotelu Společenský dům. Přistavené minibusy všechny účastníky zájezdu přepraví do 130 km vzdáleného cílového místa, kterým je Lednicko-valtický areál. Čas příjezdu je stanoven na 10:00 a na přesun ke hlavnímu vchodu do zámeckého areálu je v programu vyčleněno 10 minut. Ihned po zběžném představení destinace se skupiny ujme lektor fotografování, jehož výklad se v této praktické lekci zaměří zejména na přírodní pamětihodnosti nacházející se v areálu zámeckého parku. Vzhledem ke skutečnosti, že Lednicko-valtický areál je nejrozsáhlejším člověkem uměle upravovaným územím ve střední Evropě, fotogenických objektů se zde najde skutečně bezpočet. Volba těch nejatraktivnějších stejně jako způsoby a metody fotografování jsou zcela v režii profesionálního lektora, ostatně jako veškerá jeho činnost v průběhu celého zájezdu. Po dvou

hodinách, tedy ve 12:00, bude lekce ukončena a účastníci budou moci samostatně prozkoumat malebná místa, jež skýtá areál návštěvníkům, případně se vypravit na oběd do přílehlých gastronomických zařízení. Časové rozmezí pro opětovné shromáždění skupiny jsem stanovil na 13:30 až 14:00, kdy přítomný lektor započne další lekci fotografování, tentokrát zaměřenou na historické objekty a památky po parku roztroušené. Pro tuto činnost jsem v programu vyčlenil celé 2 hodiny času. Od 16:00 se bude skupina účastnit prohlídky zámeckých interiérů, konkrétně reprezentačních sálů a skleníku, která trvá odhadem jednu hodinu. K přesunu z areálu na parkoviště k připraveným minibusům jsem opět vyčlenil nezbytných deset minut. Po nástupu bude celá skupina přepravena minibusy 138 km na vrchol jednoho z chříbských kopců nedaleko obce Halenkovice. Čas příjezdu na toto nevšední místo a navíc za nevšední činnosti je úmyslně zamýšlen nejlépe několik málo minut před anebo chvíli po západu slunce za obzor. V každém případě se zde skupina zdrží až do setmění, kdy vystoupí profesionální žonglérská skupina Ardor Viridis se svou efektní ohňovou a světelnou show. Tato show bude kromě dech beroucí podívané i příležitostí seznámit již poměrně zkušené fotografy s neuvěřitelnými efekty, jichž lze docílit za pomoci správného nastavení závěrky a clony každého fotoaparátu. Výsledkem této poslední praktické fotografické lekce pod vedením odborného lektora budou velmi nevšední až lehce abstraktně umělecké fotografie, které se stanou pomyslnou třešničkou celého fotografického školení.

Po ukončení této poslední akce budou účastníci přepraveni zpět do 10 km vzdáleného hotelu Společenský dům, kde na ně bude v salonku restaurace Moravský pivní šenk čekat připravená večeře. Zbytek dne budou mít účastníci, z důvodu větší náročnosti celodenního programu, volno, k jehož aktivnímu využití budou doporučeny atraktivní místa a četné pamětihodnosti města Otrokovice.

3. 2. 5. Harmonogram zájezdu a podrobný popis – 5. den – Odjezd účastníků

7:30 – 8:30 snídane formou rautu v hotelové restauraci Flora

9:00 – 10:30 4. přednáška

11:00 – 12:00 odhlášení účastníků

Poslední den pobytu započne již tradičně v 7:30 snídaní podávané formou samoobslužného rautu v hotelové restauraci Flora. Půlhodinová pauza po ukončení snídane je jakýmsi předznamenáním odjezdu hostů, kteří ji mohou využít dle uvážení například předběžným

balením věcí, toulkami po okolí, či jinými aktivitami. V 9:00 započne v prostorách Malého konferenčního sálu poslední rozlučková přednáška. V jejím průběhu by se měli dostat ke slovu všichni, jež se aktivně podíleli na organizaci a průběhu zájezdu, v neposlední řadě by se měli podělit o své názory i jednotliví účastníci. Tímto způsobem dojde k poměrně objektivnímu zhodnocení celého pětidenního pobytu, z něhož lze čerpat nápady, postřehy a vylepšení pro případné další turnusy. Primárním bodem programu ale bude kompletace snímků jednotlivých účastníků a jejich katalogizace pro následné využití při tvorbě již zmíněné fotoknihy. Samozřejmou slušností je závěrečné poděkování a rozloučení se s účastníky fotografického kurzu a poznávacího zájezdu po významných a fotogenických místech jihovýchodní Moravy. Odhlašování hostů z hotelu bude probíhat od 11:00 do 12:00.

3. 3. Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu – stručná charakteristika a popis navštívených míst

3. 3. 1. Arcibiskupský zámek v Kroměříži

Nespornou dominantou města Kroměříže, někdy označovaného jako „Hanácké Atény“, je Arcibiskupský palác s 84 metrů vysokou věží a Podzámeckou zahradou nacházející se v těsném sousedství Velkého náměstí. Gotický hrad vybudovaný ve 13. století křesťanskými biskupy se nachází na místě bývalého velkomoravského sídla, jehož vznik se datuje už k roku 1110. Celý objekt byl později přebudován do renesančního slohu, nicméně v průběhu třicetileté války došlo roku 1643 k naprosté devastaci a zpusťování sídla švédskými vojsky táhnoucími přes území českých zemí.

Současnou podobu raně barokního zámku vtisknul biskup Karel II., respektive císařští architekti Filibert Lucches a Giovanni Pietro Tencalla, jež byli biskupem najati na znovu zrekonstruování arcibiskupského zámku. Od roku 1752 kdy druhé patro zámku vyhořelo nebylo nutné do podoby sídla arcibiskupství nijak významně architektonicky zasahovat, díky tomu svým návštěvníkům nabízí ojedinělou podívanou.

Interiéry zámku byly již od počátku svého vzniku velmi bohatě vyzdobeny a vybaveny, dnes je v rámci turistických prohlídek možno navštívit naprostou většinu z četných místností a sálů

zámku včetně přilehlé mincovny. Mezi nejvýznamnější sály se řadí sál Lovecký, ve kterém návštěvníci mohou shlédnout velmi početnou sbírku zbraní používaných husity, švédy i nájezdními Turky. V roce 1885, kdy arcibiskupský zámek navštívil ruský car Alexandr III. byl na jeho počest uspořádán velký lov, trofeje z tohoto lovu jsou v Loveckém sále vystaveny dodnes. Dalším významným sálem je Sněmovní sál. Jak již sám název napovídá, svého času zde bylo na doporučení Františka Palackého přestěhováno zasedání rakouského ústavodárného sněmu. Nepřehlédnutelnou dominantou sálu je potom rozměrově největší obraz zámku oslavující svého lorda Hamilltona. I díky tomuto plátnu se arcibiskupský zámek může chlubit ojedinělou sbírkou předních evropských malířů 15.-18. století, mezi nimiž je možno nalézt malby kupříkladu od Lucase Cranacha staršího, Hanse von Aachena, Paola Veronese či Jana Breughel staršího. Mezi historicky nejceněnější objekty v rámci České republiky pak patří zámecká knihovna. Od svého založení v roce 1694 je zde do dnešních dob uchováváno na 91 000 svazků, z nichž 304 tvoří autorské rukopisy a dalších 180 jedinečné prvotisky.

Podzámecká zahrada, sloužící původně jako zahrada ovocnářská a zelinářská, pokrývá plochu čítající 64 hektarů. Po svém přebudování nejprve v 17. na gotickou a v 19. století na krajinářskou zahradu se její účel změnil na čistě relaxační a je zde možno najít četné množství zachovalých objektů. Mezi návštěvnický nejoblíbenější patří Pompejanská kolonáda a Paví dvůr.

Prostory bývalé biskupské Mincovny, jež byla v roce 1614 na pokyn kardinála Dietrichsteina na zámku vybudována, dnes nabízí stálou expozici zabývající se ražbou mincí a velká její část je rovněž věnována numismatické sbírce, která je po vatikánské druhou největší sbírkou mincí na světě.

Ke zpracování textu pojednávajícím o Arcibiskupském zámku v Kroměříži jsem využil údajů uvedených v informačních zdrojích [79] [80] [81] [82] a [83].

Následující text byl kompletně převzat z internetového zdroje [84] a [85].

Návštěvní doba

duben 9.00 - 16.00 hod pouze víkendy + ohlášené skupiny

květen 9.00 - 17.00 hod

červen	9.00 - 17.00 hod
červenec	9.00 - 18.00 hod
srpen	9.00 - 18.00 hod
září	9.00 - 17.00 hod
říjen	9.00 - 16.00 hod pouze víkendy + ohlášené skupiny

Vstupné (expozice)

Historické sály:

plné	140,-
snížené II (senioři nad 65 let)	110,-
snížené II (děti 6-15 let, studenti, učni, osoby ZTP a ZTP/P)	100,-
rodinné	390,-

Obrazárna:

plné	90,-
snížené I (senioři nad 65 let)	80,-
snížené II (děti 6-15 let, studenti, učni, osoby ZTP a ZTP/P)	60,-

Sala terrena:

plné	70,-
snížené II (senioři nad 65 let)	60,-
snížené II (děti 6-15 let, studenti, učni, osoby ZTP a ZTP/P)	40,-

Věž:

plné	50,-
snížené II (senioři nad 65 let)	40,-
snížené II (děti 6-15 let, studenti, učni, osoby ZTP a ZTP/P)	30,-

3. 3. 2. Květné zahrady (Libosad) v Kroměříži

O vybudování nedalekého Libosadu v bažinatých oblastech za hradbami města se zasloužil biskup Karel II. Lichtenstein – Kastelkorn, kterému se za odborné asistence již zmíněných architektů Filiberta Luchese a Giovanniho Pietra Tencally podařilo v letech 1665 až 1675

vytvořit raně barokní základ dnešních Květných zahrad. Na umělecké výzdobě se poté podílelo velké množství českých i zahraničních umělců. Přístavba dvou nových budov tropického a studeného skleníku pocházející z let 1840 až 1845 byla koncipována tak, aby raně barokní ráz areálu zůstal uchován v nezměněné podobě. Manýristické zahradě o rozměrech 300 m x 485 m vévodí 244 m monumentální galerie, tzv. kolonáda, zdobená 44 sochami a 46 antickými velikány, která táhnoucí se téměř celou zahradou. Součástí areálu zahrad jsou četná jezírka, potůčky, sousoší, Lví kašna a kašna Tritónů ze 70. let 17. století od Michaela Mandíka a rozsáhlé labyrinty, střed celé zahrady tvoří budova rotundy.

K vytvoření předchozího odstavce o kroměřížské Květné zahradě jsem využil informací obsažených v [86] [87] [88] a [89].

Následující text byl doslovně převzat z internetového zdroje [90]

Návštěvní doba

léto 7:00 -19:00

zima 7:00 -16:00

Vstupné

plné	40,-
snížené II (senioři nad 65 let)	30,-
snížené II (děti 6-15 let, studenti, učni, osoby ZTP a ZTP/P)	20,-
organizované skupiny předškolních dětí	10,-

Arcibiskupský zámek a Květné zahrady v Kroměříži byly na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO společně zapsány v roce 1998.

3. 3. 3. Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci

Největší seskupení barokních soch, jež tento 35 metrů vysoký barokní sloup prezentuje, pochází z let 1716 až 1754. Předlohou se mu, stejně jako v případě dalších morových sloupů stal sloup vztyčený v roce 1614 na Piazza Santa Maria Maggiore v Římě. Samotná stavba, na které se údajně podíleli pouze olomoučtí občané, byla budována podle projektu architekta Václava Rendra a sloužila k oslavě Boha, církve a měla reprezentovat míru vděčnosti za

ukončení moru, jež na Moravě propukl v letech 1714 až 1716. Vysvěcení sloupu 9. září 1754 byl přítomen i první pár monarchie, císařovna Marie Terezie s manželem Františkem I. Štěpánem Lotrinským.

Vrchol sloupu tvoří pozlacené sochy Nejsvětější trojice doprovázené archandělem Gabrielem, podle kterých sloup dostal své jméno. Dalších 18 soch a 14 reliéfů můžeme pozorovat na třípatrové základně sloupu. V Nejvyšším patře je umístěno 6 podobizen svatých, jejichž životy byly nedílně spjaty s životem Ježíše Krista, svatá Anna a svatý Jáchym, svatý Josef a svatý Jan Křtitel, svatý Vavřinec a svatý Jeroným. Tři reliéfy dále zobrazují tři křesťanské ctnosti, tedy Víru, Naději a Lásku. Prostřední patro bylo věnováno uctění moravských věrověstů svatého Cyrila a svatého Metoděje. Do nejnižšího patra sloupu byly zakomponovány podobizny českých patronů svatého Mořice a svatého Václava, dále patrona rakouských zemí svatého Floriána. Své místo si zde vysloužili i svatý Jan Kapistránský, jež v Olomouci dvakrát kázal, člen řádu františkánů svatý Antonín a také patron studentů svatý Alois Gonzaga, patrona studentů, jež svou přítomností ztělesňoval vděk olomouckých za vlastnictví univerzity. Vůbec posledním svatým umístěným v tomto sousoší je svatý Jan Sarkander, který, ač blahoslaven až v roce roku 1859 a svatořečen v roce 1995, pojímal především zde na Olomoucku velké úcty.

Součástí celého objektu je také malá kaple umístěná kolmo k vrcholu sloupu, kterou zdobí reliéfy znázorňující nejvýznamnější biblické oběti. Na pozadí reliéfu jsou pak vypodobněny města Jeruzalém a Olomouc.

Toto sousoší přečkalo i krušné chvíle pruské dělostřelecké palby, kterou dodnes připomíná pozlacená replika dělové koule umístěná ve dříku sloupu a v současnosti tvoří „jedno z vrcholných děl středoevropského baroka“. Z tohoto důvodu byl v roce 2000 zapsán na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Informačními zdroji využitými k popisu Sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci byl elektronický zdroj a propagační materiály města Olomouce [91].

3. 3. 4. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

Valašské muzeum v přírodě se nachází na jihovýchodním okraji Rožnova pod Radhoštěm, jemuž byl přisouzen název podle stejnojmenné hory tyčící se nad městem. S původní myšlenkou založení tzv. živého muzea zaměřující se na architekturu, historii a lidové zvyky a tradice přišel okolo roku 1895 Bohumír Jaroněk z Malenovic u Zlína. Společně se svým bratrem Aloisem se v roce 1909 usazují v Rožnově pod Radhoštěm. Velkým zdrojem inspirace byla návštěva obdobného muzea ve městě Aarhus v Dánsku a také prohlídka nejstaršího muzea v přírodě na světě s názvem Skansen, jež bylo vybudováno ve Švédsku.

První projekt Rožnovského muzea v přírodě vyhotovený již v roce 1913 mohl být zrealizován až několik let po první světové válce. V rámci pořádání folklorního festivalu Valašský rok v roce 1925 byly v areálu slavností zkonstruovány dva velké domy, radnice a měšťanský Billův dům z poloviny 18. století a několik menších roubených chalup. V průběhu let přibývaly ve stále se rozšiřujícím areálu Dřevěného městečka další a další objekty. Roku 1928 to byla Vaškova hospoda pocházející z 16. století, v roce 1933 kopie fojtství z Velkých Karlovic a v průběhu druhé světové války i dřevěný kostel z roku 1878.

Další konstrukční práce zde byly prováděny až od 60. let 20. století, ale již v rámci jiného projektu, který dostal název Valašská dědina. Ten dal vzniknout nejrozsáhlejšímu areálu Valašského muzea zpřístupněnému v roce 1972, díky kterému se v současné době mohou návštěvníci procházet na pasece zvané Stráň mezi 40 objekty hospodářských usedlostí, salašnických a dalších staveb věrně simulujících klasickou valašskou dědinu. Prohlídky interiérů jednotlivých domů pak doplňují ukázky tradičních metod hospodaření.

Posledním areálem Valašského muzea v přírodě, jež byl vystaven poměrně nedávno, je tzv. Mlýnská dolina. Ta byla zpřístupněna v roce 1982 za účelem praktické ukázky mlynářských, pilařských, valchařských a hamernických technologií tradičně používaných na Valašsku. Celý areál je věrnou kopií objektů nacházejících se ve Velkých Karlovicích – údolí Podťaté. V rámci dotací z Evropské unie byl areál v letech 2008 až 2009 obohacen o obytný dům z Trojanovic, kovárnu z Horní Lidče a stodolu z Velkých Karlovic – Podťatého. Mlýnská dolina tak dokonale završila úsilí bratří Jaroňků, jejichž cílem a vizí bylo „zbudovati pomocí praktického národopisu živé muzeum, v němž zděděné tradice valašské minulosti a svéráz plemene a bydliště lidu budou udržovány při životě výkony práce, zvyky, tanci, zpěvy a obřadnostmi lidu“.[97] Za tímto účelem se v jednotlivých areálech celoročně pořádají četné

výchovně vzdělávací a folklorní akce, výstavy a náboženské mše mající za úkol seznámit širokou veřejnost s jedinečnou architekturou, lidovými zvyky, jakožto i s charakterem celého Valašska.

Ke zpracování popisu a historie jednotlivých areálů Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm jsem využil informačních zdrojů [92] [93] [94] [95] a [96].

Následující text byl kompletně převzat z internetových zdrojů [98] a [99].

Návštěvní doba

Dřevěné městečko:

Leden až duben, říjen, prosinec – pondělí zavírací den !

1.1. 2011 12.00 – 16.00 hod.

2.1. – 31.3. 10.00 – 16.00

1.4. – 30.6. 9.00 – 17.00

1.7. – 31.8. 9.00 – 18.00

1.9. – 30.9. 9.00 – 17.00

1.10. – 2.11. 9.00 – 16.00

5.12. 15.00 – 20.00

10.12. 9.00 – 16.00

17. a 18.12. 15.00 – 18.00

26. – 31.12. 9.00 – 16.00

Poslední prohlídka 30 minut před zavírací dobou

Mlýnská dolina:

1.5. – 30.6. 9.00 – 17.00

1.7. – 31.8. 9.00 – 18.00

1.9. – 30.9. 10.00 – 17.00

Poslední prohlídka 60 minut před zavírací dobou

Valašská dědina:

Leden až duben, říjen, prosinec – pondělí zavírací den !

Leden až duben, říjen, prosinec – pouze exteriéry !

*1.1. 12.00 - 16.00

*2.1. – 31.3. 10.00 – 16.00

*1.4. – 30.4. 9.00 – 17.00
 1.5. – 30.6. 9.00 – 17.00
 1.7. – 31.8. 9.00 – 18.00
 1.9. – 30.9. 10.00 – 17.00
 *1.10. – 1.11. 9.00 – 16.00
 6. - 9.12. a 12. - 15.12. 8.00 – 16.00
 10.12. 9.00 - 16.00
 *26. - 31.12. 9.00 – 16.00
 *zpřístupněny pouze exteriéry

Vstupné

Dřevěné městečko:

Základní	60,-
Snížené (studenti, senioři, držitelé průkazu ZTP)	50,-
Dětské (děti od 6 do 15 let)	30,-
Rodinné (rodiče a jedno až dvě děti do 15 let)	120,-

Mlýnská dolina:

Základní	80,-
Snížené (studenti, senioři, držitelé průkazu ZTP)	60,-
Dětské (děti od 6 do 15 let)	40,-
Rodinné (rodiče a jedno až dvě děti do 15 let)	160,-

Valašská dědina:

Základní	100,-
Snížené (studenti, senioři, držitelé průkazu ZTP)	70,-
Dětské (děti od 6 do 15 let)	50,-
Rodinné (rodiče a jedno až dvě děti do 15 let)	200,-

Všechny tři areály:

Základní	180,-
Snížené (studenti, senioři, držitelé průkazu ZTP)	130,-
Dětské (děti od 6 do 15 let)	90,-
Rodinné (rodiče a jedno až dvě děti do 15 let)	360,-

Výstavy Sušák:

Základní	50,-
Snížené (studenti, senioři, držitelé průkazu ZTP)	30,-
Dětské (děti od 6 do 15 let)	20,-
Rodinné (rodiče a jedno až dvě děti do 15 let)	100,-

Vstup zdarma: děti do 6 let, držitelé průkazu ZTP/P včetně doprovodu, držitelé karty AMG

Zvláštní slevy:

50% - držitelé karet GO25, ISIC, ITIC, ČTYŘLÍSTEK Poštovní spořitelny, FoS

50% - pouze na Valašskou dědinu a učitelé (1 na 15 dětí),

50% - držitelé Karty mládeže EURO<26 do všech areálů

20% - držitelé karty „Rodinný pas“

3. 3. 5. Radhošť

Vrchol hory Radhošť, nacházející se 1129 m. n. m., tvoří nejzápadnější konec Moravskoslezských Beskyd. Vrchol, stejně jako celá hora, je opředen řadou pověstí, mýtů a legend, jedna magičtější než druhá, ve kterých se to jen hemží zlatem, čarodějnicemi a tajnými chodbami. K jejich shrnutí významně přispěli Jiřina a Jaromír Poláškoví ve své knize *Pověsti a legendy Moravy a Slezska*. Díky nim a překrásnému rozhledu na pohoří Beskyd, Jeseníků, regionu Valašsko a za dobrých podmínek dokonce až na Malou a Velkou Fatru, je Radhošť, ihned po sousedním vrchu Pustevny, nejnavštěvovanější horou Moravskoslezských Beskyd vůbec.

Mohutná socha pohanského boha slunce, války, vítězství, úrody a hojnosti Radegasta stojící na vrcholu hory byla, dle jedné z pověstí, po příchodu věrozvěstů Konstantina a Metoděje v 60. letech 9. století přesunuta do podzemního chrámu. Krasové pískovcové jeskyně dlouhé až několik stovek metrů, jimiž je masív hory protkán, pak dotváří pravdivý podklad i této pověsti. Hora samotná pak měla velký vliv na tvorbu řady významných umělců mezi něž se řadí František Palacký, Jan Kollár, František Táborský, Bohumír Jaroněk či Jan Kobzář.

V současné době se na vrcholu kopce nachází několik objektů. Především je to kaple sv. Cyrila a Metoděje z let 1896 až 1898, která byla v roce 1999 od základů zrekonstruována, dále se zde nachází kříž z roku 1805, sousoší obou věrozvěstů z roku 1931 a televizní vysílač. Necelých 300 metrů od vrcholu stojí hotel Radegast, poskytující turistům velmi příjemné zázemí pro stravování a odpočinek.

Ke zpracování informací o hoře Radhošť jsem využil uvedených internetových zdrojů [100] [101] [102] a [103].

3. 3. 6. Lednicko-valtický areál

Historie Lednicko-valtického areálu, rozprostírajícího se na ploše necelých 300 km², sahá hluboko do historie, konkrétně do 12. století, kdy zde šlechtický rod Sirotků vybudoval mohutný hrad. Vzhledem k hýřivému chování členů tohoto rodu došlo roku 1387 k odkoupení šestinového podílu panství rodem Liechtensteinů. A právě tehdy započala předlouhá éra působení Liechtensteinů na jihovýchodní Moravě. Majoritního vlivu v této oblasti pak dosáhly v roce 1638 odkoupením břeclavského panství Karlem Eusebiem z Lichtenštejna. Kabinetní kancelář rodu Liechtensteinů zde byla v provozu až do roku 1945, kdy bylo celé panství Františku Josefu z Lichtensteina na základě tzv. Benešových dekretů převedeno na státní správu.

Současná novogotická podoba ve stylu tudorské gotiky byla zámku Lednice vtisknuta v letech 1846 až 1858 na základě projektu vytvořeného architektem Jiřím Wingelmüllerem. Té předcházelo vybudování několika objektů, umělé jeskyně s krápníky a jízďárny, jejichž návrhářem byl Johann Bernhard Fischer z Erlachu.

Poměrně chlubitvá náture Liechtensteinů se projevovala především na vybavení interiérů tohoto letního zámku, to bylo až na světlé výjimky ničeno jak v době druhé světové války tak i v následující době komunismu. Nejvzácnější části vybavení však členové šlechtického rodu stihly odvézt do Lichtenštejnska. Dnešní návštěvníci ale rozhodně nepřijdou zkrátka a během prohlídky objektu mohou obdivovat kupříkladu všeobecně známé vřetenové schodiště v knihovně, jež bylo vyřezáno z kmene jediného stromu, kazetový strop z lipového dřeva v modrém sále, mramorové krby, knížecí koupelny, reliéf stromu života ze slonové kosti nebo

třeba původní čínské tapety s motivy květin, ptáků a Číňanů, které zdobí zdi čínského kabinetu. Komplex zámku pak doplňují rozsáhlé skleníky s exotickou flórou a nedaleký minaret svého času sloužící i jako zámecký vinný sklep.

Ona „Zahrada Evropy“, jak je někdy celý Lednicko-valtický areál nazýván, se nachází ve vzdálenosti asi 50 km od města Brna. Na svém jižním okraji hraničí pozemek s Rakouskem, na západě s CHKO Pálava, severovýchodní hranici pak tvoří přírodní hranici tok řeky Dyje. Po celá staletí upravované pozemky, jejichž součástí je četné množství velmi dobře zachovalých uměleckých, užitných i rekreačních objektů, byly v průběhu několikasetleté přítomnosti Liechtensteinů neustále esteticky dotvořovány. Můžeme zde najít již zmiňované skleníky, dále Lovecký zámek, Minaret, Apollonův chrám, Rybníční zámek, Nový dvůr, Hraniční zámek, Chrám Tří Grácií, Janův hrad, Obelisk, Dianin chrám nebo třeba přehlídku dravců. V zahradách nechybí hojné lesní porosty, nejružnější jezírka, potůčky ani mohutný tok řeky Dyje. Tento ekosystém zahrnující i velké množství vzácných i endemických druhů dřevin a okrasných rostlin také tvoří vyhovující životní prostředí pro mnoho živočichů, z nejvzácnějších zde, jak uvádí zdroj [111], můžeme najít kupříkladu mravence lužního, pavouka mikárii pospolitou nebo dva druhy kutilek z rodu Tracheliodes.

Nejrozsáhlejší člověkem uměle vytvořené území v Evropě výstižně přezdívané „Zahrada Evropy“, které je navštěvováno a obdivováno turisty z celého světa, bylo na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO zapsáno v roce 1996.

Ke zpracování charakteristiky a historie Lednicko-valtického areálu jsem použil elektronické informační zdroje [104] [105] [106] [107] a [109].

Následující text byl doslovně převzat z internetového zdroje [108] a [110].

Návštěvní doba

I.okruh (přízemí – reprezentační sály):

duben, září, říjen (denně mimo pondělí) 9:00 – 16:00

květen – srpen (denně mimo pondělí) 9:00 – 17:00

II.okruh (1.patro – knížecí apartmány):

duben, září, říjen (denně mimo pondělí) 9:00 – 16:00

květen - srpen (denně mimo pondělí) 9:00 – 17:00

Stálá výstava obrazů (2.patro – obrazová galerie):

duben, říjen (denně mimo pondělí) 9:00 – 16:00

září (denně mimo pondělí) 9:00 – 16:00

květen - srpen (denně mimo pondělí) 9:00 – 17:00

Vstupné:

I.okruh (přízemí – reprezentační sály):

Dospělí	120,-
Děti, studenti, důchodci	70,-
Rodinné	360,-
Prohlídka v cizím jazyce (DE, EN)	+ 50,- Kč za osobu

II.okruh (1.patro – knížecí apartmány):

Dospělí	120,-
Děti, studenti, důchodci	70,-
Rodinné	360,-
Prohlídka v cizím jazyce (DE, EN)	+ 50,- Kč za osobu

Stálá výstava obrazů (2.patro – obrazová galerie):

Dospělí	50,-
Děti, studenti, důchodci	25,-

3. 4. Kalkulace nákladů zájezdu

3. 4. 1. Nepřímé náklady

3. 4. 1. 1. Náklady na průvodce

Vzhledem k technické i informativní náročnosti programu vzdělávacího zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“ jsem se rozhodl pro využití služeb celkového

počtu tří průvodců. Tito průvodci nejen, že budou plnit povinnosti řidičů a v případě zájmu účastníků zájezdu i služby turistických průvodců, ale navíc budou mít na starost i průběh a organizaci praktických fotografických lekcí v terénu. V případě večerních teoretických přednášek se průvodci po jednom postupně prostřídají i v roli přednášejícího lektora. K poměrně značné pracovní vytíženosti každého z průvodců je třeba přihlídnout i v souvislosti se smluvenou finanční odměnou, kterou jsem rozhodl stanovit na 1 500,-/den. Při celkovém počtu tří průvodců tvoří celkové pětidenní náklady na odměny ($1\,500 \times 5 \times 3 =$) 22 500,-.

Ubytování průvodců nebude třeba hradit, neboť bude využito služeb průvodců/lektorů místních s možností vlastního bezplatného ubytování.

Stravování průvodců bude probíhat stejně jako stravování účastníků zájezdu. Snídaně bude podávána formou samoobslužného rautu přichystaného v prostorách hotelové restaurace Flora. Na základě domluvy s vedením hotelu Společenský dům v Otrokovicích bude snídaně průvodcům poskytnuta zcela bezplatně. Volba zda využít možnosti navečeřet se ve společnosti účastníků zájezdu v hotelové restauraci Moravský pivní šenk či zda si nechat večeři hodnotě 89,- proplatit bude zcela na chuti a potřebách jednotlivých průvodců. V každém případě budou celkové čtyřdenní náklady na stravování tří průvodců činit ($89 \times 4 \times 3 =$) 1 068,-.

Další položkou, jejíž proplácení průvodcům-lektorům odpadá, je jízdné. Vzhledem k jejich využití jako řidičů při přepravě není potřeba počítat ani s tímto nákladem.

Vstupné do objektů bude hrazeno formou gratuitních slev, jež jsou průvodcům standardně poskytovány navštívenými organizacemi.

Celkové náklady za průvodce činí **23 568,-**.

3. 4. 1. 2. Náklady na dopravu

Účastníci zájezdu budou na jednotlivá místa přepravováni pohodlnou minivanovou dopravou za použití automobilu Volkswagen Transporter T4 BUS TDi, jehož kapacita dosahuje celkového počtu osm míst. Úložný prostor těchto automobilů pak poskytne zázemí pro

přepřavu fotografické techniky i menších zavazadel jednotlivých cestujících. Při předpokládaném počtu 24 účastníků je z kapacitních důvodů nezbytné zapůjčit si tři tyto automobily. Poplatek za pronájem jednoho vozu, čítající 1000,-/5 dní [112], se mi nezdá nikterak vysoký. Při počtu tří vozů tedy bude celkový pronájem činit 3 000,-.

Další částka za dopravu však bude vynaložena na úhradu pohonných hmot. Dle mých výpočtů založených na údajích poskytnutých mezinárodním internetovým trasovacím serverem [113] urazí jeden vůz v průběhu pětidenního zájezdu trasu dlouhou 587 km. Při spotřebě 8 litrů/100 km a přibližné ceně 31,50,-/litr nafty dosáhnou celkové pětidenní náklady za pohonné hmoty pro jeden vůz částky 1 512,-. Celkové náklady za pohonné hmoty pro tři automobily tedy budou činit 4 536,-.

Celkové náklady na přepravu budou činit **7 536,-**.

3. 4. 1. 3. Náklady na fotografické vybavení

Vzhledem k primárnímu záměru mnou pořádaného vzdělávacího zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“, jímž je prohloubení znalostí v oboru fotografie u široké veřejnosti, je celkem logické, že značné množství finančních prostředků z rozpočtu zájezdu bude vynaloženo právě za účelem zapůjčení profesionálního fotografického vybavení.

Pronájem profesionálního fotografického vybavení nabízí poměrně široké spektrum firem, s přihlédnutím k potřebnému množství, cenám a potenciálnímu využití slev jsem se rozhodl služby firmy specializující se na profesionální fototechniku Nikon, firmy s názvem VK Foto se sídlem ve Francouzské ulici č.p. 18 v Praze 2. Na svých internetových stránkách www.foto-pujcovna.cz firma VK Foto zveřejňuje ceník pronájmu jednotlivých položek [114], který mi poskytl veškeré informace nezbytné pro kalkulaci nákladů vynaložených na zapůjčení fotografického vybavení.

Předně je důležité zmínit se o nabídce slev u dlouhodobějších pronájmu fototechniky Nikon, jež firma VK Foto poskytuje, tyto totiž výrazně snižují celkové náklady na pronájem fotovybavení. Pokud doba vypůjčení fotoaparátu s objektivem přesáhne 3 dny, je automaticky účtována nižší sazba za každý výpůjční den. V případě vzdělávacího zájezdu „Jihovýchodní

Morava objektivem fotoaparátu“ jsem se dle vlastních zkušeností rozhodl každého účastníka vybavit následujícím vybavením:

1ks fotoaparát Nikon D3100 v setu s objektivem Nikkor 18-55mm AF-S VR	280,-/den
1ks baterie EN-EL 14 s adaptérem	50,-/den
1ks paměťová karta SanDisk 4GB	50,-/den
1ks stativ Manfrotto	200,-/den

Celkové náklady na pronájem fotografického vybavení pro jednoho účastníka zájezdu budou činit 580,-/den. Za tři dny, v průběhu nichž bude každý účastník s fototechnikou pracovat, to bude činit 1740,-/osobu. Při předpokládaném množství 24 účastníků by náklady za pronájem fototechniky činily **41 760,-**.

V souvislosti s pronájmem fotografického vybavení je ovšem nutno počítat i s účastníky zájezdu, kteří již obdobné vybavení vlastní a kteří pravděpodobně dají přednost zdokonalení svých fotografických dovedností prostřednictvím vlastního vybavení. Tato eventualita pak povede k poměrně značnému snížení nákladů vynaložených na pronájem fototechniky.

3. 4. 1. 4. Náklady na pronájem výukových prostor

Další nákladovou položkou, kterou lze zařadit mezi nepřímé náklady je pronájem výukových prostor pro konání každodenních teoretických přednášek o fotografování. Pro potřeby lektorů i účastníků zájezdu je dle mého mínění nejvhodnější tzv. Velký konferenční sál nacházející se přímo v budově hotelu Společenský dům v Otrokovicích. Velký konferenční sál se vyznačuje především svou velkou prostorností, přirozenou světelností a kapacitou až 60 míst k sezení, čímž nabízí velmi příjemné, až nadstandardní, studijní podmínky. K běžnému vybavení sálu patří mimo jiné například přenosné plátno, dataprojektor, flipchart a také možnost využití bezdrátového připojení k internetu.[116]

Vzhledem k programu celého zájezdu je bezpochyby nejvýhodnější využít možnosti půldenního pronájmu Velkého konferenčního sálu, ten vyjde na 1 500,-/ ½ dne.[117] Tento sál bude po dobu několika hodin využíván každý den v průběhu zájezdu, celkové náklady na pronájem výukových prostor tedy přijdou na **7 500,-**.

3. 4. 1. 5. Náklady na doprovodný program (žonglérská skupina Ardor Viridis)

Poslední nepřímou nákladovou položkou honorář za vystoupení žonglérské skupiny Ardor Viridis. Tato skupina mladých umělců se, kromě výuky žonglování s nejrůznějšími nástroji (tyče, poi, kužely, míčky, kruhy, devil stick), věnuje také veřejnému vystupování. Mezi jejich bezesporu nejefektivnější se řadí vystoupení s ohněm, právě to jsem se rozhodl zakomponovat do svého programu. [118]

Po konzultaci se zástupcem této skupiny jsem byl ujištěn, že večerní venkovní vystoupení s ohněm na vrcholu jednoho z chříbských kopců nečiní skupině Ardor Viridis sebemenší problémy. Honorář za vystoupení byl s přihlédnutím k cestovním a technickým nákladům stanoven na **1 000,-** za jedno vystoupení.

3. 4. 1. 6. Celkové nepřímé náklady

Celkové nepřímé náklady dosáhnou po sečtení jednotlivých položek ($23\,568 + 7\,536 + 41\,760 + 7\,500 + 1\,000$) částky **81 364,-**.

3. 4. 2. Přímé náklady

3. 4. 2. 1. Náklady na ubytování

Účastníci zájezdu budou ubytováni ve tříhvězdičkovém hotelu Společenský dům v Otrokovicích. Město Otrokovice jsem vybral z čistě praktických důvodů, nachází se totiž na pomyslném pomezí všech tří národopisných regionů a lokální síť dopravních cest umožňuje velmi rychlý a pohodlný přístup do požadovaných cílových destinací.

Úroveň ubytování, tedy tří hvězdičkový hotel, jsem zvolil na základě vyhodnocení údajů zjištěných prostřednictvím svého dotazníkového šetření. Kromě toho, že tříhvězdičkový ubytovací standard byl nejčastěji voleným požadavkem respondentů, jedná se také o vhodný

kompromis mezi četnými požadavky dotazovaných, jež požadovali ubytování kategorie o třídu vyšší nebo naopak o třídu nižší.

Účastníci budou ubytováni ve 4. patře hotelu Společenský dům, kde se nachází tzv. ekonomická studia. Každé z těchto studií tvoří dva samostatně uzamykatelné dvoulůžkové pokoje, malá předsíň, společná koupelna se sociálním zařízením a volně přístupná venkovní terasa. Každý z pokojů je vybaven televizí, je zde možnost bezdrátového připojení k internetu a k dispozici je i další vybavení odpovídající tříhvězdičkovému standardu. [119] Jedna noc v ekonomickém studiu pro 4 osoby stojí 1 900,-. [120] Při přepočtu na jednu osobu činí poplatek za ubytování 475,-.

Náklady na jednoho účastníka zájezdu

Každý účastník zájezdu stráví v hotelu celkem 4 noci, za ty je nutno zaplatit **1 900,-/osobu**.

K poměrně výrazné úspoře financí a tedy i zmenšení celkových nákladů mohou přispět hromadné slevy, jež hotel Společenský dům poskytuje větším skupinám osob.

3. 4. 2. 2. Náklady na stravování

Každý host ubytovaný v hotelu Společenský dům má po dobu svého pobytu nárok na snídani formou rautu podávanou v hotelové restauraci Flora.[120] Oběd si každý účastník hradí sám.

Náklady na jednoho účastníka zájezdu

Za každou večeři podávanou v hotelové restauraci Moravský pivní šenk je nutno zaplatit 89,-, za 4 večeře činí celková částka za stravování **356,-/osobu**.

3. 4. 2. 3. Náklady na vstupy do objektů

Náklady na jednoho účastníka zájezdu

Náklady za vstup do areálu kroměřížských Květných zahrad na Hané jsou 40,-/osobu [85], náklady za vstup do všech areálů Valašského muzea v přírodě na Valašsku jsou 180,-/osobu

[98] a náklady na prohlídku reprezentačních sálů zámku Lednice v národopisném regionu Slovácko činí 120,-/osobu [108]. Celkové náklady na vstupy tedy činí **340,-/osobu**.

3. 4. 2. 4. Náklady na tvorbu fotoknihy

Jak jsem se již zmiňoval výše, určitou motivací každého účastníka zájezdu k aktivnímu přístupu k nauce i samotné tvorbě fotografií bude tvorba fotoknihy, jež bude složena ze snímků pořízených tím konkrétním účastníkem v průběhu zájezdu. Tato nová technika provedení fotografických alb v současnosti začíná nabývat na popularitě a jsem přesvědčen o tom, že si bude získávat stále více a více příznivců.

Jakožto dodavatele již hotové fotoknihy jsem zvolil firmu Foto Škoda se sídlem ve Vodičkově ulici č. p. 37 v Praze 1. Cena 10ti stránkové fotoknihy o rozměrech 15 x 14 cm s lesklými nebo matnými fotografiemi je 199,- [121]. S ohledem na individuální potřeby a preference každého z účastníků je zamýšleno doplnit fotoknihu také o DVD nosič se všemi pořízenými fotografiemi. Cena obyčejného DVD nosiče obvykle nepřekračuje 5,-.

Celkové náklady na tvorbu fotoknihy činí **205,-/osobu**.

3. 4. 2. 5. Celkové přímé náklady

Celkové nepřímé náklady dosáhnou po sečtení jednotlivých položek ($1\,900 + 356 + 340 + 205$) částky **2 801,-**.

3. 4. 3. Návrh ceny zájezdu

Na základě kalkulace nepřímých (81 364,-) a přímých (2 801,-/osobu) nákladů jsem se rozhodl konečnou cenu zájezdu stanovit na **6 300,-**. Aby byl vzdělávací zájezd „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“ výdělečný musí se jej zúčastnit minimálně 24 osob. Jak jsem se zmínil již dříve, k poměrně výraznému zlevnění celého zájezdu dopomohou hromadné slevy na ubytování a pronájem fototechniky.

3. 4. 4. Návrh způsobů propagace zájezdu

3. 4. 4. 1. Internet

Vzhledem ke skutečnosti, že dnešní počítačem vybavený člověk tráví u tohoto přístroje velkou část téměř každého dne, jsem přesvědčen o tom, že primárním propagačním médiem zájezdu „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“ by měl být právě internet. Konkrétně bych se přiklonil k vytvoření oficiálních webových stránek, případně blogu, kde by byly zveřejněny veškeré nezbytné informace, charakteristika a popis průběhu celého vzdělávacího zájezdu. Nezbytnou součástí těchto internetových stránek by pochopitelně bylo i uvedení kontaktních údajů na organizátory s příslibem zodpovězení jakýchkoliv dotazů či připomínek.

Dále bych doporučil zveřejnění nabídky tohoto zájezdu ve formě reklamních bannerů na co možná největším počtu internetových serverech sloužících ke sdílení a úpravě fotoalb a dále na stránkách zabývajících se problematikou fotografování. Právě prohlížením těchto typů internetových stránek potenciální účastníci zájezdu tráví nejvíce svého času stráveného na internetu. V řadě případů lze s administrátory či provozovateli zmíněných webů dojednat zveřejnění reklamních bannerů na základě totožné protislužby, tedy po zveřejnění jejich reklamního banneru na stránkách vlastních.

3. 4. 4. 2. Tisk

Dalším médiem, které navrhuji sekundárně využít k propagaci zájezdu, je tisk. Konkrétně by se jednalo o vytištěné propagační letáky, plakáty a samolepky, které by se umístily na následující místa:

informační centra

významné historické památky na Hané, Valašku a Slovácku

muzea, galerie a výstavní síně s fotografickými expozicemi

obchody s fototechnikou

restaurace

prostředky MHD

zastávky MHD

veřejné reklamní plochy

doporučené dopisy (přímé telefonní hovory) zaslané na ředitelství základních, středních a vysokých škol a na adresy fotografických klubů a kroužků

Výše uvedená místa pro výlep plakátů a roznos letáků jsem zvolil z toho důvodu, že právě zde mohou zaujmout pozornost jak osob, jež se o fotografování aktivně zajímají, tak i širokou veřejnost. Jako potenciálně nejvhodnější místo bych označil obchody s fotografickou technikou, ve kterých by se nabídka obdobného vzdělávacího zájezdu mohla sejít s velmi pozitivními ohlasy jak u odborné tak i u široké veřejnosti.

Dalším bezesporu velmi důležitým propagačním kanálem je síť informačních center, ty jsou hojně navštěvovány lidmi s rozličným spektrem zájmů a je zde tedy vysoká pravděpodobnost představení a nabídky zájezdu potenciálním účastníkům.

V neposlední řadě bych se rád zmínil o možnosti využití tohoto vzdělávacího zájezdu třídami základních, středních a vysokých škol a členy amatérských fotografických klubů a kroužků. Nezanedbatelnou výhodou zájezdu je totiž naprostá variabilita a flexibilita úrovně a náročnosti teoretických lektorských přednášek a praktických lekcí v terénu. Právě ona flexibilita umožňuje přizpůsobit zájezd námitkám individuálním potřebám toho konkrétního účastníka bez rozdílu pohlaví, věku či dosažených zkušeností a snoubí tak vzdělání s poznáním a rekreací s odpočinkem.

3. 4. 4. 3. Rádio, televize

Další média, tedy rádio a televizi, jsem z důvodu horentní finanční náročnosti shledal jako zcela nevhodná pro propagaci tohoto zájezdu.

4. Závěr

Jak jsem již předesílal výše, zájezd „Jihovýchodní Morava objektivem fotoaparátu“ je určen pro širokou veřejnost bez rozdílu věku či vzdělání. Jedinými požadavky na účastníky zájezdu jsou chuť poznávat něco nového a vůle rozvíjet svůj um v oboru fotografie. Díky údajům získaných na základě dotazníkového šetření se odvažuji tvrdit, že podobné druhy zájezdů mají při správném organizačním provedení poměrně značný potenciál stát se úspěšnými.

Jsem velmi rád, že mi bylo umožněno psát právě o tomto tématu. Čas strávený studiem odborných materiálů nezbytných k vytvoření mé bakalářské práce mi umožnil prohloubit své vlastní znalosti a získat nové dovednosti v tomto směru. Jsem přesvědčen o tom, že reálné uskutečnění mnou vytvořeného zájezdu by mělo stejný efekt i pro všechny jeho hypotetické účastníky.

Kromě představení kulturně i historicky významných národopisných regionů Hané, Valaška a Slovácka, tedy mého rodného kraje, jsem si kladl za cíl vypracování podkladů a návrhu pro tématicky zaměřený vzdělávací zájezd, který svou náplní splňuje požadavky široké veřejnosti. K zajištění atraktivitu programu zájezdu u většinové populace jsem využil výsledky dotazníkového šetření, které mělo za úkol individuální požadavky, potřeby a touhy zmapovat. Tématická náplň zájezdu a navštívená místa byla volena na základě významnosti a výmluvnosti jejich kulturní hodnoty pro dané oblasti, nedílnou podmínkou zařazení konkrétních památek do programu zájezdu byla pochopitelně také jejich fotogeničnost a v neposlední řadě i dobrá dopravní dostupnost.

Velkou výhodou při konání podobných zájezdů spatřuji v naprosté variabilitě tématu. Stejně jako jsem se já osobně zaměřil na oblast jihovýchodní Moravy a zde situované památky zapsané na Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO, je možno takovýto zájezd velmi jednoduše přepracovat a zaměřit jej na téma dle vlastního uvážení či aktuální potřeby. Primární efekt, tedy prohloubení fotografických znalostí a dovedností zůstává, avšak účastník zájezdu je sekundárně vzděláván v neustále nových směrech.

Co říci na úplný závěr? Fotografie jakožto neustále se dynamicky rozvíjející odvětví skýtá ohromný a především dlouhodobě udržitelný potenciál, který je možno velmi dobře využít pro potřeby cestovního ruchu. Od dob jejího nejranějšího vývoje až po současnost se s fotografií setkáváme téměř na každém kroku. Fotografie, jako médium, doposud nebyla vytlačena ani nejmodernějšími dokumentárními technikami, její útlum se v dlouhodobém výhledu nepředpokládá a své místo mezi nejhojněji využívanými pomůckami pro vzdělávání si udrží pravděpodobně již jednou provždy.

Literatura

Seznam tištěných zdrojů

FAIRBANK, J. K.: *Dějiny Číny*. 1. vydání: NLN - Nakladatelství Lidové noviny, 2004. 694 stran ISBN 80-7106-249-9

FREEMAN J.: *Fotografie v praxi*. Praha: Rebo Productions, 1998. 257 s. ISBN 80-7234-002-6

HEDGECOE J.: *Fotografujeme na kinofilm*. 1. vydání Banská Bystrica: Slovart, s. r. o., 2003. 128 s. ISBN 80-7209-441-6

MgA. LANGEROVÁ, B.: *Zlínský kraj*. 1. vydání Praha: ACR Alfa s. r. o., 2006. 368 s. ISBN 80-86408-14-0

LANGFORD M.: *101 praktických rad – Fotografie*. 1. vydání Praha: Ikar, 1996. 72 s. ISBN 80-7202-027-7

MRÁZKOVÁ, D.: *Příběh fotografie*. 2. upravené vydání Praha: Mladá fronta, 1986. 272 s. ISBN 23-059-86

NEFF O., BŘEZINA J., PODHAJSKÝ P. a kolektiv: *Cestování s digitálním fotoaparátem*. IDIF - Institut digitální fotografie, s. r. o., 2002. 88 s. ISSN 1214-3065

SOUKUP V., DAVID P.: *Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku – Valašsko-vsetínské vrchy*. 1. vydání Praha: Nakladatelství S & D, 2001. 96 s. ISBN 80-86050-96-3

Prof. ŠMOK J.: *Začněte fotografovat*. 1. vydání Praha: SNTL - Nakladatelství technické literatury, n.p., 1984. 264 s. ISBN 04-331-84

URBAN, V.: *Kam na víkend – Jižní Morava*. 1. vydání Brno: Computer Press, a. s., 2007. 138 s. ISBN 978-80-251-1566-4

Seznam elektronických zdrojů

- [1] Digimanie – Historie fotoaparátu a fotografie [online]. Poslední editace 29. 3. 2007 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <http://www.digimanie.cz/art_doc-BBF913FF6AADB854C12572A20046586E.html>
- [2] Digimanie – Historie fotoaparátu a fotografie - Vývoj [online]. [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <http://www.digimanie.cz/art_doc-E4ACD206774FAD19C12572AD00152C64.html>
- [3] Vznik fotografie - PALADIX foto-on-line [online]. Poslední editace 4. 6. 2000 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <<http://www.paladix.cz/clanky/vznik-fotografie.html>>
- [4] nash-svet fotografie [online]. [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <<http://www.nash.cz/svet/dejiny/predtim.html>>
- [5] Příspěvatelé Wikipedie, Historie fotografie – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 30. 1. 2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_fotografie>
- [6] Příspěvatelé Wikipedie, Chronologie fotografie – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 17. 1. 2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Chronologie_fotografie>
- [7] Camera obscura v praxi – PALADIX foto-on-line [online]. Poslední editace 20. 4. 2005 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <<http://www.paladix.cz/clanky/camera-obscura-v-praxi.html>>
- [8] F O T O G R A F I E – Historie fotografie [online]. 2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <<http://www.tesar.estranky.cz/clanky/historie-fotografie.html>>
- [9] Fotografie. [online]. [cit. 2011-03-18]. Dostupné z <<http://www.quido.cz/objevy/fotografie.htm>>

- [10] Příspěvatelé Wikipedie, Fotografie – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online].
Poslední editace 21. 2. 2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z
<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Fotografie>>
- [11] Úvod do fotografie a historie [online]. [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<<http://www.hezkeobrazky.cz/uvod-do-fotografie-a-historie>>
- [12] Pinhole.cz – Co je dírková komora? [online]. 2010 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<<http://www.pinhole.cz/cz/pinholecameras/whatis.html>>
- [13] Mo Tzu [online]. [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<<http://www.wsu.edu/~dee/CHPHIL/MOTZU.HTM>>
- [14] Mozi – Wikipedia, the free encyclopedia [online]. Poslední editace 03. 03. 2011 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z <<http://en.wikipedia.org/wiki/Mozi>>
- [15] Techmania – Edutorium - Exponáty [online]. [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<http://www.techmania.cz/edutorium/art_exponaty.php?xkat=fyzika&xser=486973746f726965h&key=303>
- [16] 4oci.cz [online]. Poslední editace 28. 1. 2009 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<http://www.4oci.cz/alhazen-optik-tisicileti_4c49>
- [17] Pinhole.cz - Výroba dírky [online]. 2010 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<http://www.pinhole.cz/cz/pinholecameras/pinhole_01.html>
- [18] Příspěvatelé Wikipedie, Nicéphore Niépce – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online].
Poslední editace 27. 2. 2011 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Nic%C3%A9phore_Ni%C3%A9pce>
- [19] Příspěvatelé Wikipedie, Louis Daguerre – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online].
Poslední editace 27. 2. 2011 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Louis_Daguerre>

[20] Příspěvatelé Wikipedie, Hippolyte Bayard – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online].
Poslední editace 29. 1. 2011 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Hippolyte_Bayard>

[21] Příspěvatelé Wikipedie, William Fox Talbot – Wikipedie, otevřená encyklopedie
[online]. Poslední editace 19. 1. 2011 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Fox_Talbot>

[22] Příspěvatelé Wikipedie, Hércules Florence – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online].
Poslední editace 17. 1. 2011 [cit. 2011-03-29]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/H%C3%A9rcules_Florence>

[23] Digimanie - Historie fotoaparátu a fotografie – Barevná fotografie [online]. Dostupné z
<http://www.digimanie.cz/art_doc-43F2F16219436103C12572AD00153FBD.html>

[24] Příspěvatelé Wikipedie, Louis Ducos du Hauron – Wikipedie, otevřená encyklopedie
[online]. Poslední editace 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <
http://cs.wikipedia.org/wiki/Louis_Ducos_du_Hauron >

[25] Barevný negativ I. - PALADIX foto-on-line [online]. Poslední editace 1. 7. 2001 [cit.
2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.paladix.cz/clanky/barevny-negativ-i.html>>

[26] Teorie barevného vidění - PALADIX foto-on-line [online]. Poslední editace 17. 6. 2001
[cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.paladix.cz/clanky/teorie-barevneho-videni.html>>

[27] Příspěvatelé Wikipedie, Barevná fotografie – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online].
Poslední editace 17. 1. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Barevn%C3%A1_fotografie>

[28] Příspěvatelé Wikipedie, Aditivní míchání barev – Wikipedie, otevřená encyklopedie
[online]. Poslední editace 16. 1. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Barevn%C3%A1_fotografie>

[29] Příspěvatelé Wikipedie, Subtraktivní míchání barev – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 17. 1. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Subtraktivní_míchání_barev>

[30] Příspěvatelé Wikipedie, Auguste a Louis Lumièrové – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 10. 2. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Auguste_a_Louis_Lumi%C3%A8rov%C3%A9>

[31] Co je Autochrom? [online]. Poslední editace 16. 04. 2009 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://sechtl-vosecek.ucw.cz/expozice10/tabule-autochrom.html>>

[32] Osobnosti - Karel Schinzel [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.quido.cz/osobnosti/schinzel.html>>

[33] Financnici.cz - Karel Schinzel [online]. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.financnici.cz/karel-schinzel>>

[34] O cenu Karla Schinzela [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.muzeumrymarov.cz/aktuality/30-ocenuschinzela.html>>

[35] Příspěvatelé Wikipedie, Karel Schinzel – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 17. 1. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Schinzel>

[36] Barevný negativ II. - PALADIX foto-on-line [online]. Poslední editace 8. 7. 2001 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.paladix.cz/clanky/barevny-negativ-ii-jak-funguje-barevny-negativ.html>>

[37] Příspěvatelé Wikipedie, George Eastman – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 17. 1. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/George_Eastman>

- [38] Příspěvatelé Wikipedie, Hannibal Goodwin – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 17. 1. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Hannibal_Goodwin>
- [39] Schinzel Karel [Statutární město OPAVA] [online]. Poslední editace 21. 6. 2006 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=2505>>
- [40] Příspěvatelé Wikipedie, James Clerk Maxwell – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 31. 1. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/James_Clerk_Maxwell>
- [41] Příspěvatelé Wikipedie, CCD – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 17. 2. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/CCD>>
- [42] Digimanie - Postupný vývoj kompakťů [online]. Poslední editace 11. 11. 2008 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://www.digimanie.cz/art_doc-EBC9D203BD6A7D5AC12574F8006058E5.html>
- [43] Příspěvatelé Wikipedie, Digitální fotoaparát – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 20. 1. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Digit%C3%A1ln%C3%AD_fotoapar%C3%A1t>
- [44] Historie a vývoj digitálních fotoaparátů [online]. Poslední editace listopad 2003 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/2003p/xcerven1.htm>>
- [45] Historie digitální fotografie [online]. [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/2004/xkadlec2.htm>>
- [46] LOGITECH FOTOMAN DIGITAL CAMERA [online]. Poslední editace 1996 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <<http://www.epi-centre.com/reports/9301cs.html>>
- [47] Fotografování.cz - Nikon D7000 očekávaná novinka nakonec trochu jinak [online]. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://www.fotografovani.cz/art/nov_df_am/Nikon-D7000-preview.html>

[48] Fotografovani.cz - Nikon D7000 očekávaná novinka nakonec trochu jinak [online]. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://www.fotografovani.cz/art/nov_df_am/Nikon-D7000-preview.html >

[49] Digineff - webová stránka o digitální fotografii - Nikon D7000 [online]. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://www.fotografovani.cz/art/nov_df_am/Nikon-D7000-preview.html >

[50] FUJIFILM Česká republika - Produkty - Digitální fotoaparáty - Digitální fotoaparáty - Finepix Real 3D [online]. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z <http://www.fujifilm.cz/cs/produkty/digitalni-fotografie/digitalni-fotoaparaty.ep/1_724-finepix-real-3d/>

[51] Základy kompozice fotografie [online]. [cit. 2011-04-07]. Dostupné z <<http://blog.zoner.cz/zaklady-kompozice-fotografie>>

[52] Příspěvatelé Wikipedie, Obrazová kompozice – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 12. 2. 2011 [cit. 2011-04-07]. Dostupné z <[http://cs.wikipedia.org/wiki/ObrazovÃi_kompozice](http://cs.wikipedia.org/wiki/Obrazov%C3%BD_kompozice)>

[53] Fotografovani.cz - Perspektiva a kompozice - 1. Základy kompozice [online]. Poslední editace 09. 06. 2008 [cit. 2011-04-07]. Dostupné z <http://www.fotografovani.cz/art/fozak_df/rom_comp1_zaklad.html>

[54] DIGIarena.cz - Zlatý řez ve fotografii [online]. [cit. 2011-04-07]. Dostupné z <http://digiarena.e15.cz/zlaty-rez-ve-fotografii_4>

[55] Zlatý řez - Umění [online]. [cit. 2011-04-07]. Dostupné z <<http://www.volny.cz/zlaty.rez/diplomka7.html>>

[56] Zlatý řez - Historie [online]. [cit. 2011-04-07]. Dostupné z <<http://www.volny.cz/zlaty.rez/diplomka1.html>>

[57] Příspěvatelé Wikipedie, Pravidlo třetin – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online].
Poslední editace 2011 [cit. 2011-04-07]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pravidlo_t%C5%99etin>

[58] Příspěvatelé Wikipedie, Skladebné principy – Wikipedie, otevřená encyklopedie
[online]. Poslední editace 2011 [cit. 2011-04-07]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Skladebné_principy>

[59] Fotografovani.cz - Expozice - 1. Expoziční základy [online]. Poslední editace 09. 03.
2006 [cit. 2011-04-13]. Dostupné z
<http://www.fotografovani.cz/art/fozak_df/rom_expozice1.html>

[60] Příspěvatelé Wikipedie, Expozice (fotografie) – Wikipedie, otevřená encyklopedie
[online]. Poslední editace 26. 1. 2011 [cit. 2011-04-13]. Dostupné z
<[http://cs.wikipedia.org/wiki/Expozice_\(fotografie\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Expozice_(fotografie))>

[61] F O T O G R A F I E – Uzávěrka a clona [online]. Poslední editace 2011 [cit. 2011-04-
13]. Dostupné z <<http://www.tesar.estranky.cz/clanky/uzaverka-a-clona.html>>

[62] FotoRoman – Porozumění správné expozici [online]. Poslední editace 8. 3. 2007 [cit.
2011-04-13]. Dostupné z <http://www.fotoroman.cz/techniques2/exposure_basic.htm>

[63] Fotoradce – Používáme digitální fotoaparát, 1. díl [online]. Poslední editace 19. 09. 2005
[cit. 2011-04-13]. Dostupné z <<http://www.fotoradce.cz/pouzivame-digitalni-fotoaparat-1-dil-clanekid281>>

[64] Megapixel.cz – Exposure – expozice [online]. [cit. 2011-04-13]. 2011 Dostupné z
<<http://www.megapixel.cz/exposure>>

[65] Digineff - webová stránka o digitální fotografii – Expoziční kompenzace [online]. 2011
[cit. 2011-04-13]. Dostupné z <<http://www.digineff.cz/art/cojeto/060324expo.html>>

- [66] Fotografovani.cz – Vše o světle - 1. Co je to světlo? [online]. Poslední editace 05. 05. 2010 [cit. 2011-04-13]. Dostupné z <http://www.fotografovani.cz/art/fozak_df/rom_1_01_cojetosvetlo.html>
- [67] Fotografovani.cz – Denní světlo – 1. Základní charakteristika [online]. Poslední editace 04. 05. 2007 [cit. 2011-04-13]. Dostupné z <http://www.fotografovani.cz/art/fotech_df/rom_2_01_daybasic.html>
- [68] Fotoradce – Fotíme s externím bleskem (4): expozice v exteriéru [online]. [cit. 2011-04-13]. Dostupné z <<http://www.fotoradce.cz/fotime-s-externim-bleskem-4-expozice-v-exterioru-clanekid467>>
- [69] Jak sestavit fotografické osvětlení - a knol by Miloš Havlíček [online]. Poslední editace 2009 [cit. 2011-04-13]. Dostupné z <<http://knol.google.com/k/jak-sestavit-fotografick%C3%A9-osv%C4%9Btlen%C3%AD>>
- [70] Příspěvatelé Wikipedie, Haná – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 20. 1. 2011 [cit. 2011-04-13]. Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Han%C3%A1>>
- [71] Hanácké skanzen - Soubor staveb lidové architektury - Haná [online]. Poslední editace 11. 04. 2011 [cit. 2011-04-13]. Dostupné z <<http://www.hanackeskanzen.cz/skins/hanackeskanzen/favicon.ico>>
- [72] Mikroregion Střední Haná [online]. [cit. 2011-04-13]. Dostupné z <<http://www.strednihana.cz/index.php?nid=2947&lid=CZ&oid=328110>>
- [73] Příspěvatelé Wikipedie, Valašsko – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 28. 2. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Vala%C5%A1sko>>
- [74] Z historie – Valassko.cz [online]. [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://www.valassko.cz/data/historie.htm>>

[75] Kam na Valašsku – Valassko.cz [online]. [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://www.valassko.cz/data/pamatky.htm>>

[76] Příspěvatelé Wikipedie, Slovácko – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 18. 9. 2010 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Slov%C3%A1cko>>

[77] Slovácko [online]. Poslední editace [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://www.slovacko.cz/>>

[78] Památky a historie Slovácka [online]. Poslední editace 2008 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://www.slovacko.cz/lokalita/6484/cms/12556/>>

[79] Kroměříž – Představení – České dědictví UNESCO [online]. [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://www.unesco-czech.cz/kromeriz/predstaveni/>>

[80] Příspěvatelé Wikipedie, Kroměříž – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 31. 3. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Krom%C4%9B%C5%99%C3%AD%C5%BE>>

[81] Příspěvatelé Wikipedie, Arcibiskupský zámek Kroměříž – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 7. 3. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Arcibiskupsk%C3%BD_z%C3%A1mek_Krom%C4%9B%C5%99%C3%AD%C5%BE>

[82] Arcibiskupský zámek v Kroměříži - Maleník.cz [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://www.malenik.cz/?c=arcibiskupsky-zamek-v-kromerizi>>

[83] Oficiální stránky Arcibiskupského zámku a zahrad Kroměříž - Zámek [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://www.zamek-kromeriz.cz/skins/zamekkromeriz/favicon.ico>>

[84] Oficiální stránky Arcibiskupského zámku a zahrad Kroměříž - otevírací doba [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z
<<http://www.zamek-kromeriz.cz/skins/zamekkromeriz/favicon.ico>>

[85] Oficiální stránky Arcibiskupského zámku a zahrad Kroměříž – vstupné [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://www.zamek-kromeriz.cz/skins/zamekkromeriz/favicon.ico>>

[86] Květná zahrada (Libosad) v Kroměříži - Sharkanův deníček [online]. Poslední editace 11. 7. 2007 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://www.sharkan.net/1266-kvetna-zahrada-libosad-v-kromerizi>>

[87] Květná zahrada v Kroměříži – Kudy z nudy [online]. [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://www.kudyznudy.cz/cs/aktivita/2010-02-14-1049-pesi-turistika-kromeriz.html>>

[88] Květná zahrada Kroměříž – Kroměříž – Zlínský kraj [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://www.virtualtravel.cz/kromeriz/kvetna-zahrada-kromeriz.html>>

[89] Město Kroměříž – Květná zahrada [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://www.mesto-kromeriz.cz/misto.asp?typ=57&kod=11&modul=navstevnik&map=31>>

[90] Oficiální stránky Arcibiskupského zámku a zahrad Kroměříž - otevírací doba [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://www.zamek-kromeriz.cz/skins/zamekkromeriz/favicon.ico>>

[91] Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci – Památka UNESCO – Střední Morava ~ Haná – Historické zajímavosti – Církevní stavby a sakrální objekty – Olomouc – InfoČesko [online]. [cit. 2011-04-20]. Dostupné z <<http://zajimavosti.infocesko.cz/content/stredni-morava-hana-historicke-zajimavosti-cirkevni-stavby-sakralni-objekty-sloup-nejsvetejsi-trojice-v-olomouci-pamatka-unesco.aspx>>

[92] Valašské muzeum v přírodě | Valašské muzeum v přírodě [online]. Poslední editace 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.vmp.cz/>>

- [93] Dřevěné městečko | Valašské muzeum v přírodě [online]. Poslední editace 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.vmp.cz/cs/navstevnici-prohlidka-muzea/prohlidka-muzea/drevene-mestecko/>>
- [94] Dřevěné městečko | Valašské muzeum v přírodě [online]. Poslední editace 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.vmp.cz/cs/navstevnici-prohlidka-muzea/prohlidka-muzea/mlynska-dolina/>>
- [95] Valašská dědina | Valašské muzeum v přírodě [online]. Poslední editace 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.vmp.cz/cs/navstevnici-prohlidka-muzea/prohlidka-muzea/valasska-dedina/>>
- [96] O Valašsku | Valašské muzeum v přírodě [online]. Poslední editace 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.vmp.cz/cs/navstevnici-prohlidka-muzea/o-muzeu/o-valassku/>>
- [97] Živé muzeum | Valašské muzeum v přírodě [online]. Poslední editace 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.vmp.cz/cs/navstevnici-prohlidka-muzea/o-muzeu/zive-muzeum/>>
- [98] Ceny vstupného | Valašské muzeum v přírodě [online]. Poslední editace 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.vmp.cz/cs/navstevnici-prohlidka-muzea/cena-vstupneho/>>
- [99] Otevírací doba | Valašské muzeum v přírodě [online]. Poslední editace 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.vmp.cz/cs/navstevnici-prohlidka-muzea/oteviraci-doba/>>
- [100] Příspěvatelé Wikipedie, Radhošť – Wikipedie, otevřená encyklopedie [online]. Poslední editace 29. 1. 2011 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Radho%C5%A1%C5%A5>>
- [101] Radhošť – Beskydy – Turistika – Hory a vrcholy – Beskydy.cz [online]. Poslední editace 05. 05. 2010 [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.beskydy.cz/Content/clanek.aspx?clanekid=14909&lid=1>>

- [102] Magická hora Radhošť [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.pustevny.cz/radhost.htm>>
- [103] Pověsti z okolí bájného Radhoště [online]. [cit. 2011-04-22]. Dostupné z <<http://www.pustevny.cz/povesti.htm>>
- [104] Lednicko-valtický areál – Představení – České dědictví UNESCO [online]. [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.unesco-czech.cz/lednicko-valticky-areal/predstaveni/>>
- [105] Lednicko – valtický areál [online]. Poslední editace 2005 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.lva.cz/links/lednice/hist/>>
- [106] Lednicko – valtický areál | Průvodce Českem [online]. [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://pruvodceceskem.cz/unesco-lednice>>
- [107] Lednicko – valtický areál – Jižní-Morava.info [online]. [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://pruvodceceskem.cz/unesco-lednice>>
- [108] Zámek Lednice: Otevírací doba, Vstupné, Kontakt Zámek Lednice [online]. 2007 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://zamek-lednice.info/zamek.php>>
- [109] Památky a historie Slovácka [online]. [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.slovacko.cz/lokalita/6484/cms/12556/>>
- [110] Lednicko – valtický areál : Lednice : Otevírací doba, Vstupné [online]. [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.lednicko-valticky-areal.cz/lednice.php>>
- [111] Natura Bohemica - Liometopum microcephalum – mravenec lužní [online]. 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.naturabohemica.cz/liometopum-microcephalum/>>
- [112] Vozový park | Autopůjčovna 001 – autopůjčovna Brno, Praha, Zlín, Letiště Brno a Vídeň [online]. 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.autopujcovna-brno.info/cs/vozovy-park.html>>

- [113] ViaMichelin: Maps, route planner, route finder, world maps, hotel booking, travel guides [online]. 2011 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.viamichelin.com/>>
- [114] Ceník – www.foto-pujcovna.cz [online]. Poslední editace 10. 2. 2010 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.foto-pujcovna.cz/cenik/>>
- [115] Kongresové centrum, Zlín – Hotel Baťov [online]. 2010 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.hotel-batov.cz/cz/kategorie/velky-konferencni-sal-107.aspx>>
- [116] Kongresové centrum, Zlín – Hotel Baťov [online]. 2010 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.hotel-batov.cz/cz/kategorie/velky-konferencni-sal-107.aspx>>
- [117] Kongresové centrum, Zlín – Hotel Baťov [online]. 2010 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.hotel-batov.cz/cz/kategorie/cenik-kongresovych-a-gastronomickych-prostor.aspx>>
- [118] Ardor Viridis – fireshow [online]. [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.ardorviridis.net/>>
- [119] Kongresové centrum, Zlín – Hotel Baťov [online]. Poslední editace 05. 05. 2010 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.hotel-batov.cz/cz/kategorie/ekonomicka-studia.aspx>>
- [120] Kongresové centrum, Zlín – Hotel Baťov [online]. 2010 [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.hotel-batov.cz/cz/kategorie/cenik-ubytovani.aspx>>
- [121] Centrum FotoŠkoda – Fotokniha [online]. [cit. 2011-04-30]. Dostupné z <<http://www.fotoskoda.cz/c5091-fotokniha>>

Seznam ilustrací

Obr. 1-18: Grafy vytvořené v programu *Microsoft Office Excel 2000* (zdroj: vlastní výpočty)

Seznam informačních zdrojů k přílohám

A Mapy národopisných regionů

Obr. 1: Mapa národopisného regionu Haná (zdroj: <http://pjesnicke.sweb.cz/obr/mapa.jpg>)

Obr. 2: Mapa národopisného regionu Valašsko (zdroj: <http://www.valassko.cz/images/new-foto/mapa-valassko.jpg>)

Obr. 3: Mapa národopisného regionu Slovácko (zdroj: http://www.aldomoro.net/img/cv_mapa.gif)

C Obrázková příloha: navštívené památky

Obr. 1: Arcibiskupský zámek v Kroměříži (zdroj: http://turistickyatlas.cz/gallery/Zamek_Kromeriz.jpg)

Obr. 2: Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci (zdroj: <http://www.travelguide.cz/facilities/tg/full/88-olomouc.jpg>)

Obr. 3: Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (zdroj: <http://www.valassko-hornovsacko.cz/public/Image/eu/valasske20muzeum20v20priode2011.jpg>)

Obr. 4: Radhošť (zdroj: <http://www.valassko.cz/penzionbeskyd/images/radhost-socha.jpg>)

Obr. 5: Lednicko-valtický areál (zdroj: <http://www.pamatky-unesco.cz/wp-content/uploads/2010/03/63f44623dd8686aba388944c8810087f1edd7.jpg>)